

अत्रासि

विधिभर चञ्चल

इथेश्वर... बुद्ध... रघुनंदन दामोः भास्त्रिय... अरोग्य... पदी... दिलासि... अत्रासि... देवी स्वामी

Digitized By:

साझा शिक्षा ई-पाटी
OLE NEPAL

www.pustakalaya.org

www.olenePAL.org

अतौष्ठ

(कथा संग्रह)

विश्वम्भर चञ्चल

प्रकाशक— श्री आर. चौ. पद्माली

प्रथम संस्करण — १००० प्रति (२०२६ पुण)

सर्वाधिकार— लेखकमा सुरक्षित

मुद्रक— जनता प्रेस, फासिकेव

मुल्य— रु. १/५०

अध्देय

स्वगीय पिताजीमा

अध्दार्जलि स्वरूप

जाहाँ पाएँ यति शिवा,
वाँचनु दुःखमा धैर्यली,
जाने सन्तोष नै सुख हो,
भक्तिभाव उहाँ .. दरघडी

श्रद्धेय

स्वर्गीय पिताजीमा

श्रद्धाङ्गलि स्वरूप

आपनो कुरा

मानिस जटिलपूर्ण प्राणी हो। जति जति समय बित्दै गैरहेछ ऊ उति उति नै बढी जटिल बन्दै गैरहेको छ। यसको मुख्य कारण हो-मानिसमा हुँदै गरेको ज्ञानको बृद्धि र सोचाईको विस्तृतता। उस्ले जीवनलाई सुखी बनाउने बिभिन्न साधनहरूको खोजीको लागि बढाउँदै लैजाने इच्छाहरू प्राकृतिक स्वरूप हुन्; जसले गर्दा ऊ आफूलाई जहिले पनि आफू र आपनो वरिपरिको अवस्था भन्दा माथिलो तहमा सोचन थाल्छ। तर वास्तविकतामा ती सबै कुराहरूको प्राप्ति हुन नसक्नुको परिणामनै उस्को जीवनका निराशा, कुण्ठा, र आवेगहरू हुन्।

त्यसैले आजका मुख्यतः जवान सिंडीहरूको आत्मा पनि प्रायः छटपटाईरहेकोछ- कहिले एक चीजको अभावमा भने कहिले आकै चीजको अभावमा र, फलस्वरूपः ऊ आफूलाई नै स्वयं एउटा बोझको घोषणा गराएर बाँचन चाहन्छ - जीवनलाई केवल जन्मनु र मनु^१को एउटा क्रम मात्र हो भन्ने सम्मेर (?)

प्रस्तुत पुस्तक, बिभिन्न साहित्यक पत्र-पत्रिकाहरूमा बेला बेलामा छापिएका कथाहरु मध्येबाट छनोट गरिएको प्रथम संग्रह हो। र, ती मध्ये केहीलाई मात्र काँट छाँट गरी मैले यहाँ समावेश गरेको छु। बिभिन्न कारणहरूले गर्दा यस्मा भएका किसिम किसिमका अनगिन्ती त्रुटिहरु प्रति म निश्चय नै पाठकहरु सँग क्षमा प्रार्थी छु। “भन्न जति सजिलो छ गर्नेलाई त्यस्को बढी गाझोछ” भन्ने वास्तविकतालाई यस पुस्तकको प्रकाशनले मलाई महशुश गराएको छ।

अन्त्यमा, यस पुस्तकको आवरण पृष्ठ बनाई दिने श्री मदन चित्रकार, आकृतिमा सल्लाह दिने श्री रत्नबहादुर कपाली र, अरु काममा सहयोग दिने भाइ श्री भोजानाथ घिमिरे तथा साथी श्री कुवेर गतौलालाई

विषय—सूची

<u>क्रम संख्या</u>	<u>शिष्यक</u>	<u>पेज नम्बर</u>
१	उपेक्षित जीवन र खोकिंदै गएको विवरणा ।	१
२	भूल	१३
३	राजेन दाङु	२५
४	भासिंदै गएका रातहरू	३७
५	मरेको लोग्ने	४७
६	पर्दा	५४
७	विभ्रान्ति	६५
८	अतृप्ति	७७
९	मेरी स्वास्नी	८०

उपेक्षित जीवन र खोक्रिदै गएको विवरण

मलाई अफिस जान बेर भईरहेको थियो । तर पनि माधुलाई नभेटिक्न जाँदा मेरो लागि त्यो दिन नै खल्लो जस्तो बन्न जान्थ्यो । ढाढैबाट मेरो आँखा उसको घरको बाहिरी ढोकामा पुगिहाल्यो । तर त्यस दिन उ उसको ढोकामा बसेर म आउने बाटोतिर हेरिरहेको थिएन । म सरासर उसको घरको ढोकामा पुगें । मेरो खुट्टा त्यहीं रोकियो । उबसेर मलाई पखिरहने बाहिरी ढोका खुलै थियो । मैले यताउता हेरें उसलाई देखिन । ढोका उघारै रहेकोले मलाई उसप्रति शांका उठ्यो । किन कि, कहिलेकाही उ मलाई यसै गरी छकाइ दिन्थ्यो, ढोकाको आडमा लुकेर । त्यसले आज पनि मैले ढोकाको यनाउता हेरें । भित्र चोकमा हेरें, बारदलीमा आँखा पुन्याएँ । तर त्यहाँ कुनै मानिस पनि थिएन । मलाई आश्चर्य लाग्यो । मैले एक पटक फेरि त्यस घरको बरिपरि आँखा घुमाएँ । त्यसै बखत घरभित्र माधु नै बोलेको जस्तो आवाज मेरो कानमा पन्थ्यो । त्यसपछि म बाहिरी ढोका जहाँ च उभिइ रहन्थ्यो, फर्केर आई त्यही गएर उभिइ भित्री ढोकां तर्फचाट उस्को आगमनको प्रतीक्षा गरे । एकपल्ट खोकें, तर बाहिर कोही पनि आएन । घरभित्र केही हल्लाखल्ला जस्तो सुनियो । मैले बोलाएँ “माधु ! ए माधु !!”

“को माधुलाई खोज्ने..को माधु ?” घरको भित्रबाट एउटा अध्यैसे मोटो मानिसले धोत्रोस्वर निकाल्दै बाहिर आएर मलाई सोध्यो । मेरो मुङ्ग एकदम ढकक फुलेर आयो । किनभने आज मात्र मैले यो मानिसलाई यस घरमा देखेको थिएँ । मैले अन्कनाएर जबाफ दिए “यी ... यहीं को सानु बच्चा...माधु .. क्या !”

“उपेक्षित जीवन र खोकिदै गएको विवरणा”

आत्म ज्ञानि पैदा भयो । अफिस पुगदा साँडे दश बजि सकेछ । दिनभरी कामै गन्न मन लागेन । खालि माधुलाई सम्फरहें । अनि, नसम्फने प्रयत्न गर्दागदैं पनि त्यस मानिसले भनेका अन्तिम शब्दहरुजे मेरो मनमा भिन्न-भिन्नै नराम्रोसंग तीखो कांढाले घोचीरहेमैं दुखिराखेको थियो ।

X

ग्रन्थ

X

X

मूल सङ्कको पन्धबीस पाइला परु एउटा पक्कि ईटको टायलको छाना गरेको दुई तले, पूर्व पश्चिमको लामो बान्किको साधारण घर । त्यसैमा जोडिएको पूर्व मोहङ्गा गरेको एउटा आर्को घर पनि उस्तै पक्कि-ईटको लामो नै बान्किको भई घरलाई बाँके पारेको थियो । त्यही घरको अगाडि मूलसङ्कवाट हुँदृपर एउटा आर्को सानुकच्चीसङ्क त्यसै घरको देव्रे तर्फचाट अलिपरसम्म गई त्यसपछि साँगुरो गोरेटो घुमाउरे हुँदै केरि आएर त्यही मूलसङ्कमा जोडिन्थ्यो । त्यस घर अगाडीको कच्चिसङ्कको शुरूदेखि नै गोरेटोको अन्तिम लम्बाई सम्म दुबैपटि अग्ला अग्ला पर्खाल लगाइएको थियो ।

एक वर्षभन्दा अगाडिको सबै कुरो मलाई राम्रो सम्मना आउदैन । किन कि, यो कुरो त्यतिको महत्व थिएन र यस्ता सरोकार नभएका कुरा मनमा बिचार गरेर हिँडदा कुनै फाइदा पनि थिएन । केरि मैले त्यतातिर डेरा लिएर बसेको पनि भरखर नै जस्तो थियो । वर यति भन्न सक्छुँ, बेलुका अलि चाँडै काहलेकाहीं घर फर्कदा र, बिदाको दिनमा दिउंसो यसो बाहिर निस्कदा मूलसङ्क नै भएकोले साथीभाइसंग गफ गदैगदै त्यस घरको नजिकै आइपुगिन्थ्यो । यी सब बेला त्यस घरको चोटामा मानिसहरूको खल्याडबल्याड सुनिइनै रहन्थ्यो । बीच बीचमा खल्याड बल्याड बन्द हुँदा त्यसबेला चरिपंजा, बीनकाना, फुस्टा

“कथा संग्रह”

भनेको साथै आफ्नो तिधामा आफैले बेसकरी हाँनेको आवाज आउँथ्यो । यसबाट थाहा पाइँथ्यो कि अवश्य त्यस घरमा लोग्ने मानिस रहेक्न र स्थाहा संधै पासा जमिरहदो रहेछ । तर त्यस घरको लोग्ने मानिस सदस्य कति छन् र कस्ता अनुहारका छन् भन्ने देख्न पाएको थिईन ॥ त्यो घर कस्को हो, त्याहाँ बस्नेहरू के जातका हुन, र त्याहाँको को छन, मलाई यो पनि थाहा थिएन । तर बीचबीचमा त्याहाँ एउटी आइमाई कहिले बारदलीमा धोती सुकाउन लागेकी, कहिले त्यसै उभिई सडकतिर हेरिदेकी र, कहिले तल चाहिरी ढोकामा उभिईएको देखिन्थी । उस्को उमेर पचीस-छबीस वर्ष नै भएको जस्तो उस्को अनुहारबाट थाहा पाइँथ्यो । तर पनि मानिस अलि पुट्की, मोटी र भद्दा खोलकी थिइ । उसको शृङ्खार गरेकी अहिलेसम्म देखिएको थिएन । कपालमा तेल हालेको पनि देखिदैन्थ्यो । अझ धेरैजसो उसको कपाल नबाटिएकोनै रहन्थ्यो । मानिस हेर्दा हैनै नहुने नराम्री पनि होइन ।

यथावत समयमा म अफिस आउथै जान्थै । मलाई त्यस घर र त्यो आइमाईको बारेमा विशेष कुनै प्रयोजन पनि थिएन । तर मनमा कहिलेकाही त्यो आइमाईको त्यस किसिमको चालामाला देखदा मलाई केही उत्सुकता पैदा हुन्थ्यो । त्यसमाधि जहिले पनि दिनभरी त्यस घरको चोटामा त्यसरी पासा गुडाइरहेको आवाज आउँदा मलाई ज्यादै अचम्म लाग्थ्यो । एकदुईजना साथोभाइलाई सोधै पनि तर, कसैले पनि यथार्थ जवाफ दिन सक्दैनथे । मैले अब झन उसैको घर अगाडिको गोरेटोबाट आउँदा त्यस घरपटि आँखा पुऱ्याउन थालै । त्यस आइमाईले मलाई पनि देख्थी र मैले उसलाई । मैले हेर्दा उसको अनुहार नजानिदो चालाले हाँसिरहेको देखिन्थ्यो । मलाई भनभन अचम्म लाग्दै जान्थ्यो । म पनि अब मूलसङ्क देखिनै उसको बारदलीमा आँखा पुऱ्याई हाल्थै र, आउँदा गोरेटोको बोढ सिधिन नपाइक्न नै उस्को घरको

“उपेक्षित जीवन र खोक्रिदै गएको विवरणाता”

पूर्वपट्टिको मयालमा हेरी हाल्यो । बेलुका त भैले उसलाई अक्सर देखैनथे । किनकि, म घर फर्कहा साँझ परिसकेको हुन्थ्यो । तर विहान भने म नियमित समयमा अफिस जाँदा त्यो आइमाई बारदलीमा या, तलको बाहिरी ढोकामा उभिइ मलाई हेरेर हाँसिरहन्थि । बारदली र ढोकामा उभिइहने उस्को बानी एक वर्ष उता पनि मैले कहिले काही देखीनै रहन्थे । तर त्यसब्बत मैले वास्ता नगरेर नदेखेको हो कि अथवा, त्यतिकै बारदली र ढोकामा उभिइहर मलाई हेरेर हाँस्यो या हाँस्दिनथी त्येत म भन्न सक्तिन । तर जुन दिन म अफिस जानलाग्दा त्यो आइमाईसंग ढोकामा उभिइको माधुले मलाई हेरेर हाँस्दै दुइ हात थापेथ्यो त्यसै दिनदेखिको कुराह्रु मलाई अम्फ राम्रोसंग सम्भना छ ।

जब त्यो अन्ताजि तीन वर्षको माधुले म त्यहाँ ढोका अगाडि आइपुग्दा मलाई हेरेर हाँस्दै अफ्ना दुबै रात मतिर फैलायो मलाई हाँसो उठ्यो । मैले पनि माधुको अनुहारमा हेरेर हाँसी दिएँ । उभन हाँस्न थाल्यो । त्यो आइमाई पनि हाँस्न थाली । म हाँस्दै माधुतिर फर्कदै सरासर हिङ्गे । त्यो आइमाईले पनि ढोकाको भित्तामा टाचको जोत्तदै मलाई हेरिरहेकी थिइ । माधुलाई मैले त्यसरी ढोकामा देखेको यो नै पहिलो दिन थियो । मैले सम्झे “कस्तो मज्जाको केटाकेटी रहेछ, रहर लाग्दो!” अलली भेट्टैको गाई

त्यसको भोलिपल्टको कुरा मलाई भन अनौठो लाग्यो । जब म जाँदै थिए, त्यो आइमाईले माधुलाई बारदलीमा बसी म तर्फ द्वातले ईशारा गर्दैथिइ । मैले भहु देखि हालैँ । आइमाईले ईशारा गने छोडी । म त्यहाँ पुग्दा माधु ढोकामा आईहाल्यो । अनि हत्तपत त्यो आइमाई माथिबाट आउँदै “ए माधु कहाँ जान लागेको तं?” भन्दै माधुलाई टप्प नारीमा समाती । मैले सोधैँ । “यी तपाईंका छोरा ?” त्यो आइमाई ले पनि टाचको निहुराउदै हाँसेर नै स्वोकृति दिईँ । म हिङ्गे । आमाको

“कथा संयैह”

बाहुपाशमा रहेको माधुले अकस्मात् “पापा” भनेर साग्यो । त्यसदिन बेलुका मैले सम्मेर नै चकलेट किनेर खलितमा हाले । अलिअलि गर्दै यो मेरो दैनिक बार्य हुन जाग्यो, अफिस जानलाग्दा माधुको हातमा चकलेट राखेर उसलाई एकचोटि म्वाँइ खाँने । उ पनि ठीक टायममा ढोकामा आएर मेरो प्रतीक्षा गर्न थाल्यो । जबम कुनै दिन कारणबस उसलाई चकलेट दिन सक्तैनथे उ मेरो खुद्दामा समातेर रून पनि बेर लाउदैनथ्यो । अनि, त्यसदिन मैले उस्को हातमा पाँच पैसा राखिदिपर भोलि दुइवटा चकलेट दिने कबुल गर्थे र, भोलि पलट अविल्लो दिनको भाग समेत दुइवटा दिनैपछ्यो । त्यसोहुँदा पनि मलाई माधुप्रति कुनै किसिमको भक्तेपना, रीस आदि केही पनि मनमा उठाउनथ्यो । कहिलेकाही माधु ढोकामा हुँदैनथ्यो । त्यस्को साटो माधुकी आमा बारदलोमा देखा पर्या । मैले ढोकाबाट माधुलाई बोहाउथे । उस्ले मेरो अनुहारमा एक पलट पुलुक्क हेरेर लज्जालु आँखा लगाउदै मुन्टो निहुराउथी अनि, खुरुक्क भित्र दौडन्थि । एक छिनपछि माधु ढोकामा आइपुग्यो । चकलेट दिन्थे, म्वाँइ खान्थे । त्यसबखत माधुकी आमा बारदलोमा बसेर हेरिरहन्थी । मैले त्यसरी माधुको म्वाँइ खाँदा उस्की आमाले के संभन्धी कुन्निं त्यसबखत उसको अनुहारको भाव बदलिएको देखदथे । उसले आफ्नो ओँठ आफैले टोकधी, गाला राता देखिन्थे । अनि उस्को हाँसो बन्द हुन्थ्यो । माधु दौडदै हातको चकलेट देखाउदै उसंग पुगिहाल्यो । अनि उस्की आमा पनि मैले भखैर माधुलाई म्वाँइ खाँदाको चिसो नसुक्दै त्यही ठाउमा म्वाँइ खान थाल्थी । म संभन्धे “छोराको मायामा कसैको जूठो चोखोमा पनि केही पर्वाह हुँदैन” एर्कमले मन्डै वर्षदिन बित्न लाग्यो ।

X

X

X

बेलुका अफिस हुटेर म शहर घुम्न नगइकननै घर फक्क, माधुलाई

“झैक्षित जीवन र खोकिदै गएको विवरणा”

भेडन । तर उसलाई देखिन । घर पुगे; नियास्त्रो लागिरहो । भाव पनि खान मन लागेन । राती निद्रा पनि लागेन । “माधुलाई उसले थुनेर त राखेन ! को होला त्यो ! कस्तो गवाँरं जस्तो मान्छे ! मोरा को अनुहार नै किन त्यस्तो ! पागल त होईन !” आदि कुराहरु मेरो मनमा खेलिरहो । मैले अर्णालाई त्यसरी गालि गर्नुमा फेरि आफैजाई विकारे । “मल्लाई के भो त ! माधु पो मेरो को र ... ?” आफूको आफूसंगैको प्रश्न र जवाफले कुनबेला फुरसद पाएर निदाएङ्गु बिहान उठदा मल्लमल्ल धाम लागिएकेहु । एकछिनपछि यसोउसो गर्दा अकिसजाने बेला भै हाल्यो । अफिस जानलाग्दा सुढकको दोबाटोषाट मेरो आँखा त्यही चरमा पुगे र माधुलाई चाहार्न थाल्यो । माधु बारदलीमा वसिराखेको थियो, उस्की आमा सँगै । उसले पनि मल्लाई देखि हाल्यो । म उस्को ढोकामा पुरदा उढोका वाहिर आएर “दाईदाई” भन्दै उफन थाल्यो । हिजो देखिको चकलेट भिक्न खलितमा हात घुसारे । तर मैले मिकेर माधुलाई दिन सकिन । किन की, हिजोको घटना मेरो मष्टिकमा मन आलो हुँदै गइरहेको थियो । माधुमाथि मेरो कुनै हफ्त थिएन नत मैले दाबी नै गर्न सक्ये । मैले यही सम्झें । माधुलाई चकलेट नदिइकननै म अगाडी बढे । माधुले “पापा” नपाउने नै देख्यो । अनि उल्डिबुडी गदै रुन लाग्यो । मेरो खुट्टा अगाडी बढन सकेन । माधुकी आमाले मल्लाई बोलाई “काजी एक पल्ट यता सुन्न होस्त ?”

“किन हूँ ?” मैले त्यहीबाट फक्केर सोध्ये ।

“माधु यसरी रुन लाग्यो त्यसै जानु हुन्छ त ? एक पल्ट यहा पाल्नु हुन्छ कि ?” उसले म सँग यसरी दोहोरो कुरा गरेको आजैमात्र थियो । मैले अलिरीसाए भै ज्वाफ दिए “माधु मेरो को र ... ? रोबोउ कि हाँसोस मल्लाई के ?” मैले यति भने पछि माधु कि आमा आँखाभरी

“कथा संश्वरू”

आँशु पादै म नगिच आएर बोली “मैले भिजवाट सुनिराखेको थिएँ काजी, हिजो तपाईंलाई उनले के के भने । उनको रीस माधुलाई पोख्नुहुन्छ त ? बिचरा यो माधुलाई के थाह उसको को बाबु हुन ? को आमा हुन ? यसलाई त जस्ते राम्रो लाउन दिन्छ, जस्ते शृङ्गार गरीदिन्छ अनि, जस्तै म्वाँइ खान्छ सबै कुरो उहीनै हो” उ यसरी बोलि की बोल्दौ बोल्दै उस्को आँखाबाट आँशु मरिहालयो । मैले हड्डडाउदै सोधें । “के, किन रुनु भएका हैं तपाइँ?”

“एक पल्पट भित्र पाल्नुहोसन । म सबैकुरा भन्छु । यहाँ मैले रोएको सबैले देख्छन” आँशु पुछ्दै माधुकी आमाले आफ्नो घरको चोक पट्टी इशारा गरी “कोही पनि छैनन घरमा, डराउनु पढैन । म माथि लैजान्न, सिर्फ चोकमा मात्रै ।”

माधुको आमाको त्यो बज्जवको अवस्था ज्यादै मायालाग्दो थियो । उसले मलाई भित्र जान अप्रह गरी । माधु ढाकैनेह वसेर रोइरहेको थियो । उ अघि लागि, म पछि लागे । एउटै कुरो मेरो मन्मा लागिरहेको थियो “उस्ले के भन्न आँटेकीछ ?”

म फकेंको देखदा माधु चुपलाग्यो । उस्को आमाले उसलाई बोकी । माधुले मतिर हात पसाच्यो । मैले चक्केट दिएँ । माधु हाँस्न थाल्यो । हामी बाहिरी ढोकाबाट भित्र पस्नै । उसले ढोका लगाई । अक्षस्मात म सिकुडिएँ । गालामा रहेको बाँकी चिसो पुद्ददै माधुकी आमाले म तर्फ हेरेर हाँस्ने प्रयत्न गर्दै भनी “काजी काति जाती मान्छे हगि— ?” भन्दै माधुको गाला समाति दिई । माधु भन हाँस्न थाल्यो । उस्को आमाले मेरो अनुहारमा हेरिरहो ।

“कस्तो भाग्यमानी तपाइँ त, यस्तो राम्रो छोरो पाउने ! हजारमा एक पोइप्लान यस्ता वच्चा !” माधुकी आमा चुप लागिरहेको देखेर मैले भट्ट कुरा भिकी हाले ।

“उपेक्षित जीवन र खोक्रिदै गएको विवरण”

“काजी कति असल, कति सोभो मान्छे, यस्तो भर्खरका ठिटा भएर पनि ! तर का ... जी तपाईंले के बुझनु त हाँगि ?” उसले मुटुमा भक्कानो पारी ।

“तपाईंलाई के भो किन यसो ... मैले त भन बुझन सकिन ! साच्चिच नै माधु कस्तो राम्रो ! तपाईंलाई राम्रो लाग्नैन ?”

“हो काजी तपाईं बुझन सक्नु हुन्न त्यसैले त मैले कस्तो सोभोमान्छे भनेकी नी !” उसले फेरि फरियाको छेउले आँशु पुछ्रदै भन्नलागि “मेरो त थो कमै काहाँ छ र माधु जस्तो छोरो पाउने, आफ्नो घरमा जे जस्तो भएपनि हाँसि खुशिले, सगै बसि काम गरेर सुखको अनुभव दिलाउने लोग्ने मै पो कहाँ भेट्टाउन सके र..... !”

“के माधु तपाईंको छोरो होइन ... कक्षी त ?” मैले एकै स्वाभमा सोधे ।

“संझनोस काजी ! मातु मेरो छोरो हो । किनु कि, उस्को कोहि छैन । न बाबु, न आमा सबै मै हु । बास्तवमा माधु मेरो दिदीको छोरो हो ..” उस्ले लामो सुस्केरा हालै भनी “यस भित्र एउटा दुखद कहानो भरिएको छ जसले गर्दा, तपाईंलाई पनि दुःख लाग्ने छ । सुन्नु होस- “हामो दुई दिदीवहिनी थियौं । दिनी कलेजमा पढथी । म स्कूलमा पढथे । यहाँ प्रेम त सबैमा हुन्छ । एउटा कोरा देखि लिएर मानिस सम्यमा थो व्यापक भएर गष्टको छ । कसैले कसै माथि भित्र हृदय देखिको माया पाउनु साना । कुरा होइन । यो त ज्यादै ठूलो कुरो हो । यस्तो माया आजकाल विरलै पाइन्छ । त्यसेहो मेरो दिदीले पनि कुनै एक केटो संग कस्तो प्रेम गरेकी थिई कुनै उ आफै जानोस । तर उनीहरुको प्रेम दिनपर दिन बढ़दै गइ चार बर्ष बितीसकेछ । तर त्यो कुरा धेरै दिन लुकन सकेन । केटो हामीभन्दा तल्लो जातको रहेछ । अलि अलि गर्दै सबै कुरा घरमा थाहा थाए । मेरो बा ले तुरन्त दिदी को पढाई

“अतृप्ति”

खुटाई दिनुभयो । घरबाट बाहिर जानलाई पनि प्रतिवन्ध लगाइयो । त्यसपछि ददीको लागि बिहे गर्न आफ्नो जात मिल्दो केटो खोजियो । दिदो राम्री थिई, पढेको थिई, सुशल थिई । केटो पाइहालियो । कसैको दुखमा कसैलाई के वास्ता थियोर ! सब आफ्नै सुख र इज्जत देख्दथे, त्यति हो । एउटा पढे गुनेको केशो संग दिढीको बिहे गराइयो । समाजले उसलाई धोखा दियो । त्यसेते उसले पनि समाजलाई धोखा दिई । उसको गर्भाधान भइसकेको रहेछ । बिहे गरेको सात महिनामा बच्चा पाई । उसको लोगनेते उसलाई निकालिदियो । त्यसपछि दिदो पागल जस्ति भई । आखिर एक दिन गाती म सुतेको ठाउँमा आफ्नो छोरोलाई छाडि उसले आत्महत्या गरी !!!”

घरको चोकमा आएर आहारा खोजीरहेका भंगोराहरूलाई समात्न माधु यतार्ति दौडिरहेको थियो । कहिलेकाई माधुकाअ माको आँखा आफ्नो बच्चालाई आहारा खुवाउदै गरेका भंगोरा माथि पर्देख्यो । उसले बीच बीचमा आँशु पुछ्दै, अडिदै अब आफ्नो कथा भन्न शुरु गरी “काजी, जब मेरो दिढी यसरी मोरी, मेरा बाबुल इ भैले पनि भन उतको इज्जत मिल्काइदेली भन्ने डरले पन्थ बर्देकै उमेरमा पढाउन छाडि बिहे गरीदिए । आफ्नो इज्जतको लागि उनलाई मेरो जीवनको पनि वास्ता भएन । आमाले पनि केही बोल्नु भएन । मेरो बाबुले केटो के कस्तो चाल चलनका हो केही विचार राखेनन् । लमीले भए नभएका फुल गाँसि दिए । उनले सुने “केटो धनि छ । घरमा जहान कोही छैनन । खालि बुढो बाबु र छबटी सान बहिनी । वर्ष दिन खान छेलोखेलो पुग्छ । पढेमा मात्र खान पाइने हो र” इत्यादि । पन्थ वर्ष भएपनि समा बैबाहिक जीवनको ज्ञान त कता कता घुसेकै थियो । कस्तो आशा, उमङ्गर, कल्पना लिएर म लोगनेलो घर भित्र पसें । तर मेरा तो अभिलापाहरु कसरी सपना भइर मर्द ! मेरो आज सम्प्रका यी दिनहरु कहिल्यै

“उपेक्षित जीवन र खोक्रिदै गएको विवरणा”

हराभरा भानन ! तपाईंले देखि हाल्नुभयो मेरो लोग्नेलाई ? मान्छे डेर्खैमा कति ढरलाग्दा छन् । दिनदिनभरी गाँजा लगाउँछन् । घरमा अनेक धरिका मान्छे ल्याएर पासा, बाप्हमासे जमिरहन्छ । मसंग कहित्यै हंसिलो र रसिलो मुखले बोलेनन । लोग्नेको माया कस्तो हुन्छ मैले पाउन सकिन । दामपत्य जीवनको सुख के हो मैले जान्न सकिन । साच्चिचमै भनुंभमै काजी, मैले आफ्नो यौवनको राम्रो अनुभव नै गर्ननपाइ मेरो नारीत्व नै यसै गुमेको जस्तो लाग्छ । दिनदिनभरी जब बान्हामासेवाट थाक्छन अनि बेलुकी आधा रातसम्म कहां कहां जान्छन् । जब घर आउँ-छन् त दुर्गान्ध मुख लिएर । यसो केही सोध्यो, सम्भायो भने अमानुषिक तरीकाबाट मलाई चुप तुल्याउन खोज्छन् । अनि म, बिवस भएर रोइरहन्छुं, छटपटाइरहन्छुं । ससुरा पनि उहिले नै मरिहाले । नन्दपनि दाजुको बेवास्ताले गर्दा औषधी गर्न नपाई दुई वर्ष भयो मरेको !”

यी सब कुरा सुनाउँदा माधुकी आमा सुँक्क सुँक्क रोइनै रहेकी थिई ।

उसको यी सब दुःखदपूर्ण कहानी सुन्दासुन्दै मेरो आँखाभरी आंशु टल्पलाए । हृदयमा भक्तानो पुटेर आयो । अनि मैले सोधे “तपाईं यहां किन वस्नुहुन्छ त, यस्तो दुःख सहेर ?”

उसले हड्डवडाउदै जवाफ दिई “के कुरां गनुं भएको काजी तपाईंले ? मैले याहां नबसेर अन्त गएर पो सुख पाउँछु र ? म अब यी “मेरा लोग्नेलाई” छाडेर अरु कोहीसित पोडल पनि त जान सकिन । जुन बाबुले आफ्नो इज्जत, धर्म बचाउनको लागि ममाथि भरपारे भने, केरो “मैले उनको बचिसकेको इज्जत र धर्मलाई” पोलिदिनु पनि त मेरो कर्तव्य होइन नो ? जे हुनु थियो भयो । मलाई लाग्छ म बाट कुनै सन्तान पनि नहोला । त्यस्मा केही पीर पनि लिन्न । माधुब्रह्म, यही माधुब्राई हेरेर सन्तोष लिन्छुँ । अब्जो बाटो नै पो के छ र..... !”

लामो सुस्केरा निकाल्दै उसले गालामा बाँकिरहेको चिसोलाई पुछि
र एकाएक केहीबेरसम्म निश्चल उसका आँखाले मलाई ताकिरहे ।
त्यसबेला उ एडटी सिर्फ खोक्रिएकी नारीको रूपमा मेरो अगाडि उभिएकी
थिई । उ भित्रको कुनै पनि अस्तित्व र उसका शारीरिक शक्तिहरु चिह्नीन,
उसका सम्पूर्ण चेतनसुपहरु पनि खोक्रिदैगइ धुलोधुलो भएर भदै गड-
राखेको जस्तो मलाई लाग्दथ्यो । अनि, उसका निरीहपूर्ण तो दुइ आँखाहरु
भित्र उ जस्तै अरु धेरै नारीहरु पनि सज्जबन्धाएका देखिन्थे जो, आज
तिनीहरु आफ्नो उपेक्षित जीवनबाट भाग्न चाहेर पनि सामाजिक
रुठिबादको बन्धनभित्र विस्तिएर पल्पललाई पनि वष्टी वष्टींको अनुभवमा
बाँचिरहेछन् !

हातको घडितर्फ हैँ मैले हडबडाउदै बोले ‘‘मलाई अब
जान दिनोस । भैगो, बढता दुःख नमान्नोस तपाईं पनि । माधु धेरै
भाग्यमानी रहेछ जसले तपाईं जस्ती आमा पाउन सक्यो ! केरि भेट भई
हाल्ला नी ?’’

मैले यसो भन्दा आशान्वित भएर उसले एक पल्ट केरी मलाड
मैले नजानीदो गरी मेरो अनुहारमा आँखा गाढेको जस्तो लाग्यो । माधुको
गालामा एकपल्ट व्याहु कुटेर ढोकाबाट निस्क्ने बेलामा उसले भनी
“का जो”

मैलै उतर्फ फर्कदा उसले अरु केहो बोल्न सकिन । उ अनायासै
राती भइ र भूइंतिर हेर्नपुगि । वर आइपुगुन्ज्याल सम्म उसले ढोकाको
चौकौसमा आडलागेर मलाई हेरिराखेकि थिई । अनि, माधु चाहिँ “दाइ
भोली धेरै पापा है” भनेर हात उठाई राखेको थियो ।

भूल

कृष्ण र कमलको मित्रता अहिले भर्खर मात्र होइन तर पन्थ वर्ष अधिदेखि दुबैजना एकै ज्यान भइ आइरहेका थिए । त्यो दिन कृष्ण कति रोएथ्यो ! भगवानको नाड सुन्नासाथ “काहाँ छ भगवान् ?” भनेर सात हात माथि एकैचोटी उफिने कृष्णले, कमलको जिन्दगीको लागि काति दिन त्यही भगवानको नाड जपेर बिताएथ्यो ! कमल राजपथ मोटर ट्रुघटनामा परी हस्पिटल ल्याएको छ भनी सुन्दा बारदलीमा बसी किताब हेरराखेको कृष्ण एकैफेरि हाम्फ्काली उसको भाँचिएको हात अभ निको भएकै छैन । यसको साथै कमल पनि रुपालाई उत्तिकै चाहन्थ्यो, उत्तिकै प्रेम थियो ।

रुपासंग कृष्णको बिहे भएको आज भरखर दुइ वर्ष मात्र भयो । कृष्णको दाँजोमा रुपा जस्ती राम्रो, सहनरीलासुशीला भाउजू पाउदा कमल उयादै खुशो भएथ्यो । रुपालाई, कमल आफ्नी, आफ्नै भाउजू भन्दा बढता मान्दथ्यो । रुपा पनि कमललाई उत्तिकै चाहन्थिन्, उत्तिकै माया गथिन् जस्ति उनी कृष्णलाई गथिन् । फरक यति थियो कृष्णलाई पतिको रुपमा त कमललाई सहयोगी भनुँ या देवरको रुपमा । रुपा, कमल र कृष्णलाई जति चाहन्थिन् कृष्ण पनि कमल र रुपालाई उत्तिकै चाहन्थ्यो । उनीहरू तीनैजना एकसाथ बसेर गफ गर्दी ज्यादै आनन्द मान्थे । गफको सिलसिलामा रुपा कमलको दाँजोमा कृष्णलाई “कस्तो नराम्रो !” भनेर जिस्क्याउंथिन् । कमल पनि आफ्नो दाँजोमा होइन तर, रुपाको रूप बनावटमा कृष्णलाई दाँडै भन्दथ्यो “साँच्चै कृष्ण ! तिमी त साफ भाग्यमानी हौ बा ! म भन्न सक्तिन कुन विधाताजे तिमीलाई

“अतृप्ति”

यस्ती जीवनसाथी पारिदियो !”

कृष्णको मनमा यी कुराहरूले कुनै असर पादेन्नथ्यो तापनि, कहिलेकाहीं ऊ एकलैछंदा या राती सुत्दा रूपा र आफ्नो सम्बन्धमा धेरैधेरै विचार गर्दैथ्यो । एक दुइपल्ट ऊ गएर ऐनामा आफ्नो अनुहार हेर्दैथ्यो । अनि देखदैथ्यो- कालो बर्ण, थेष्वो नाक, सिकुटे हातपाखुरा अनि, फुके ढल्ला जस्तो शरिर ! उत्तिनैखेरि उसको अगाडि रूपा देखापर्थिन्- ठूलाठूला, बढ़ामी आँखा, बान्किलो गोरो अनुहार र कसिसएको जिउ, मोटामोटा सेता हात पाखुरा !

ऐनामा हेर्दैहैदै आफूलाई कमल मानि सम्भन्ध्यो । अनि देखदैथ्यो- उस्तै बाटुलो गोरो अनुहार, ठूबो निधार, असाध्यै मिलेका दाँत, जे लाएपनि सुहाउने डम्म परेको शरीर । हजारमा एक पाइने नबयुवक ! यस्री तीनै अनुहार एकैसाथ ऐनामा देखा पर्दथे । त्यतावाट फर्कन्थ्यो । उसको मुदु नराम्रोगरी पोल्दैथ्यो । फेरि सम्भन्ध्यो- जस्तो भएपनि रूपा- को आफूपटिको प्रेम र व्यवहार, यसैमा सन्तोषको स्वास सिन्थ्यो !

पला, मिनेट, घन्टा गरी समय बित्दै गयो । जातिजति दिन विस्त्रिदै जान्थ्यो उतिउति रूपाको आफू प्रतिको व्यवहार दुगुना बढ़दै गएकोमा कृष्णलाई जति आश्चर्य छाग्यो त्यसको विपरित कृष्णको रूपा पटिको डयवहारले रूपालाई पनि आश्चर्य लाग्नु स्वाभाविकै थियो । यसैविच एकदिन रूपाको मुखबाट सुन्यो “कमललाई उसको बाबुले कृष्णसंगको हेलमेल र उसको घरमा जाने बानी अचाक्ली भयो । ज्यादा मित्रता पनि राम्रो हुँदैन । कुनैवयत केहीगरी दुईमध्ये एकको मनमा केही कुराले अलिकति मात्रै चोट पन्यो भनेपनि ज्यादै नराम्रो गति पैदा हुन्छ भनेर कमललाई गालि गरे रे” भनेको कुरा सुनाउँदा रूपाले नज्ञानिदो चालले ओंठ टोकेर आँखा यस्सो भिस्काई हाँसेको कृष्णले नौको अनुभव गयो । हुम पनि हो, कमल आजकाल उसकाहां पहिलेको भन्दा कम

आउँथ्यो र, उसको अनुहार पनि कृष्णलाई केहीकुरा भन्नखोजेर भन्न नसकी अडकेर उकुसमुकुस खैराखेको जस्तो पनि कृष्णले आफुलाई नजानेको थिएन। आज दुइ दिन भयो कमल उसकाहाँ आएकै पनि थिएन !!

जुनदिन रूपाले कमलको बारेमा कृष्णजाई कुरा सुनाएकी थिइन त्यही दिन दिउंसो चारबजे कृष्ण बाहिरबाट घर आउंदा तलै चोकबाट उसले माथि कोठामा हाँसोको आवाज सुन्यो। उसको खुटा छिटोछिटो गरी चल्यो। भयाङ्को दुइ खुडकिला उकल्यो। उसको कानमा रूपाको आवाज पनि “छिः बेइमानी काहाँ सम्पको त !” त्यहाँ भन्दा पछिको कुरा कृष्णले सुनेन। हाँसोको आवाज दोब्बर बढयो। कृष्ण टक्क जहाँको तहीं रोकियो। उसले अर्को खुडकिला उकलन साहस गरेन। तर त्यतैबाट फर्केर त्यसबेला कत जानपनि कृष्णले आफूलाई नामदै ठहर्यायो। साहस गरेर उ भन्धाङ उक्लेर एकपाइलोमा कोठाभित्र पस्यो। कृष्णको अनायासको आगमनले रूपा र कमल झस्किए। कृष्णको अनुहार गम्भिर थियो। औँखाले केठामा केही कुराको खोजी गरेमै देखिन्थयो। कोठामा एकछिन शान्त बातावरणले छाया। एक छिनपछि कमलले आश्चर्य मानेर सोध्यो ‘कृष्ण ! भाउजू भन्नुहुन्थयो शायद बेलुका नभै तिमी आउन्नौ होला, तर तिमी त चाँडैन आयौ ?’

“किन क्यै बाधा पन्थ्यो कि ?” लुगा फुकालै कृष्णले हाँसेर सोध्यो र रूपातर्क हे-यो। रूपा निहुरेर आफू बसेको सतरन्जामा औलाले कोदैं थिइन्।

“यी, तिमी आउने चिर्त्तिकै भाउजूको हाँसो बन्दभयो।” कमलले पनि हाँसेर जवाफ दियो। रूपाले कमलतर्क हेरी तत्त्वोओंउको दायांपट्टि टोक्दै खिसिक्क हाँसिन।

“ल हंसाऊ तिम्रो भाउजूनाई, आफू पनि हाँस। म बाहिर गइ दिउँला”

“अतृपि”

भन्दै मयालको डनिङ्को रुमाल समात्दै कृष्ण कोठावाहिर निस्क्यो । त्यसब्बत उसले नजानिंदो चालाजे कमल र रुपालाई पालै पालो हेँयो । तर रुपाले कृष्णतर्फ हेरिराखेकी थिइन् । उनले कृष्णको अनुहारमा आज केही कुरो लुकेको जस्तो देखिन् । केही डराइन्, सोधन खाजिन । तर कृष्ण बाहिर निस्किसकेको थियो । अनि, नसोध्नु नै बेश ठानिन ।

ठूलो ऐना अगाडि बसेर रुपा शृङ्गार पाईं थिइन् । कृष्णले अकस्मात सोध्यो “कमल नआएको दिन नै कस्तो नरमाईलो हगी रुपा ! तिमीलाई कस्तो लाग्छ ?”

“असाध्यै नरमाईलो !”

“साँच्च कमललाई तिमी के सम्भन्द्यौ ?”

“कस्तो के ?” आश्चर्यमानि कृष्णपट्टि फर्कदै सोधिन, रुपाले ।

“ए, लस्तो लाग्छ भनेको !” हाँसेर बोल्यो कृष्ण ।

“राम्रो, भलादमी, चरित्रवान, सब कुराले पूणि भएको एक नवयुब्रक” चुल्ठो बाटदाबाटदै रुपाले जवाफ दिइन् ।

“राम्रो मान्न सकिन्छ तर भलादमी, चरित्रवान मलाई त शंकै लाग्छ रुप ! ए माफ गर है, तिम्रो अगाडि मैले कमललाई त्यसो भनें, तिम्रो चित्त दुख्ला !”

चुल्ठो बाटिसकेर टिका लगाउन निवारतिर बढिरहेको रुपाको हातवाट टिका खस्यो । वर पलङ्गमा बसिराखेको कृष्णको अनुहार ऐना मा भष्ट देखिन्थ्यो । व्यंगात्मक मुद्रासामै अनि, रुपाको त्यसब्बतको अवस्थामा सहानुभूति दर्शाएमैः ——————

रातीको अन्दाजि दस बजेको हुँदोहो कृष्णले लडखडिदै गएर कमलको घरको ढोका खटखटायो । ढोका खुल्नासाथ नोकरलाई “चुपलाग” भन्ने इसारा गरेर सरासर उ कमलको कोठामा पुग्यो । कोठाभित्र पस्दा रक्सीको जोड्ने हुत्तिएर कृष्ण कमलको ओछ्यानमा एकैपल्ट पुग्यो । कमल

किताब पल्टाई पढीराखेको थियो । कृष्णको आजको यस घटनामा कमल एकदम तर्सियो र करायो “कृष्ण ! के अचाक्ली पिएर आएको ?”

कृष्णले कमलको मुख थुन्दै खिस्स हाँस्यो र भन्यो “कमल ! तिमीले आफ्नो कुरा मलाई भन्न नसकी आफुमानै सिमित तुल्याएर हृदय जलाइ-रहेमै मेरो पनि त्यसै होला भनेर सुरो मुदु पार्नको लागि हो अधि पछिको भन्दा बढी पिएर आएको ! तिमीलाई थाहानै छ, त्यस्तै साथीहरू मिलेर कतै पिक्निक गएको बेलामा मात्रै अलिकति पिउने गर्दथे । त्यसबखत सब कुरालाई बिसेर हाँसखेलमा जो गरिन्थ्यो, त्यस्तै गर्व चाहन्छु” भन्दै हाँस्न थाल्यो । उच्चिन्नखेर उसको अनुहार बदलियो र कमलको हात समाउँदै भन्यो “कमल, तिमी नडराऊ ! आश्चर्य नहोऊ ! अनि मलाई पनि गाली नगर ! थाहा छ, रुपालाई छाडेर म कुनै बेश्यासंग लागेको छु ... ।

कमलको अनुहार एकपल्ट रातो नीलो भयो । उसले वस्तो कुरा सपनामा पनि चिवाएको थिएन ।

“हँ ... ति ... मी — बेश्यासित कति भयो ?” उसको मुखवाट निस्कीसकेको पनि कृष्णको अनुहार देख्दानै ऊ त्यसै ढुरायो ।

“हो कमल, म यति भन्दछु रुपाको दाँजोमा म छैन ! अरू कुरा भन्नु पनि केहि छैन” भन्दै खल्तीबाट बेश्यासित संसर्ग भइराखेको बखतको एउटा फोटो दिँदै भन्यो” कमल ! यो फोटो मेरो लागि तिमीलाई साञ्चै काम दिन्छ । “भाउजूलाई नदेखाइ राखी रहनु ।”

कृष्ण लडखडाई उठेर जान लाग्दा कमलले करायो “कृष्ण ! आज यही सुत । घरजाँदा भाउजूने तिम्रो यो चाला देख्दा कस्तो सम्झुनु होला ?

कृष्णले सानेन । ऊ घरबाट निस्केपछि भयाल खोलेर कमलले हेँयो । कृष्ण आफ्नो घरको बाटो सरासर लडखडिँदै भएतापनि लस्कदै

“अरुपि”

हिंडदै थियो । सडकको वत्तीको धमिलो उज्यालोमा देखुन्न्याल कृष्णल ई हेररह्यो र त्यसपछि द्व्याम्म भयाल लगाई दोघे निश्वास लिदै कोठाम । चारैतिर हेदै टोलायो ।

कमलले सम्भयो उता रूपाको गर्भाधान अनि, बता भरखर कृष्णले भनेको कुरा ओंठबाट दोहृप्याउन थाल्यो “रूपालाई छाडेर म कुनै बेश्या सित लागेको छु………!!”

कमलले दाहा किट्ठो र अहिले नै गएर कृष्णको गला निमोठद सोध्न मन लाग्यो “लौ भन कुलंगार कसबाट रूपाको गर्भाधान भयो ? के प्रमाण छ तेरो रूपासंग संसर्ग छैन भन्ने ? यस्ती सहनशीला रूपवती युबतीको जिन्दगीमा आगो लगाउन खोजेर यिनीसित कस्को बदला लिन चाहन्न्यस ?” तरै कमल आफैमा एकाएक तर्सियो ।

रूपा कृष्णको प्रतिक्षा गरिरहेकी थिइन् । उसले कहिले पनि आजको जस्तो अवेला गरेको थिएन । त्यसैले अनेक तक गदै ओछानभापलटी रहंदा रूपालाई तन्द्रा लाग्यो । ढोका भित्रबाट बन्द गरिएको थियो । अकस्मात बाहिर ढोकामा कसैले हिँकाएको आवाज आयो । रूपाले मँस्केर सोधिन् “को हं ?”

“म … म … कमल, भाउजू !” बाहिरबाट आवाज आयो ।

“कमल ! तिमी यसबेला ? खोइ दाजु त आउनु भएकै छैन ?” आश्चर्य मान्दै रूपाले ढोका खोल्दै बोलिन् ।

ढोकाको छेस्किनी खुली नसक्दा बाहिरबाट बल लगाएकोले ढोका द्व्याम्म एकैपलट खुल्यो ।

ढोकाको आवाजको साथै त्यो मानिसले रूपाको गलामा दुबै हातले समातेर आफुपट्ठि तानी लरबरिंदै हाँस्दै भन्यो । “हो भाउजू, म पनि दाइ नभएकै बेलामा तपाईंसंग भेटन चाहन्छु । आहा ! यस्तो बेलाको भेट कृति मीठो !” भन्दै रूपाको ओठ र गर्धेनमा झ्वाई खायो र केहोबेर

आँखा जुधाइरह्यो ।

“कृष्ण ! तिमी !! लौनती के गरेर आएको आज ?” कृष्णको बाहुपासबाट उम्कने प्रयत्न गर्दै रूपा कराइन । कृष्णले रूपाको गलावाट हात मिक्कै बेस्करो हाँस्यो । रूपाको सारा शरीर एकै चोटि काम्यो । कृष्णले रूपाको हात समाड़दै ओछ्यानतिर लग्यो । आफू बस्यो र रूपालाई पनि बस्ने इशारा गम्यो । कृष्ण रूपादेखि डराइरहेको थियो । अनि, रूपा कृष्ण देखिय... ... । दुबै मौन थिए । दुवैको हृदयभित्र असंख्य कुराहरू त्यसैत्यसै मडारिहरहेका थिए । कृष्णको मुखबाट हास्स गन्ध आइर हेको थियो ।

“ति... ... मी.... ... किन आज यस्तो... ... ?” रूपाले डराई डराई सोधिन् ।

“रूपा, तिमी डरायौ ? हँ, डराउनै पर्छ ! किनकि, तिमीले कहिल्यै मेरो यस्तो अवस्था देखेकि पनि यिइनौ हागि ? केंगनु रूपा, जीवनमा कहिले यस्तो दिनपनि आउंदो रहेछ ! थाहा छ तिमीलाई, आजको जति मैले कहिल्यै पिइन ?”

ओछ्यानबाट उठदै लापरबाहीसाथ कोठामा रिङ्गन लाग्यो, उ । अनि फेरी भन्दै गयो “रूपा ! तिमीसंग केही कुरा भन्न मन लाग्छ । तैपनि, मेरो मुखबाट ख्वै निस्कनै सक्दैन । भन्न खोज्छु, केले केले गलामा आएर अडकाइदिन्छ । अ रूपा, तिमीलाई मैले सिंउदोमा सिन्दुर हालेर बिबाह गरेर ल्याएको हाग ? म कस्तो पापी मान्छे, अपराधी तिमी मलाई अपराधो ठान्दिनौ त ? ल भैंगे रूपा, यो कुरा छाडौं, मनै कस्तो, के कुरा गरेको हुंला ! तिमी जस्ती यस्ती सहनशीला निर्दोष, पवित्र आइमाईमाथि बनि मैले कस्तो दोष लगाए तिमीलाई ! माफ गर है ?”

रूपाले अक्क न बक्क भई कृष्णको यी सबकुरा सुनिरहिन ।

“अत्रसि”

उनलाई भित्र मुद्दुदेखि आजसम्म कहिल्यै नलागेको डर लागेर आइरहेको थियो । उनले कृष्णको कुरा बुग्मन सकिनन् । कृष्ण चुपलाग्यो । उसले केही भन्न मुख बाउंध्यो तर सक्दैनन्ध्यो । केरि कोठामा यताउति हल्लरह-न्ध्यो । रुपाले कृष्ण नगिच गएर विस्तारै सोधिन् “कृष्ण ! तिमीले मेरो मासु, रगत खानु ढाक्यौ भने ! भनन आज तिमीलाई के भयो ?”

“केही भएको छैन । त्यसै, आज दिउँसो पढेको एउटा कथा संमेर त्यसैको बारेमा विचार गरी राखेकोनि । खुब राम्रो लाग्यो ।” केही कुरा सम्झै मैँ भट्ट मुन्टो उठाएर सोध्यो उसले “तिमी सुन्न चाहन्दैयौ रुपा, त्यो कथा ? मलाई अहिले पनि सबै प्लट आउँछ । तर तिमीले एउटा कबोल गर्नुपर्छ ?”

“के ?” रुपाले उत्सुकता पूर्वक सोधिन् ।

“मैले भनुन्द्याल तिमीले चुप लागेर सुनिनै रहनु पर्छ । कबोल गच्छ्यौ ?”

कृष्णको ओ सोधाईमा एउटा कठोर भाव भल्केको थियो । रुपाले जवाफ दिइनन । मुन्टो निहुरापर मात्र केही सोचिरहिन । कृष्णले केरि हाँस्दै भन्यो “किन, डरायौ रुपा ? त्यति पनि कबोल गर्न सकिदैनौ ? कथा के हो र ? तिन्है हाम्रै जीवनमा परेर आउने र परेका बास्तविक कुराहरू साहित्यिक ढंगबाट लेखिएका त हुन्ननि जसलाई हामीले साधारण तवरबाट दिन दिनै पढ्दै गइरहेका छौं ।”

“कृष्ण, भयो भयो धेरै कुरा नसुनाऊ । मलाई आज किन किन असाध्य डर लागिरहेछ, तिन्हो यो चाला देखदा । मलाई रिङ्गटा लाग्न लागिसक्यो । तिन्हो मासु खानु, सत्ते भन्ना, भैगो मलाई कथा सथा सुनाउनु पढैन । मौका पन्ह्यो भने केरि कुबैदिन सुनौला । बरु चाँडै खान जाऊ । भाव ‘हउ’ जस्तो भइसक्यो ।” रुपाले आँखाभरि आँशु पादै हङ्गभाङ्न ।

“रुपा ! तिमी मेरो अधाँजिनी पनि त हौनि । त्यसैले मलाई परेको दुःख सुख तिमीले बाँडिर लिनुपछ होइन र ? यति मामुक्ती कुरा मा पनि कबोल गर्न सकिदैनौ भने त . . . ।” कृष्णले सहज भावमा बोल्यो ।

“सकिदन, सकिदन, ऐले त कबोल गर्न म एकदमै सकिदन, चाहे तिमी मलाई मार काट, भुल्याऊ म सब सहन सक्छु बरु । तिमी खान जांदैनौ भने म पाथि गएर भात सात नालमा फालिदिन्छु” रुपा चिच्याइन् ।

कृष्ण पनि भौतारिदै चिच्यायो “भैगो तिमी नसुन रुपा । तर मलाई धेरैवर्ष देखि आफ्नै आश्रयमा बढाई, हुक्काई पालेको, मलाई माया गनें थो कोठा, यहाँको भित्ता अनि, यो कोठाको तस्वीरहरूलाई भने पनि सुनाउँछु । अनि यिनीहरुबाटै तिमीले सुन्छयौ । अब त्यो कथा म करौलाई नसुनाइकन पनि सकिदन । त ति नगरी मलाई शान्ति पनि मिल्दैन ।” कृष्णले रुपालाई केहीबेर हेरिरह्यो र त्यसपछि बेढङ्गको हाँसो हाँस्दै बोल्यो “ए याहाँका चीजहरू हो ! लौ सुन, म आज तिमीहरुलाई मैले आज पढेको एउटा दर्दनाक कथा सुनाउँछु ? कि तिमीहरु पनि मेरो जीवन साथी रुपा जस्तै अधैर्य छौ ?”

रुपाले आवेशमा बोलिन् “कृष्ण ! सुन्छु, सुन्छु, कबोल गरें तिमीले भने जस्तै । लौ भन तिम्रो कथा । परेर आएपछि ममा पनि शक्ति छ, धैर्य लिनसक्ने । तिमीले नारीलाई के सम्भयौ ?”

“सुन रुपा, एउटा युबक थियो । उसको कुनै लडकीसंग विवाह भयो । तो दुई नायक नायीकाको बिचमा असाध्य प्रेम थियो । एकले अर्को माथि चित्त हुखाउने अलिकति पनि कुनै काम हुँदैनथ्यो । तर रुपा, ती दुइको जीवनमा एउटा दुखदपूर्ण घटना भइराखेको थियो । के भने, नायक युबकको आफ्नी स्वास्ती नायीकालाई बौन वासनाको तृप्ति दिन सक्दैनथ्यो ।

“अरुपी”

तर नायीकाले यसबारे कहिल्यै आफ्नो लोगनेलाई भन्न सकिदैन। उसले सदा सन्तोषकै अनुभव गरिराखेकी युबकल्पे विचार गर्दैथयो। यसभित्र एक रहस्य लुकेको थियो जुन कुरा नायकलाई थाहा भएर पनि नायीकाको आगाडि उसंधै अनभिज्ञनै बन्न चाहन्थयो।’ कृष्ण एकछिन रोकियो। रूपातफ पुलुक्क हैज्यो। रूपा ओछ्यानमा घोप्टो परिराखेको थिइन्। कृष्णले केरि भन्न लाग्यो “रूपा ! यौन भन्ने चोज ज्यादै ठूलो छ। जब मानिस यौन वासनाबाट असन्तोष हुन्छ अनि यहां अनेक किसिमका भ्रष्टाचार चलन थाल्छन्। त्यसैले रूपा, कथाको त्यस नायक, आफ्नी स्वास्नीलाई यौन वासनाको सन्तोष दिलाउन नसकेकोमा आफुलाई नपुँसक सम्भन्ध। नायीकालाई आफ्नो स्वास्नी संझदानै उसको आत्मा त्यसै त्यसै जलेर आउँछ। अनि ऊ विचार गर्छ— नायीकालाई उस्को जीवन भन्ने यौवनाबस्थामा यौन भन्ने नै दिलाउन नसकी स्वास्नीको नातामा राखी रहेर जताततै सबको जीवन बर्बाद गराउनुमा आफुलाई धिक्काछे। तौ सबको मूल कारणनै आफू बन्छ। नायीकाको यौवनले सरापेको ऊ खप्न सक्दैन। उसले सम्भन्ध- नायीकाले सन्तोष लिन नसक्नु उसको भूल होइन, बरू उसलाई विवाह गरेर स्वास्नीको रूपमा सिँडंदोमा सिन्दुर हालेर ल्याई गाला जोरेर बस्न खोज्नुनै जीवनमा आफ्नै ठूलो भूल र पाप सम्भन्ध। यति हुँदा पनि नायकले आफूमा अलिकति पनि पीढा को अनुभव गर्दैन। त्यसको साठो उसले सधैँ सुख र सन्तोषको अनुभव गरिरहन्छ। उसलाई यतिमात्र अपसोच लाग्छ कि समाजको आँखामा नायीकाको लोग्ने आफू भएता पनि लोग्ने बन्न सकेन। उसले नायीकालाई पारपाचुके दिन चाहन्छ ताकि, उसले अरु कोहीलाई आफ्नो बनाइ उनीहरु को जीवनमा साथै समाजमा भ्रष्टाचार चलन नपाओस।”

कृष्ण केरि अचानक रोकियो। यस बखत उसको ओঠ कांपिरहेको थियो। आँखामा आँशु छ चलिकरहेका थिए। उसको मुहुनै गन्हौं भइ

राखेको थियो । खल्तीबाट रुमाल भिकि अनुहारको पसिना पुछ्यो र रुपा तर्फ हेदैँ औंठ कपाउदै सोध्यो “सुन्दूयौ रुपा, नायकले किन नायीकाको यौनवासनामा तृप्ति दिन सक्दैनथ्यो ? रुपाले कृष्णलाई केही कुरा भन्न मुख बाइराखेमै थियो । कृष्णले भन्यो “रुपा, तिमी कबोलबाट हार्न लाग्यौ धैर्य गरेर बस । अब कथा थोरै मात्र बाँकी छ । बुझ्यौ रुग ! कथाको नायक थियो ज्यादै दुब्लो अनि अनुहार पनि नराम्रो । आर्कोतिर, नायोका उ भन्दा धेरै राम्री र उस्का कस्सिएका मोटा मोटा हात पाखुरा र पिडौला, पहेला तिब्रा, सारा शरीरको बनौटनै एकदम मिलेको एक रूपवती थिई । हो त्यही नै मूल कारण थियो रुपा, नायकको त्यस काला सिकुटे चाहुपास ले नायीकाको त्यस सुडौल गोरो रातो शरीरलाई तृप्ति मिल्नै सक्दैनथ्यो ।”

कृष्णको बोली चडकिदै गइराखेको थियो । उसको दुवै आँखिभै फरर फरफराइ रहेका थिए । उसले रुपा तर्फ एकोहोरो हेदैँ उनीतर्फ बढदै गयो । रुपाले देखिन् उस्का आँखावाट चरबरतो आंशु भरी गालामा ढक्कर खाएर भुइँमा खस्दै थिए । रुपा त्यांहावाट भाग्न खोजिन् । कृष्णले रुपाको हात समाउंदै चिच्यायो “रुपा ! कथाको नायीकाले किन लोग्नेवाट यौन-वासनाको तृप्ति पाएकै सन्तोष लिन्थी सुन्दूयौ ? कान थापेर सुन ? नायक र नायोकाको विषमा अर्को कुनै युद्धक थियो जसबाट उस्को जीवन पाएकी थिई ।”

कृष्णले एकै सासमा यति कुरा भनो छातो थिच्दै कोठाको भित्ता मा टांसिसन पुग्यो । रुपाको आँखा अगाडि कुनै सूक्ष्म बस्तु पनि अनेक थरिको रंगमा कहिले चेप्टो र कहिले चारखुटै आकारमा कति कति ठूलो आँखाले नभ्याउने हुदै भयालबाट टाढा देखिने पहाडको टुप्पेबाट खसेमै हुन थाल्यो । यी सब्र विकृत रूप देखदा देखदै कृष्ण पनि ती सबको माथि ढेर रुपाले भेटाउनै नसक्ने गरी रुपालाई हेर्नयस्म नहेरी आकाशिंदै त्यसै पाहाडको टुप्पेतिर लाग्यो । रुपा कराउंदै पछिपछि लागिन् । एक-

“आवाज़”

दम भस्तिकएर सारा जीड कपाउंदै केठानै थकिने गरी रुपाको आबाज निस्कियो “कृष्ण ... !!!” त्यहाँ अन्दा बढता रुपाले बोल्न सकिनन्। मुटुमा भक्कानो पारी त्यसै मकमकिएर रहिन्। त्यसखबत कमल केठामा छुर्इदै पस्यो। कृष्ण बाहिर निस्किसकेको थियो। रुपाको परिस्थिति देखदा कमलको जीड सिरिंग भयो। उसले केही कुरा सोध्नै सकेन। त्यसै मात्र उभिई रह्यो। रुपा ओछ्यानमा मुन्टो जोतिजोति रुन लाँगन्। कमललाई एकपलट यस्सो सम्म पनि हेरिनन। त्यसपछि कमल आफ्नो बेदनालाई आफ्नै त्यस सानो हृदयाभित्र लुकाएर कोठाबाट निस्को घर तफ लाग्यो।

आकाशमा उदाएका चन्द्रमाको सेतो जुन कोठाको भयालबाट छिर भित्तामा पोतिइ कोठानै सुन्दर देखिएको निस्चल र शान्त बातावरणलाई घर बाहिर खखमा बसी कराइरहेको लाटोकोसेरोको आबाजले चिच्याहट लाग्दो बनाइराखेको थियो।

“रचना” मा प्रकाशित

रचनाकाल:-

२०२१ भाद्र

राजेन दाजु

त्यसदिन अकस्मात् मलाई राजेन दाजुको सम्फना आयो । अकस्मात् पनि नभनुँ, उनलाई त म बेला बेलामा संमिरहन्थे । म बिवेश मैंछंदा पनि मैले बारंबार चिठी लेखिरहेकै थिए । तर उनले भने मलाई त्यतिको संमेनन् । मन विवाह गरे पछि त चिलकुलै बिसी हिए भने पनि हुन्छ तापनि, अरु साथी भाइले उनको बारेमा लेखेर पठाई रहन्थे । मैले केरि बदलाको भावमा उनलाई चिठी नै नलेखुँ जस्तो पनि लागेन । एक किसिमले उनी मेरो र म उतको जीवनको गतिसंग भित्र सम्म भिजिसकेका थियौं ।

राजेन दाजुले विवाह गरे, ठिकै भयो । अब त बच्चा पनि त पाइ-सकेहोलान् । सके चौथाइ दर्जन पो पुन्याइ सकेकि ? म यहों छंदा पनि मैले कलि पल्ट उनलाई विवाह गर भनेर कृति गाली गर्यै सम्झाउंथे । अब मैले विवाहको कुरो उक्काउंथे, उनी हातमा हात बजाउँ भन्थे “मलाई विवाह गनै मननै छैन । अहिले त यो यिहेसिहे गदे गदिन । के तिमीले कर गरेर हुन्छ ?” भन्द विस्फारीत लेत्रले मलाई धैरै बेरसम्म हेरिरहन्थे । त्यसबखत उनको अनुहारमा अन्तनिर्दित एउटा गुड असन्तोष प्रष्ट भएर देखा पर्दैयो र त्यसको समाधान पाटू नगाई त्यसलाई मन मन व्यापक तुल्याउंदै लैजान खोज्नु राजेन दाजुको एउटा विचित्रको स्वभाव थियो । मलाई लाग्यो उनको यस स्वभाव भित्र लुकेको असन्तोष साधारण र सुलभ थिएन र यस्तो असन्तोष हरेक युवकमा स्वाभाविक ढंगबाट पाउन पनि मुश्किल पर्दैयो । तर राजेन दाजुमा यस्तो स्वाभाविक रूपले दिन पर दिन गाढा हुँदै गइरहेको थियो कि उनका जीवनका प्रत्येक इच्छा (जुन

“अत्रपि”

बखत अरु कुनै इच्छा नै थिएनन) लाई बिसेर त्यही एडटाको प्राप्तिमा आफुलाई ठूलो सन्तोषको अनुभव गर्दै गइरहेका पाउन सकिन्थयो ।

म काठमाडौं आइ पुगेको पन्धु बीस दिन भइसकेको थियो । अक्सर गरेर मैले आफ्ना सब साथी भाइसंग भलाकुसारी गरिसकेको थिए । तर राजेन दाजुलाई भेटने मौका नै पाइन र उनको घर्मा जान पनि त्यतिको फूर्सद मिलेन (मिलाएको भए सकिन्थयो होला) म सुन्दथे, उनी आजकाल घरबाट वाहिर निस्किएको देखिदै देखिदैननरे । विहान अफिस जान्छन्, बेलुका फकेन्छन् अनि घरभित्रको भित्रै । मैले बिचार गरे “अब त उनी असबेला अफिसबाट फर्किसके होलान् ।” साढे पांच बजि सकेको थियो । बेलुका अन्त धुम्न जान छाडेर उनै वहाँ जाने निश्चय गरे । साइ-कल चढेर म उनको घर तर्फ लागें । र, सरासर उनको घरको चोकमापुगें जुनघरमा म आठ बर्ष अघिसम्म दिनको दशपटक पुग्ये र त्यहाँको एक एक ईट माटोसंग समेत परिचित थिए भने आज त्यही राजेनदाजुको घर, चोक, बगैँचा देखदा आज सम्मको जीवन भरिमा आजै मात्र यस ढाउंमा आइपुगेको हुंकि भरे जस्तो आश्चर्य लाग्यो । घरको तल चोकमा कोहीपनि थिएनन । घरको पहिलो तलाको एउटा भयाल उधारो थियो र माथिल्लो तलाको चाँहि दुइबटा नै भयालहरु बन्द थिए । चोकको परखालमा ठाउंठाउंसा पुराना खालका टाल्का टुकाहरु सुकाइएका थिए । ती टाकाहरुबाट एउटा ब्हास्सको गन्ध आइरहेको थियो । सुत्केरी आइमाईको नजिक हुंदा जुन गन्ध आउछ हो, त्यही नै गन्धले गर्दा मलाइ कस्तो कस्तो लागिरह्यो !

मैज्जे तले चोकमा यसो धुमीधुमो एकछिन यसे एताउति एताउति हेरिरहे । मलाई साइकलको बन्टि बजाउन पनि अँट आएन र क्षेत्राई बोलाउन पनि सकिन । मैले संझे “अब त राजेन दाजुमात्रै छैनन् । उनको श्रीमती पनि छिन् । राजेन दाजुको बहिनी, ए उनको त बिबाह भइसक्यो भन्ना दो क्यार ! उनी पनि यहाँ के होलिन् र ...” इत्यादि तकहरु

“राजेन दाजु”

मा म डुविनै रहेथे ।

“कसलाई खोजनु भयो यहाँले ? को तयाई ?” एउटा स्वास्नो-मान्छेको स्वरले मलाई चिउँझाई दियो ।

“ह .. हजुर, म लछु । म राजेन दाजुको साथी । भेटन आएको वहाँलाई, हुनुहुन्छ घरमा ?” मैले हाँस्न खोजदै हडबडाएर जबाफ दिए । तब्बो तलाको त्यस खुला भयालबाट एककाइस बाइस बर्षकी एउटी दुब्ली, पातली रअलि गोरी खालको तिनै स्वास्नीमान्छेले मलाई हेरिमात्र रहिन, जबाफ दिइनन् । उनको अनुहार सूर्य अस्त हुने बेलाको रातो उज्यालोमा चिल्लो दैखिएर टलिकरहेथ्यो ।

“वहाँ हुनुहुन्न कि....?” मैले अलि निराशपूर्ण भावले फेरिसोधे ।

“वहाँ हुनुहुन्छ....म खबर गरिदिन्छु पख्नोस्” भन्दै भित्रिर पसिन ती स्वास्नीमान्छे । धेरैबेर बितिसक्दा पनि न राजेन दाजुले बाहिर पट्टि हेरे नत, तो स्वास्नीमान्छेले नै हु । मलाई गजब लाग्यो । बल्लबहुल राजेन दाजुले माथिल्लो तलाको एक खापा भयाल उघादै चोकमा हेरे ।

“राजेन दाजु, नमस्कार गरे” मैले, नमस्कार ! चिन्नु हुन्छ ? कि बिसंनु भयो ?” साच्चिनै राजेन दाजुले मलाई बिसिसकेछन् । मेरो नमस्कारपनि नफकाई त्यसै मलाई आश्चर्यमा हेरिरहे । मुखले ढनले केही बोलेका थिएनन् । तर पनि, उनको अनुहारकोभावले मेरो नाम ठेगाना र मलाई चिन्ने प्रयास गरिराखेको बुझिन्थ्यो । मैले पनि उनीसंग ठट्टा नै गर्ने बिचार गरे र आफ्नो परिचय नदिइकन नै उनको अनुहारमा हेर्दै हाँस्दै सोधे “म माथि आउन सक्छु ?”

यति भनि उनको अनुमति पाउन म चुप लागि पर्खिरहे । त्यसबखत् सम्म राजेन दाजुले मलाई कौतुहल हष्टिले अनिमेष हेरिमात्र राखेका थिए । केहीक्षिन पछि अकस्मात् जोडले हाँस्दै उनी चिच्याए “नमस्कार, लछु, राजा मैले नमस्कार फर्काए, अब भने । ल ल माथि आइ हाल ।”

“अरुप्ति”

म हाँस्दै राजेन दाजुको कोठामा पुगे । उनले मलाई बस्ने आङ्गा दिए । नघारै रहेको भयाललाई केरि बन्द गरे । सांझ परिसकेको थिएन तर बत्ती बालिएको थियो । मैले सोधे “राजेन दाजुलाई सन्चो छैनकि कसो ?” राजेन दाजुले हतपत जबाफ दिई हाले “होइन लछु, मलाई ठीक छ, केही भएको छैन । हेरन यहां अनेक थरिका मानिसहरु काम न काच त्यसै पनि गफ गर्न आईरहन्थ्यन्, मेरो केही काम नै छैन भने जस्तो ।” राजेन दाजुले रिसाएर वी कुराहरु भन्दा म माथि नै सबको रीस पोखेमै बोलिराखेका थिए ।

“केरि यो बोक्सी ..” बाक्यपुरा नगदै राजेन दाजुले त्यही नजिक उभिईराखेकी अन्दाजि पाँच वर्षकी एउटी बालीकाको अनुहारमा हेरे । बालीकाको ती ठूला ठूला आखाले राजेनदाजु तर्फ “मलाई के गाली गर्न लागे” भनेमै माया लाग्दो गरी ढुल्डुल्ति हेरिराखेकि थिई । उसका ती निर्दोषआँखा कहिले काहीं मेरो अनुहारतर्फ चम्किन आइपुग्ये । राजेन दाजु ले ती बालीकालाई समाती आफ्नो काखमा बसाल्दै भने “लछु, यही हो मेरी जेठो छोरी ज्ञानो ! नामपनि ज्ञानी काम पनि ज्ञानी ! राम्री पनि त छनि हेर त ? कस्ति जातो मेरो छोरी !” भन्दै त्यस बालिकाको दुवै गालामा ढवाप्य ढवाप्य म्बाई खाँदै कुखुराले आफ्नो बच्चालाई ढाके जस्तै गरी उनका ती मोटा मोटा पाखुराहरुले ज्ञानीलाई छोप्दै उसलाई आफ्नो छाती मा टाँसे । मैले मटू सोधि हाले “अरू बच्चानी ... भाउजू खोइनी ?”

“अब एउटा छोरो छ लछु, दुइ महिनाको भयो । यो ज्ञानी त बिहे गरेको वर्ष दिनमै जन्मेकी, के गनुँ ..” भन्दै दाउँजुङ्गा खौरिएको चिउंडो र ओँठमा सुमसुम्याउदै मुसुकक हाँस्दै भाउजूलाई बोल्पाए । उनका ती बाक्यहरु भित्र एक किसिमको गर्वका भावहरु मल्किएका थिए । बाबुको काखमा बसेकी ज्ञानी असजोलोमानि यताउति चल्मलाई रहन्थी । उ बाबुको बाहुपाशवाट फुल्केर करै जाने इच्छा गदेथी । तर

।“राजेन दाजु”

राजेन दाजु ज्ञानीलाई आफ्नो काखबाट उम्केर जान दिन चाँहदैनथे । उनी भन मन ज्ञानीलाई आफ्ना दुवै तिघाहरूले च्यापेर बाहुपाश पनि कस्तै गएको जस्तो मलाई लाग्थयो । ज्ञानी आफ्नो बाबुलाई के भन्न चाहन्थी कुन्निन तर उ आफूले भन्न लागेको कुरा भन्न सक्दैनथी । खालि “बा ... बा ... ” भनेर राजेन दाजुको पाखुरा र चिउङ्डोतिर हातले चलाईरहन्थी । राजेन दाजु ज्ञानीले “के भन्न खोज्छे” भन्ने पट्टि ध्याननै दिँदैनथे । त्यसबखत् हामी दुइमा आठ वर्ष भित्रको भलाकुसारी शुरु भइरहेको थियो । उनी बढो चाखलिएर मेरो कुरा सुनिरहेका जस्ता थिए तापनि, कहिले ज्ञानीलाई काखमा हल्लाउँदै रहन्थे । ज्ञानी जब खुम्चिएर बाबुको काखमा चुपचाप वसिरहन्थी अनि, राजेन दाजु केरि कुरा गर्न थाल्ये ।

राजेन दाजु^१ जीवनना ठूलै परिवर्तन आइसकेको थियो । आठ वर्ष अगाडि भूम्प उनको जीवनमा जुन असन्तोष थियो त्यसको कुनै छायां पनि मैको पाइन सकिन । हुनसक्छ, उनको त्यसपट्टिको धारणानै बदलियो कि ? कि, बिबाह गरेदैखि मात्र बदलियो अथवा त्यसलाई प्राप्ति गरेर मैछाडे, यस कुरालाई मैले त्यसबखत उकाउनु पनि ठीक ठानिन । जेहोस, उनी भित्र नयाँ जीवनको संचार भएको मैले पाएँ । यतिकैमा उनको श्रीमती आइपुगिन ।(अघि भयालबाट मलाई जबाफ दिने उही स्वास्नेमान्छे थिइन) आफ्नु भूललाई समेर संकोच मानेकी जस्तो मले उनलाई देखिन, मलाई आश्चर्य लाग्यो । राजेन दाजुले मसित परिचय गराउँदै भने “लछु, यही हो तिम्रो भाड्जू । एकदम मापाकी छ । मलाई त ठाडठाडै निल हाल्छे । केही बोल्ने हुँदैन” भन्दै मेरो पनि पहिले देखिको पुरा परिचय दिए । मैले भाड्जूलाई नमस्कार गरे । उनले पनि नमस्कार फर्काइन् र अरु केही नबोलिकन नै म बाट आँखा हटाएर राजेन दाजुको अनुहारमा हेरिन् । त्यसपछि ज्ञानी तर्फ ठूलठूला आँखा पादै उसलाई हपारिन् “के

“अरुपि”

बा को काखमा मात्रै बसिराख्या ? उठेर जा ।”

राजेन दाजुले पनि रिसाएर उनलाई हैँ भने “के भयो त बसनदेन । चुप लागेर नै बसिरहीछे ।” यसो भन्दै ज्ञानीको गालामा आफ्नो गाला जोर्न पुगेर त्यहाँ एक छिनसम्म गालामा गाला ढलिराखी बात्सल्य प्रेमको प्रमाण दिन खोज्ये ।

“यस्तै भनेर त पुलपुजिन्छननि छोरा छोरी ! केरि कति लिईराख्न सक्या हो यसलाई कुन्निन ? विहान भयो उज्यालो हुनै नपाइ यसैलाई काखमा लिईराख्यो । बेलुका भयो यस्तै ! एक दुई दिन मात्र हो र ... । जब यो बामेहृसर्न थालेकी थिई त्यो बेला देखि त, ए बाबा यति होइन मायाँ गर्ने, अरु केही काम नै छैन भने जस्तो ! जहिले पनि घरमा बस्यो यसैलाई काखमा लियो, चलिराख्यो, खेलिराख्यो । दुइ दुइवटा बच्चा पाईसकेर पनि आफु पनि अभैबच्चा जस्तो ! मैजे मात्र यो घरको काम कसरी हेतु जौ ?” यस्तको जबाफ पाउन भाउजूले मेरो अनुहारमा हेरिन् । म अक्कनबक्क भए । राजेन दाजुने मलाई पहिलेनै उनको परिचय नदिएको भए त म पनि डराईहाल्थे । तर मैजे उनलाई हाँसेर मात्रै हेरिराखें ।

ज्ञानी आमादेखि डराइ राखेकी थिई । अनि कहिले उनी तर्फ र कहिले राजेनदाजु तफ हैँ गर्दथी । उआमाको गाली र बाबुको माया यी दुवैबाट भागेर घरबाहिर गइ आफ्ना साथीहरुसंग लफै, चिच्याउँदै खेल्ने मन गर्दथी तर सक्नैनथी । त्यस अबोध बालीकाको कोमल र कौतुहल हृदय भित्र मानो त्यस कोठानै एउटा बलिशो पिंजडा जस्तो भएको थियो । जहाँबाट, फुत्केर आफ्नो त्यस अवस्थाको दुनिया भित्र रमाउन खोज्नु नै उस्को लागि एउटा मीठो स्वप्ना सिबाय अरु केही थिएन । अकस्मात भाउजूले ज्ञानीको हात समाउँदै राजेन दाजुको काखबाट ढठाइन् र कोठा बाहिर लगिन् । ज्ञानो पनि ढोन्याएको पशुमै आफ्नो आमाको पछि लागा । राजेन दाजुले ज्ञानीलाई हेरिराखे । त्यस बखत, आफ्नी

असाध्यै मार्यामा त्यसरी पालिएको आफ्नो सन्तानलाई कुनै पराइ मानिस ले चोरेर लगेको बखतको भूमि राजेन दाजुको परिस्थितिदेखदा मलाई पनि नरमाइलो लाग्यो । उनले खल्लो हाँसो हाँस्ने प्रयत्नगाँडै मतिर हेरेर आफ्नी श्रीमतीको व्यवहारको स्मरण गराउन खोजे । मैले पनि हाँसेरनै त्यस कुरा को महशुश गरिदिएँ । साँझ पर्न आँटिसकेको थियो । त्यसैले फेरि कुनै दिन आउने कबोल गाँडै म पनि राजेन दाजुसंग विदा भइ आफ्नो घरतर्फ फक्के ।

राजेन दाजुको घरबाट निस्केर गएपछि घर नपुगुन्ज्याउ उनकै बारे मा मेरो दिमागमा निकै कुराहरु खेलिरह्यो । मैले उनको श्रीमतीलाई पनि संक्षेपे । ती दम्पतीको भिन्नताको कारण केलाउन खोजें । तर म त्यतिको बुधिदमान थिईन कि त्यस एकछिनको छोटो अवधिभित्रनै त्यस कुरालाई जान्न सकुँ ? यतित भन्न सक्छुँ, आठबर्ष अगाडि जुन केही कुराको असन्तोष राजेन दाजुमा थियो भने आज त्वही रोग उनकी श्रीमतीमा पाइन सकिन्थ्यो । घर पुगेर पनि मैले राजेन दाजुको परिवर्तनलाई निकै बुझ्ने प्रयाश गरें । त्यसबखत मेरो आँखा अगाडि आठबर्ष भन्दा अगाडिको राजुन दाजुको जीवनका गतिहरु छर्लेडिङ्गाएर गइराखेका थिएः—

स्कूल जीवनदेखिनै राजेन दाजु र ममा मित्रता पलाएर आएको थियो । हाम्रो स्कूलभरिमा राजेन दाजुनै उम्दा खालका थिए । उनको व्यक्तित्वको अगाडि हामी क्षैत्रो पनि उनो माथि जोड चल्दैनथ्यो । माष्टरहरु पनि राजेन दाजुको व्यक्तित्वमा प्रभावित थिए । परिस्थिति अनुसार काम गरी सबैलाई हात लिन सक्ने उनीमा अनौठाको खुबि थियो । पढन पनि उनलाई निकैनै आउँथ्यो ।

राजेनदाजु र मेरो श्रेम दिन परदिन बढदै जान थाल्यो । हामीले म्याट्रीक एकै पटक पास गच्याँ । त्यस गत्रि उनले आटे लिए, मैले साइन्स लिएँ । हाम्रो पढाइ भिन्नाभिन्नै भएपनि संगसंगै बसेर आफ्नो आफ्नो

“अवृत्ति”

पुस्तक पढ़थयैँ। उनको घरमा उनकी छडटी बहिनी र एउटी नौकरी सिवाय अरु कोही थिएनन। त्यहाँ हल्ला खल्ला गर्ने मानिस हुँदैनये। यसैले चकसर उनै कहाँ म जाने गर्थे। राजेन दाजु म भन्दा चार वर्षले जेठा थिए। उनी चौबीस वर्षका र म बीस वर्षको थिए। त्यसबखत हामी दुबैलै इन्टर पास गरिसकेका थिएँ। उनी मलाई आफ्नो कुनै कुरा लुकाउँदैनये। म पनि उनी माथि असाध्य बिश्वास राख्ये। अब अलिअलि गदै राजेन दाजुमा एउटा जानै नसकिने परिवर्तन आउन थाल्यो। उनले पढन मा त्यतिको ध्यान दिन छाडे। खालि बाहिरको चहल पहलको बातावरण मा उनको मन आकृष्ट हुन थाल्यो। अब कहिले काही राजेन दाजु पढदा पढदै रोकिएर धेरै बेरसम्म दलिन गनि रहन्ये र केरि पढन शुरु गर्थे। उनलाई आफ्नो घरभित्र बस्नै मनलाग्न छाड्यो। जहिले पनि मलाई “घुम्न जाउ” हिंड भनेर कर गरिरहन्थे। म मान्दिनये। तर उनी रिसाइ हाल्ये। राजेन दाजु यसरी रिसाएकोमा मलाईपनि धेरै नरमाइजो लाग्यो। हामी दुवै जना छुल्न निस्कन्थयैँ। हामीमा “कहाँ गएर के गर्ने” भन्ने कुनै खास उद्देश्य नै हुँदैनयो। दिनको दूरा केरा यही सानो शहरको सडक नापी रहन्थयैँ। राजेन दाजुलाई यसरी हिंडदा खुब आनन्द लाग्दथ्यो। म भने थकाइ लागिलागि मन नलागि नलागि राजेनदाजु संगै कहिले त केही कुरै नारी, त्यसै पछिपछि लागेको हुन्थे। सडकमा हिंडदा हिंडदै आफ्नो संरक्षकको लुगा समात्दै अथवा, एकलैनै हिंडिरहेका कुनै सात आठ वर्षका केटीहरू देखिए भने राजेन दाजु तिनीहलाई खुब गडेर हेदेये र मलाई सोधथे” जछु! यस उमेरका केटाकेटीहरू मलाई खुब मन पछ्न बुझ्यौ? खोइ आफ्नो घरमा त यस्ता केटाकेटी कोही पनि छैनन्। हरे, कति माया गर्न मन लाग्न मलाई। तिमोलाई मन पद्नेन ?” भनेर मेरो जबाफको प्रतिक्षानै नगरिकन तिनीहलाई टाढासम्म देखुन्ज्याउँ देरिरहन्थे, अझ कहिले त त्यत्रो सडकको हुलमा राजेन दाजुले हात समाति समाति

“राजेन दाजु”

मल्लाई घिच्छाउंदै त्यस्ता केटाकेटीहरुको पिछा गर्थे । उनीहरुको बोली मात्रै पनि राजेन दाजुलाई असाध्यै नै प्यारो लाग्यो । उनी यस्ता लालायीत आँखोले उनीहरुलाई हेथै कि उनको वश चलेमा त्यही सडकबाट चोरेर ल्याइ सके संधैको लागि आफ्नै काखमा लुटपुटाइ राखिरहने इच्छा गर्थे, कसैलाई छुम सम्म पनि दिन खोडैनये ।

म बुझ्नै सक्दैनथै, राजेन दाजुमा यस्ता केटाकेटीलाई यस्तो प्यारो गर्न मन लाग्ने इच्छा कसरी प्रवल भएर आयो ! हुनत त्यस्तो मन खागेर पनि राजेन दाजु कसै आर्काको बच्चालाई त्यसरी आफ्नै सबै-धिकार सुरक्षितमा राख्नै सक्दैनये । तर पनि उनको जोबनमा यस इच्छाले यस्तो मोढ लिएर आयो कि उनी अब कसैलाइ माया गर्छन । हो, उम्हि खास गरेर यस्ता केटीहरु बढता मन पराउँछन कि बढीमा दश वर्षका भन्दा बढी नहोउन । गोरा, मोटा, कोमल हात पाखुरा र पिढौलां कसिसएका होस, राम्रो होस, चन्चले होस इत्यादि ।

हुँदा हुँदा राजेन दाजुको गति गजबसंग बदलियो । तीन वर्षसम्म बिति सक्दापनि राजेन दाजुले बी. ए. पांस गर्न सकेनन । उनलाई पढनै मन लाग्दैनयो । पढे पनि दिमागमा घुस्ने गरी पढनै सक्दैनये । घुस्न हिँडेको बेलामा त्यस्तै केटाकेटीहरु देखिए भने उनको अनुहार प्रफुल्ल हुनयो । जुन दिन देखिदैनये, त्यस दिन भरि उनलाई कुनै कुरामा पनि कतिचाख नै लाग्दैनयो । राजेन दाजु बेलुका आठ नौ बजे जब घर पुग्ये उनलाई उनको कोठा विरानो जस्बो लाग्यो । उनको कोठाको भित्तामा टांगिएका म्यागाजीनका पानाबाट मिकिएर फ्रेसमा सजिएका साना साना केटीहरुका ती फोटोहरुलाई हेरेर पनि उनलाई शान्ति मिल्न सक्दैनयो । यसैबजत जब उनकी अठार चर्पंकी बहिनो शीला अगाडि आएर उभन्थिन उनको हृदय भित्र भयंकरको भुईचालो जानयो । उनी आफ्नो ती युबती बहिनीलाई आफू अगाडि देरुन नै चाहदैनये ।

“अरुपि”

तर नदेखेर पनि त के गहन ? राजेन दाजुको बाबु आमा, दिदी बहिनी, दाजु भाई भन्नु नै त्यही एडटी बहिनी थिइन, जसको मायांबाट नै आज सम्म यसरी हिँडन पाएका छन् । हाँसेर अगाडि उभिडरहेकी शीलालाई राजेन दाजु धेरैवेर सम्म हेरिरहन्थे अनि, हृदय भित्रको सब पीडा र असन्तोषलाई द्वाउने प्रयत्न गर्दै उनी हाँसेर नै शीलालाई भन्थे “शीला ! तिमी यति चाँडै कत्रि बडेमा भएकी !” त्यहाँ भन्दा बढता भन्न खोजेर पनि तो कुराहरु राजेन दाजुको गलामा नै अदुकन्थे । तर मनमनै भट्भटाउंथे “सांचिच शीला ! तिमो अहिले ~~खड्क~~^{११०/३१६} अमर बर्षको नै भए म तिमी लाई कत्ति माया गर्न पाउथे ! मेरो काखबाट तिमीलाई कहिल्यै छुटाउँ-दैनथे ! तिमीस'ग कत्ति चलन पाउथे ! तिम्रो गाला कत्ति टोक्न पाउथे ! तिम्रो साप्हा शरीलाई एक ठाउमा गुजुल्टो पारेर थिच्न सक्थे, किचोल्न सक्थे ! त्यसबखत शीला मेरी बहिनी भनेर सबको सामुन्ने म चिच्या-उन सक्थे ! कसैले मलाई केही भन्न सक्दैनथे । वह तिमी जस्तै तिम्रा सहेलोहरु दाजुको यस्तो मायां प्राउन छटपटिन्थे होलान, इधर्याले जल्थे होलान ! त्यसबखत तिमी र म कति आनन्दले रमांडथ्यौं होला !” यो सब संझदा राजेन दाजुको पीडा दोबर भएर बाहिर निस्कन खोज्यो । अनि उनी हडवडाएर बहिनीलाई आज्ञा दिन्थे “जाउ जाउ शीला, त्यसै समय खेर नकाल ! केही काम नभए किताब हेरिराख !” शीला दाजुको आज्ञा मुताबिक बाहिर निस्कन्थिन । राजेन दाजु अस्त व्यस्त साथ ओछ्रयानमा पछारिन्थे ।

एकदिन शीलाले राजेन दाजुको ओछ्रयानमा एउटा नवां तकिया राखिदिइन । त्यो तकिया सिमलको भुवाको हुनाङ्गे असाध्यै नरम र बाहिर को खोल पनि राम्रोसङ्ग राखिएको अनि बुझ पनि भरिएको थियो । राजेन दाजुलाई त्यो तकिया एकदम राम्रो र सुविस्ताप्रद लाग्यो । उनी जब ओछ्रयानमा बसेर त्यस तकियामा आड लाग्ये उनलाई नौलो कुराको अनु-

भव हुन्थयो । जब त्यसलाई हातले छाम्थे अनि त्यसको दुबै छेउमा हात पुऱ्याउथे उनलाई कस्तो कस्तो हराएको कुरा पाएर संतोष मिलेको जस्तो लाग्थयो । अब, जब राजेन दाजु आफ्नो कोठाभिन्न पस्थे उनलाई पहिलेको जस्तो त्यो कोठा बिरानो लाग्दैनेथयो । उनलाई साथ दिनलाई त्यहाँ केही बस्तुले पर्खिरहेक भन्ने भान हुन्थयो । लुगा सुगा फुकाली भात खाएर ओछ्यानमा आइपुग्न नपाई त्यही तकियालाई काखमा राख्ये र, त्यसलाई दुबै हातले पासो बांधेर कस्थे । अनि त्यही तकियाको छेउमा आफ्नो चीउङ्डो र गाला जोरिरहन्थे । राजेन दाजु कुनैबखत पनि त्यस कोठाभिन्न केही गर्न लाग्दा त्यस तकियालाई कहिल्यै छाडैनेथे । ओछ्यानमा कोल्दे फक्कन्थे त तकियालाई छातीमा टांस्थे । घोष्टो परेर लेखन पढन ज्ञान्थे त छातीमै टांसिएर गिजली रहन्थे ।

X

X

X

राजेन दाजु काहाँ म गएको चार पांचदिन बिती सकेको थियो । यत्रो समय छुट्टिएपछिको पहिलो दिन मै उनीसंगको कुरामा म निकै आक-
पिंत भएँ । मलाई केरि उनी कहाँ जान मन लाग्यो । आउने कबोल पनि गरेर आएको थिए । संयोगवस त्यस दिन विदा परेको थियो । विहान सात बजेतिर म राजेन दाजुको घरमा गएँ । अब मलाई उनको घरभिन्न पस्न त्यतिको असजिलो पनि लागेन । उनझाई घोलाउँदै सरासर उनको कोठाको ढोकामा पुगिहाले । तर कोठा भिन्न पस्न साहस आएन । राजेन दाजु र भाउजूको विचमा चड्का चड्की कुराहुँदै थियो । झानी उनीहरूको विचमा बसी रुँदै थिई । झानी रुँदै भन्थी “नाइ, म भरे देखि बा संग सुन्दै सुलिंदन । माइ ... नाइ ... भन्या, बाले मलाई बेश्करी खमात्नु हुन्छ ! मलाई दुख्छ, नाइ ... !”

राजेन दाजु झानीलाई फुल्याउन हर प्रयत्न गर्दै थिए । तर झानी

“अतृप्ति”

रुँदै उनीबाट मागेर आमाको फरिया समात्न पुगथी । भाउजू, राजेन दाजु लाई गालि गथिन “तपाईलाई यसैलाई सुताउन पने किन त ? ल भरे देखि छोरालाई सुताउनु होला, मायां गर्न मन लागे । जहिले पनि उ तपाईसंग सुत्न मन गर्दिन, तपाईलाई भने उ संग नसुती निद्रानै लाग्दैन -- !”

झानीलाई लिएर भाउजू बाहिर निस्किन । म भित्र पस्तै । राजेन दाजुले खिसिकक हाँसेर मात्र मेरो आगमनलाई स्वीकारे । मसित मबोलिकननै उन्हे दाङ्ही खौरने सामान भिके र ऐना आफू अगाडि राखे । मैले भने “तपाई त बुढो हुन लागिसकेर पनि मन मन पट्ठो हुँदै आउनु भएको छ वा ! खोड चिउडोमा दाङ्ही नै छैन, हिजो मात्र खौरिएको जस्तो छ, केरि आजै .. ?”

राजेन दाजुले मतिर नहेरिकननै ऐनामा ब्लेड उज्याउँदै हाँस्दै जबाफ दिए “हेरन अलिकति मात्रै दाङ्हिमा रौं पलायो कि झानी मसंग आउन मन पराउन्न । बाको दाङ्हीले घोच्छ भनेर भाग्छे .. .” भन्दै दाङ्ही सफा गनी लागे । ऐना भित्र दाङ्ही खौरदा खौरदैको राजेन दाजु को अनुहार भित्रका औम अनुभूतिहरूले मलाई आज, आठ बर्ष अगाडि मैले गरेको कुरालाई सम्मेर गिज्याए मैं लाग्थ्यो ।

हिजो आज पनि म राजेन दाजुकहाँ बेला बेलोमा गद्दरहन्छु । उन्हे झानीलाई साथमा राखेरनै काम गरिरहेका हुन्थ्यन ।

‘रुपरेखा’ मा प्रकाशित

रचनाकालः—

०३१ कातिंक

भासिंदै गएका रातहरू

केशरको अवस्था संधैको मैं आज पनि उस्तै छ । उनी त्यस विभागको एउटा अफिसर । उनो भन्दा मुनिका कर्मचारीहरूले उनलाई केही कुरा सोध्नै सक्दैनन । उनीहरू देख्छन र अनुभव गर्न उनको दिन पर दिनको बदलिए गएका चरित्रहरू ! सबजना आफ्नू आफ्नू काम मा सचेत छन् । सबजना आफ्नो अफिसरको कुटृष्टिबाट बच्न उनको सामुन्ने भई हर प्रयत्नबाट खुशी तुल्याडन खोज्छन । केशरलाई पनि चार बर्षपछि उनको त्यही विभाग, तिनै कर्मचारीहरू सब कुराको पुनर्गठन भएको अनुभव हुँदै जान्छ । उनी आफै छाकक पछ्नै । किनकि, उनी आफू बदलिएको उनीलाई ज्ञान हुदैन । आफू बारे उनीलाई यति मात्र थाहा छ उनी एउटा टि. बी. को रोगी जस्तै दिन पर दिन उनको सारा इन्द्रियहरू शिथिल हुँदै भित्र भित्रै क्षीण हुँदै गएका छन् ।

एउटै फाइल पल्टाउंदा पल्टाउंदै केशरलाई आफू थाकेको अनुभव हुन्छ । उनी त्यस फाइलभित्रबाट आफुलाई चाहिएको कुन कागज हो त्यसै अल्मलिइ मात्र राख्छन । तैपनि उनी एक पछि आर्को फाइल पल्टाउंछन अनि आकै । अफिसको ठूलो घडीले ठ्यांग ठ्यांग पांच बजाउंछ । केशरको मन भित्र चसक्क चस्कन्छ । उनका आंखा घडीको ती लामालामा ढुई सुई-हरूमा गएर केही बेर रोकिन्छन । “उफ ! यो पांच पनि कति चांडै बजेको !” उनले लामो सुस्केरा हाल्दै आफू अगाडिका फाईलहरूमा आफ्नो मनलाई आकृष्ट गर्न खोज्छन । तर पांच बजिसकेको छ । अफिसका सबै मानिसहरू आफ्नू आफ्नू घर जान तरखराउंदैछन । केशर— ... उनलाई पनि अब घर जानै पछै । घर पुग्दा साँझ परिसक्छ । उनी जब आफ्नो घर

“अरुप्ति”

कोठाभित्र पस्दा बत्तीको प्रकाशको बीचमा उभिद्वारैकी नष्टविचाहिता आफ्नी नीनालाई सम्भन्धन उनी पलपल भन भन शिथिल बन्दै जान्छन् । उनी रातदेखि तर्सन थाल्छन् । रात दिनहुं वालुवाको एउटै फिस्को बनेर बढ़दै जान्छ । “उनी त्यसमाधि रहेर बांच्न खोज्छन् । तर जति जति उनी आफ्नो शक्ति बढाउँछन त्यति नै भासिंदै जान्छन् । अनि, उनी निःसहाय भैं त्यहो भासिंदो रातभित्र रुन छटपटाउन थाल्छन् । रात गाढा हुँदै जान्छ । उनी पुरिंदै जान्छन् । उनका सम्पूर्ण सचेतन रूपहरु उकुस-मुकुसहुँदै बलले भ्याएजति रुम कराउन थाल्छन् । रातको गहीरो खाडल भित्रबाट चिच्याईएका उनका विभत्स क्षन्दनहरु उनको आफ्नै कोठाभित्र विलाउँदै जान्छन् ।

“तपाईंलाई निद्रा लागेन ?” नीनाको यस प्रश्नले केशरलाई हाँसो उठ्छ । उनी सके जति हाँस्छन् । त्यो रात वित्छ । अरु रातहरु पनि यसै गरी वित्छन् । यसैमा उनका जीवनका आशा र कल्पानहरु एउटै भुंवरी बनेर त्वसमा उनी रिङ्गन थाल्छन् ।

केशर घर पुग्छन् । कोठाभित्र पस्नासाथ एक कुनाबाट नीनाको मधुर स्वर उनको कानमा गुन्जिन आईपुग्छ “आज किन अवेला गनु भएको ?” त्यसपछि उनी केशर नजिक आउँदै उनले फुकालेका लुगाहरु यथा यथा स्थानमा यत्न पूर्वक राखिदिन्छन र उनी भन्दा केही परै रहेर हाँस्दै भन्दिन “के हेरिराख्नु भएको मलाई खाउँला भन्या भैं गरी ? के मराम्री छैन र !”

केशर पनि हाँस्ने प्रयत्न गर्दै भन्छन “कसले भन्न सक्छ तिमी-लाई नराम्री भनेर नीना ! तिमी असाध्यै राम्री छौ” उनी नीनालाई हेरेको हे-यै गर्दैन ।

केशर अचैतन अवस्थाको जस्तै ओछानमा पछारिन्छन् । उनको खगाडि जीनको बिकराल मूर्ति देखापर्छ । उनी आतिन्द्रन, निसास्ति-

“भासिंदै गएका रात्रहरु”

न्छन। त्यस भयावह स्थितिवाट नीनामाथि विजय गर्ने उनको आफ्नो सारा शक्तिहरु एकै ठाउंमा सोहरेर ल्याउन्छन। उनका नसानसा भित्र का प्रत्येक रगतका थोपाहरु उनको यौनेन्द्रियमा आइ जम्मा हुन्छन। त्यस-बखत उनी आफुलाई संयम राख्न सक्दैनन। यसैबखत नीना कोठाभित्र पस्त्यन। केशर ओछयानबाट विस्तारै उठ्यन र नीना तर्फ बढ्यन। नीना ले देखिन्छन केशर मदोन्मत लोग्ने मानिस भएर आफुतर्फ आउँदैछन। उनी ले अकस्मात केशरसंग प्रश्न गच्छिन “सांच्ची म कति राम्री छु हगी? हेर्नोस त मेरो अनुहार र, अनि मेरो यौवनका यी नसाहरु? तिब्बार पाखुरा का मासुहरु कति कसिएर बटारिएका नी! म आफै छक्क पछुँ भन्या! केरि तपाइंलाई के को ढाह हुनु मेरो यस्तो देख्दैपा? त्यसै त्यसै पनि समातेर गिजल्न खोज्नु हुन्छ तपाईं त छया!” भन्दाभन्दै नीना परपर हट्दै जान्छिन। केशर नजिक नजिक बढ्दै जान्छन।

“हेर्नोस है मलाई समात्न नआउनोस, मैले भनिष्या छु—” नीना कोठाचाट बाहिर निस्किदैन्छिन।

केशरलाई असह्य हुन्छ। उनो पागल जस्तो भएर कोठामा भौत-रिनभाल्यन। नीनाको ओछयानमा पुग्यन। नोकर्ना कोठाभित्र पस्तै भन्ने “दजूर भान्छा तयार भयो।”

“नीना खोई?” केशरले एकै स्वासमा सोध्यन।

“भान्छा कोठामा राज भै दवस्था छ।” उसले जबाप दिदै छोड्ये “मैयां साहेबको विछयौना किन यति वर लगाङ्क बकस्या होला?”

नोकर्नाको यस प्रश्नमा केशरलाई आफूप्रति कहिल्यै नक्खारेको लाज र घृणाउठेर आउँछ। उनी आफुलाई नपुंसक सम्भन्धन। एक चोटी उनको आत्मा केरि रुद्ध। यी सब कुरा बारे नोकर्नालाई भन्न मन लाग्छ। किन-भन्ने उसले उनलाई आफ्नै छोरा जस्तो मान्दै। धेरै बर्ष भयो उसले केशरको घरमा नोकरी गरेर वसेकी। उनलाई आमाको जस्तै माया दिएकी छ। केही

“अहुसि”

मचाइंद्री कुरामा गाली पनि गरेकी छ । तर यी सब कुरा ठोक नै भएता पनि उनको पौरुषेन्द्रियले धिक्कार्न थाल्छ । कसैलाई आफ्नो यो परिस्थिति सुना उन खोजदा भन लाज लागेर आउँछ । त्यसमाथि केशरलाई आफ्नो खान्दानी, इज्जत, सम्पति इत्यादिले हाँक दिन्छन । उनको मनले मान्दैन नोकर्नीलाई यी आफ्ना बेदनाहरु सुनाउन । त्यसपछि उनी उसंग रिसाउँदै जवाफ दिन्छन “तैले नै लगाइ दिएकी होइनस यो ओछ्रयान, मलाई के सोध्केस ?”

“बिवाहको भोलि पल्टै मैयां साहेबबाट यही मर्जिभयो । हजुरले पनि उसै मर्जि भयो त — ...” फेरि एकपल्ट चांडै भान्छा गर्न आउने अनुरोध गर्दै नोकर्नी जान्छे ।

त्यस रात केशरलाई राम्रो निद्रा पर्दैन । उनले घडी हेर्ने । ठोक दुई बजेको हुन्छ । उनका आंखाले त्यो ठूलो कोठाको पल्लो छेउमा सुतेकी नीनाको अंग प्रत्यंगलाई एक एक गरी निहाल्छन । हेर्दा र सोच्दा सोच्दै उनका सम्पूर्ण इन्द्रियहरुले नीना माथि यसैबखत एकै चोटीमाहमला गर्न उत्तेजित तुल्याउँछन । उनी ओछ्रयानबाट उठन खोज्छन । त्यसबेला केशरले ठोक यही अवस्थाको वितेको कुनै दिनलाई सम्फन पुग्छन । त्यसदिन उनी नीना नजिक पुग्न लाग्दा उनले थाहा पाउँदै चिच्याएकी थिइन “तपाईँ किन म नजिक आउनु हुन्छ ? तपाइं म नजिक आउँदा पनि एकै चोटीमा भस्तिहालनुहोस्ता भन्ने डरलाग्छ । जानोस भन्या ! जानुहुन्न भने म काराइदिन्छु के सबले थाहा पाउने गरेर ? तपाईँ माथि अकै नचाहिने दोष लगाइ दिन्छु । होइन भने, म यस घरेबाट निस्कर गइदिन्छु । फेरि कहिल्यै मलाई देख्न पाउनु हुन्न, बुभनु भो ?”

केशरको शिरदेखि पैतालासम्मका सब जोस र उत्ते जनाहरु त्यसै त्यसै गर्दै जान्छन । रात पल्पल वित्दै भन फोलो बालुवाको एडै थुप्रो लाग्दै जान्छ । जति जति थुप्रो थुप्रो हुँदै ठूँबो ढिस्को बन्न पुग्छ अनि फेरि

भासिन थाल्छ । केशर पनि त्यो संग संगै भासिंदै जान्छन । उनी उम्कन खोज्छन यी रातहरुबाट, नीनाको जोबनबाट । तर फेरि सोच्छन, “म किन कमजोर बन्हु समाजको आंखामा - ... ?

केशरलाई भित्रदेखि भक्कानो फुटेर आउँछ । उनको द्वातां दनदना-उंदो आगोले भईं पोल्न थाल्छ । उनी मुक्का परुला भईं बन्न पुग्छन । “म पनि नीना सुहाउंदो राम्रो युवक हु ! ममा कुन कुराको रुमी छ जसले गर्दा नीनाले दुःख पाउनु पछाँर ? भैले के अपराध गरेको हु कि उर म लोग्ने स्वास्नी भएरपनि भैले उसको शरीरलाई हुनसम्म सकिदैन ! अझ आज सम्म विबाहको दिनदेखि बाहेक नजिकबाट उसको सुन्दरताको अनुभव गर्न पाएको हैन । भैले किन हुन सकिदैन उसलाई ? कित, ऊ आफैं कुनै प्रकार ले नारी स्वरूपबाट बन्चित हुनु परेको छ ! ऊ मलाई किन भन्दिन त यो कुरा ? के, उमेरो जीवन बरबाद भएको देख्न चाहन्छे ? के यहीनै सत्य होत ... ?”

केशरको विचारहरु फैलिंदै जान्छन माकुरोको जाल जस्तै बनेर । उनी त्यो जालमा अलिंभदै जान्छन । “नीनाले भेरो जीवन बरबाद भएको देख्न चाहन्छे हो त - - ?” यही प्रश्न उनको मस्तिस्कमा अनिमेष मडारिन थान्छ । “तर यसको कारण के ?” यस प्रश्नमा उनी आफैले जवाफ दिन्छन “अबश्य उसमा दोष छ ! उ अपराधी बनेकी छ ! उसको अस्तित्व गुमेको छ ! यस दुनियामा उसलाई एउटो नारीको रूपमा बाँच्ने अधिकार भगवानले दिएको हैन । तर उसले मलाई धोखा दिई । म अब यसै बस्न सकिदैन । सब कुरो थाहा पाएर नै छोड्छु आजै, यसै बखत । यदि उसमा सब इन्द्रिय यथावत भएर पनि ऊ यस कार्यबाट मलाई बन्चित तुल्याउन खोल्छे भने म उसको हत्या गर्नुँ उसको म माथिको पापको प्रायशिचत त्यही हुनेछ !

केशरको विधति चरम सीमामा पुर्हा । उनी आवेशमा आएर

“अतृप्ति”

चिच्छाउँछन् “नीना !!!” नीना भस्किएर बिरुंभिन्छन र आत्तिदै होछिङ्गन “किन, के भो तपाइलाई ? किन यसरी चिच्छाउनु भएको ?”

उनी आफ्नो ओछ्रयानबाट उठदै अलि बर आएर भन्छन “तपाई लाई सन्चो नभएको घेरै दिन भए जस्तो लाग्छ मलाई ! अस्ति औषधी किनेर मात्र ल्याउनु भयो खानु भएकै छैन । फिर्काक्दिउँ दराजबाट ?”

नीनाको अनुहार हेर्दा हेर्दै केशर मुग्ध हुँदै जान्छन् । भर्खरैसम्म का उनी भित्रका नराम्रा विचारहट्ट पानी पानी हुँदै पसीनाको ढपमा शरीरबाट बग्न थाल्छन् ।

एकदिन केशर अफिसबाट फर्केपछि कोठामा पस्दापस्दै नोकर्नी आएर सुनाउँछे “थाहा पाईबक्स्यो हजुरले, आज मैयां साहेबले घरको सेतो विरालोलाई मारिदिइ बक्सियो ?”

केशर फस्कंदै नोकर्नी पट्टि फर्कन्छन् । उसले भन्छे “हजुरले सांच्ची नपत्याइबक्सेला, सोध्नोस्न बाहुनीलाई ? मैयां साहेबलाई नै सोधि-बक्सियोस ?”

“किन मारेको रे ?” उनी गम्भीर भएर सोछ्छन् ।

“खोई मलाई के थाहा ? बाहुनी र मता त्यसै जिल्ला पञ्चौं । कस्तो माया गरी बक्सन्थ्यो हजुरले उसलाई । हामीलाई पनि कस्तो माया लाग्यो ऊ मर्दा । संधैं कि बाहुनी कि मैले नै उसलाई दिउँसोको लागि राखिदिएको दुध र भात खाउने गञ्चौं । आज मैया साहेबले बिहान उस्लाई “क्षेही पनि खान नदिनु” भनेर भनि बक्सियो । हामीले त “किन यसो भनिबक्स्या होला” भनी त्यसै गञ्चौं । मोरो विरालो पनि कस्तो रहेछ ! कहिल्यै मैयां साहेबलाई नपत्याउने ढमि आज उहाँले दुध भात देखाएर डाकदा साथ खुसुक्क आयो ; शायद बिहान देखि केही पनि खान नपाएको दिन भएर होला ! हामीलाई पत्तो नै भएन मैयां साहेब-को रहस्य । भातको ढल्लो भित्र सियो घुसारीदि बक्सेको रहेछ । डाकेर

त्यो खानदिनु भयो । केही छिनमै उत कराउन र छटपटिन थाल्यो । हामीले त्यो कुगाको शंका पनि कसरो गर्नु? डमिलाई “केभो केभो” भनेर यतावति मात्र गज्यो । धेरै चेर सम्म छटपटिई रहो डमि । अनि, लटपटिदै गएर मैयां साहेबकै छेउपा पुग्न लाग्दा भुतुककै मज्यो । मैयां साहेब र खुब हास्नु भयो । उहांलाई डमि त्यसरो छटपटिंदा खुबमज्जा आयो रे !”

एकछिन चुप लागे गङ्गि केशरको कुनै प्रतिउत्तर नपाउंदा ऊ केरि सुनाउन थाल्छे “पाहुले पहिले त मैयां साहेबलाई पनि डमि मन पठ्ठ्वौ । कत्ति माया गरेर के के भीठाई पनि हुन ल्याएर उपलाई आफू नगिच ढाँही बक्सन्थ्यो । तर अमागी डमि हामीलाई जति पनि उहांलाई पछ्याउडैन्थ्यो । परनै बसेर मात्र ट्वालट्वाल्ती हेरि मात्र रहन्थ्यो । मैयां साहेबको लागि त बेरो नै जस्तो यियो भन्या ! हुंदा हुंदा ऊ देखि साफ दीस डठेर आउन थल्यो, उहांलाई । “देख्नै सकिंदैन यो ढाढेलाई” भनि बक्सन्थ्यो । मैयां साहेबलाई पनि के भएको होला खोई? घरको त्यस्तो बेलायती कुकुरलाई पनि उहांले नै..... ।”

* नोकर्नीको अकस्मातको यी शब्दहरुलाई उचिन्दै केशरले उसलाई सोध्क्कन “के पविलाई पनि उसैले मारेकी? मलाई अहिलेवरम्म किन अनिनी?”

ऊ डराउंदै जबाक दिन्छे “मैले हजुरलाई भन्नै सकिन । मैयां साहेबसंग बिबाह गरेको दुई महिना पछिनै तपाईंसंग उहां माथिको त्यस्तो पापको कुरो कसरी लगाउनु भनि ठाने ।” फेरि हजुरले त्यस्तो विध्न गरेर, हजुरसंग बिबाह गर्दै गर्दिन आकैं कोहो संग प्रेम भन्या हो क्यारे गरेको केटीलाई कस्तो टिरिक गरेर बिबाह गरेर ल्याइबकसेको मैयां साहेबले, हजुरकै त्यस्तो प्राण भन्दा प्यारो कुकुरलाई मारीदिवकस्यो भन्दा मलाई नै फेरि दोष लगाई निकालीदिवकसला भन्ने डर लाग्यो ।

“अतृप्ति”

मैयां साहेबले पनि मलाई थस्तै डर देखाइवक्सन भएको थियो । यो कुरा त बाहुनीलाई पनि थाहा छैन । हजुरलाई, मैयां साहेब र म मिलेर पपि कुनै त्यस्तो अकस्मातको व्यथा लागेर मन्यो भनी दियो । हजुरले पनि पत्राई बक्स्यो उस बेलामा ?”

केशरको शरीर थरर एकै चोटि कामिन्छ । उनलाई बल्ल आज रातको पर्दा खुले मैं लाग्छ । उनको शरीरको नसानसामा करेन्टले समाते मैं सनसनाउन थाल्छ । त्यहाँभित्रका रगतका थोपाहरु छचलिकन्छन् । उनमा नीनासंग बदला लिने भयंकरको बिचार उठछ ।

नोकर्नी केरि कुराहरु सुनाउन थाल्छे “डिले त उहाँलाई अहिले सम्म पछ्याएन भने पपिले त्यति चांडै कसरी पछ्याओस्त ? मैयां साहेबलाई पनि कुकुर जावोले गाला चाटेको, घोडा चढेसो र काखैमा आएर खेलिरहेको कस्तो मन पनेनी ! हजुरसंग पपिले त्यसो गर्दा भुतुक्के हुनुहुन्छ्यो उहाँ । हजुरलाई पो थाहा थिएन ? उहाँलाई त, तपाईंसाग रक्तभर पछ्याउनै छाडेर संधै आफैसंग खेलाईरहने इच्छा गरो बक्सन्थप्रो । अनि एकदिन त उहाँले समातेर पपिलाई काखमा राख्न लाग्दा छातीमै छथाकक टोकी दियो । त्यसको अलिखेर पछि त ऊ म नगिचै सुतिरहेको मौका पूरि सिलौटो उचाडेर ल्याइ टाउकोमा थिचिदिएर एकैचोटिमा मारीदिक्स्यो । त्यसैले आज बिरालो मार्दीको जति त्यो कुकुर मर्दा त्यति मज्जा आएन रे । किनभने पपि “छटपटिन नपाइक्नै मन्यो” भनी बक्सन्थप्रो ।”

“बोलाउ तिम्रो मैयां साहेबलाई । खोई काहाँ गई ?” केशरको यस ढरलाग्दो आबाजमा बुढी पर हट्टै भन्छे “मैयां साहेबलाई बोलाउन पनि ढरलाग्छ मलाई त । ओहो ! कस्तो ढरलाग्दो आंखाले मर बाहुनीलाई हेनु हुन्छ भने... । हामीलाई त त्यसै कोपरेर चिथोरेर मारूङ्का जस्तै पो गनु हुन्छ । सांच्ची राजा ! बिरालोलाई मारेको बेलादेखि हामी उहाँको अगाडि नै पर्न सकेका छैनौं । बिरालो मनै बिचिकै

त्यसरी हाँसने मानिस केहो छिनपछि फेरि याहाँ ओछ्यानमा आएर कहि
रुनु भयो ! किन मैयां साहेबलाई त्यस्तो भएको होला ? अब त उहाँसंग
दिनभरि घरमा एकलै बस्न पनि ढर लाग्ने भयो !”

नोना अकस्मात कोठामित्र पसिङ्दून । केशरले रीसाएर आवाज
कपांउदै सोध्क्कन “किन विरालो मारेको आज ?”

“मलाई एकै गाँसमा निलुँला जस्तै गरी यत्रा यत्रा आँखा पल्टाएर
हेरिरहन्थ्यो मात्र ढाडेले, अनि” उनीले आफ्नो ओछ्यान तिर जांदै
केशर पट्टि फर्केर जबाफ दिन्छन ।”

“त के भयो ! हिजो कुकुर मच्यो, आज विरालो मच्यो, अब भोलि
मलाई मार्ने ?” केशरको आवाजमा पनि कठोरता र प्रतिसोधको भाव
मलिकन्छ ।

नीनाले थाहा पाउछिन केशर अब नियन्त्रणमा छैनन । उनी
हट्टै जान्छन । केशर दुबैहात उचाल्दै उनी तफे बढै जान्छन । एकलिन
पछि शरीरलाई कोठाको भित्तामा लिप्टयाएर नीना ढरले भन्दै जान्छन
‘‘भैगो भैगो म नगिच नआउनुहोस ! तपाईंले मलाई राम्रो देखेर विवाह
गरेको भनेको होइन ? यी म आफे राम्रो छु !! मेरो यौवन र अनुहारलाई
मात्र हेरिराखेर तपाईंलाई तृप्ति मिल्देन र ?”

केशरको कानमा नीनाको यी आवाजहरु खालि एउटा ठूलो पहाड
बाट बज्रेर आएको प्रतिष्वनि सिवाय अरु केही लाग्दैन । नीना अकस्मात
रुँदै भन्छन” मलाई थाहा छ, यस्ता कुनै कामहरूबाट पनि मलाई शान्ति
मिल्दैन ! किनभने मेरो जीवन बजारमा राखिएको सो केसको सामान
जस्तै किनिएको छु । म ठगिएको छु मेरो आफ्नै कवि आशा र उमगका
जीवनबाट, जसत्रारे मैले सोचेको सम्म थिइन !”

नीनाको बोली एकाएक रोकिन्छ । उनको गलाबाट केशरको दुबै
हात खुकुलिंदै जान्छन । बालुवाको ढिस्को बन्दै भाँसिंदै गएका रातहरूमा

“अरुपि”

एउटा भेल आउँछ । त्यो ढिस्को बगदै जान्छ, छयान्न व्यान्न भएर । अनि,
केशर पनि बालुवाको रातबाट अलगिगन्छन्।

“मुकुट” मा प्रकाशित

रचनाकालः—

०२२ बैशाख

मरेको लोग्ने

सानीको दोश्रो जीवन शुहू भयो, ऊ सनक संग पोइल गई । समाजको कुरीतिलाई लात हानेर सदाकोलागि मेटिइसकेको उसको सिउदोको सिन्दूर फेरि उसले फिराउथाई । उसलाई कसैले भन्न सक्छैनथ्यो कि उसको पहिलेको लोग्ने मरेर सनक उसको दोश्रो लोग्ने हो । सानी भर्खर बीस वर्षकी थिई । अनि, ऊ चटकक कम्मर छिनेकी, सज्जसज्जाउंदी, गोरी र उसका घोडापुङ्के कपाल हरदम कम्मरभन्दा मुनिसम्म लटिकरहेका हुन्थे । ऊ सड्ड, सिनेमा घरहरूमा सनक संग जोडिएर हिँडदा उसलाई नहेनें कोही थिएनन । सानीको पनि तिनीहरूसंग आँखा जुध्थ्यो । तर ऊ आँखिभौ यस्सो खुम्च्याएर या नाक बटारेर अन्तै फर्कन्थी । अथवा, सनक संग कुराकानी गर्न थाल्थी । युबकहरू उसको बारेमा अनेकौं कुरा छांटदै हिँडथे ।

सानीको पहिलो विहे सोण्ह वर्षको उमेरमा पिलिटरीका कोही उच्च पदाधिकारीसंग भयो । युबक राम्रो थियो अनि, सानी पनि । दुवै दम्पतीको बीचमा प्रेम बढाई गयो । दुवैको दिन सुखमा बित्दै थियो । तर उसको लोग्ने कहिलेकाही अझात भयदेखि तर्सन्थ्यो अनि, सानीलाई भन्थ्यो “सानी, मेरो त जागीरनै खतरनाक छ । कुनै बेलामा पनि कुनै शत्रुसंग लड्न पर्दछ - अनि मेरो सृत्युको के ठेगाना !”

उ हाँसेर फेरिभन्थ्यो “तर सानी ! मता तिम्रो अनुहार हेदीहेदै मलु, तिम्रै काखमा ।”

सानी भन्थी - “छीः के भनिराखेको होला ? कालको गति कसलाई के थाहा ! त्यै पनि तपाईंको काखमा पो म मर्न पर्ने..... ।”

सनक हाँस्दै भन्थ्यो “उसोभए दुवैजना उसको काखमा ऊ, उसको

“अतृप्ति”

काढमा ऊ गरी संगसंगै मर्ने !” अनि सानी पनि “कस्तो कुरा जानेको बाबै !” भन्दै हांस्थी ।

त्यसै बीच सानोले छोरो पाई । दुबै दम्पतो भन सुखी र खुशी भए । उनीहरुको हर्षिको सिमा रहेन । तर सानीको मनमा कहिलेकाही कस्तो कस्तो नरमाइलो लाग्थ्यो । केही कुरा पाएर पनि नपाएको जस्तो, कुनै प्यास बुझाएर पनि अतृप्ति भएको जस्तो.....। उसको लोग्नेको मिलिटरी पट्टि जागरीर हुनाले उहीं क्वार्टरमानै बस्न पर्दथ्यो । हप्ता यो दुइ हप्तामा घर आउँथ्यो त एक दिनको लाग अथवा एकछिनको लाग । घरमा आएर पनि ऊ फुर्सदसंग सानीसंग कुरा गर्न पाउँदैनथ्यो । सानी भित्रभित्रै रीसाउंथी अनि भित्रको रीसलाई बाहिरी कार्यबाट दर्शाउंथी । सानी उसको लोग्नेलाई भन्थी - “के जागोर खानु भएको यस्तो कैल्हे फुर्सत छैन ? बरु नखानु नै बेश ।” उसको लोग्ने हांसेर नै जचाफ दिन्थ्यो “ सानी ! देशको लागि हात्रो जचाफदेही र कर्तव्य उयादै ठूलो छ । कि, पहिले देखिनै मैले यतापट्टि पाइला नहालेको भए हुने, अब हालिसकेपछि फेरि पछाडि हट्नु मेरो काम व्हैन । तर तिम्रो प्रेरणा चाहिन्दै ।”

“केको मेरा प्रेरणा नि ?” भन्दै सानी मुन्दो बटारेर अर्हो तर्फ लाग्यो ।

केहीदिन पछि देशको सिमानामा गोलमाल मच्चियो । अरुसंगै सानीको लोग्ने पनि खटियो । ऊ जाने बेलामा सानी रोई । अनि, उसको लोग्ने सकुशल चाँडै फर्क्नको लागि भगवानको प्राथना गरी र लोग्नेलाई ब्रिदा दिई । ब्रिदा हुने बेलामा लोग्नेले उसलाई आंखाभरी आंशु पाईँ - “सानी ! यो बच्चा अब कैल्है देख्न पाउने हुँ !” भन्दै बच्चालाई स्वाइं खाँडै सानीको हातमा राखिदिए ।

सानी आफ्नो चार महिनाको बाल्कको आश्रयमा बसी । बीच बीचमा ऊ अयायास ढराउंथी सिमानाको गोलमाल संक्षेर अनि, आफ्नो लोग्ने खटिइ गएकोमा । यसौबीच एकदिन सानीले सुनी “सिमानामा

दुबै तफ्चाट गोली हानाहान् । दुबै तफ्का गरी अन्दाजी दि जनाको मृत्यु ! २ जनाको लास बेपत्ता ! ती मध्ये सानीको लोग्ने पनि --- !” सानी छाती पिटीपिटी रोई । उसको अगाडि संसार शुन्य भयो । उसको नातेदार र माझतीका मानिस आएर संकाउन थाले । अब सानीले रोएर पो के गोस ? उसले आफ्नो बच्चालाई हेरेर मन बुझाई ।

जुन सानीलाई पाउने कुरो पाएर पनि नपाएर्खै थियो । जुन कुरो तृप्ति गरेर पनि अतृप्तिनै थियो भने अब सानीले पाएको कुरो हराइसकेको थिई र अतृप्ति अतृप्तिनै रह्यो-- यी सबको लागि थियो त उसको साथमा सिफ एउटा दुवै बालक । सानी त्यस बालकबाट हराएको र तृप्तिगर्न नस- केटो कुरोलाई पूरा गराउन चाहन्थो, भूल्न चाहन्थी र हराएको कुरो र अतृप्तिलाई पूर्ण नै भएको संक्षन खोज्यो तर, उसको कोशिस ब्यर्थनै हुन थाले । ऊ लोग्नेलाई संभन्धी । तुरुन्तै भूल्ने कोशिस गर्दी । विचार गर्दी- अब संक्षेर, मन रुचाएर मात्रै के मेरो लोग्ने आउनु हुन्छ र, यौवनमा फेरि साथ दिन ?” यस्तै क्रमले सानीले लोग्नेलाई बिस्तु नै श्रेय संभन्ध थाली । अलि अलि गर्दै सानीको स्मृतिबाट उसको लोग्ने घर पर हुन लाग्यो अनि आफ्नो यौवन अगाडी सँदै आयो । सानी ऐना अगाडि गएर आफ्नो शृङ्गारिएको यौवन हेर्थी । त्यताबाट आएर एक टक्के आफ्नो शरीरको ढुको दुधे बालकलाई हेर्थी । ऊ केहीबेर केही कुरा सोच्यो । त्यसैबीच धर्म र समाज आफ्नो अगाडि ठोङ्ग उभिएको ऊ हेर्त सँदैनथी । गएर दुबै हातले आँखा छोपी ओछ्यानमा डङ्गरङ्ग पछारिन्थी । बालक रुन्ध्यो । हतपत छातीमा लिप्टयाएर म्वांइ खान्थी । बालकलाई त्यसरी छातीमा लिप्टयाएर म्वाइ खान्दा उसको भित्र हळ्यमा नराम्रो गरी केले केले घोच्यो । अनि जान्थी, गएर ऐना अगाडिनै उभिएर आफ्नो यौवन नाप्थी । संभन्धी- आफ्नो उमेरका युवतीहरू र उनीहरुको अस्तित्व ।

सानीको हृदय छटपटाउन्थ्यो । भाग्यलाई गाली गरेर कहिले आँष्टु

“अतृप्ति”

भार्थी। कहिले धर्म र समाजलाई खिसी गरेर हाँस्थी। अब यै हाँस्नु र रुनुले सानीमा परिवर्तन ल्याइसकेको थियो। ऊ विधवा जस्ती देखिन्नथी। घरकी नोकर्नीलाई बालकक हेरचाहमा छाडेर सानी प्रौढ हाडस्कूलमा पढन पनि जान थालीसकी। ऊ रसिली, हंसिली थिई। भखरको थौवनलाई अँगालेर किताब च्यापेर हिँडथी। यसैगरी बित्दो दिनमा उसको जननमा सनक देखापन्थ्यो। सनक पनि राम्रो, बाइस तेइस वर्षको बी० ए० सम्म पढेको युवक थियो। अचानक आफ्नो जिन्दगीमा सनकआउद्धा सानी पहिलेत विचलित भई। तर सनक नौलो वसन्त ढाक्दै सानोको मुकेको जिन्दगीमा यालुवा चढाउँदै नगिच नगिच आउन लाग्यो। सानो र सनक मा प्रेम बढँदै गयो। तर सानीको अन्तः स्फरणको लागि हसी खुशी र जीवनको मधुर आनन्दको प्रेम हुन सकेन। उसको अगाडि वष दिनको त्यस बालक छोरो हात खुट्टा फालेर रुन्थ्यो अनि “किक् किक्” गाँदै हाँस्थ्यो तर सानीलाई बालकको त्यस प्रकृतिमा किन किन, कस्तो कस्तो नराम्रोपना र रीस उठ्दो पनि हुन थाल्यो। सानीको आँखा अगाडि सनकसंगको प्रेम र सुखी जिन्दगी नाच्न थाल्यो। यसैबोच सानीले घरकी नोकर्नीलाई “मेरो स्कूल चार पाँच दिन विदाँछ। त्यसकारण त धर नगएको पनि धेरै दिन भयो। त्यतिन्जेल बसेर आइज ” भनी पठाई दिई। जुन दिन नोकर्नी घर गई त्यसै दिनदेखि सानीले “छोरो अलि बिरामीछ” भनेर बल्लोपल्लो घरका आइमाईलाई भन्ने गर्थी। ऊ केरो भन्थी “म भन्दा बढता हेरचाह गाँन् पनि गई हाली ...।” सानी घरबाट अलि टाढा नाम कहिलिएका ज्योतिषीसित हेराउन गई। ज्योतिषीले पनि धुलौटो कोरेर चश्मा टेढो पाँदै आकास देवी र पाताल देवी के के लागे छ भनो पठाई दिए।

नोकर्नी गएको तेश्रो दिन बेलुका सानीको छोरो ओछ्यानमा निर्दाई रहेको धिनो। सानोले तल ढोका देखि घोप्टे, भ्यालहरु लगाउँदै गई। अनि विस्तारै खुट्टा कपाउँदै छोरो नगिच पुगेर उसको सिरानमा दुई घुँडा मारेर

बाली र बालकत्रै है केही येर हेरिरही । दुबै हात विस्तारै माथितिर उठाई र आँखा चिम्ली । यसैवल्लत सानीको कानमा आवज आएको जस्तो भयो “नारी महान हो, नीच काम नगर । नारी सुष्ठिको वरदान हो, अभिशाप नबन ।” सानोको दुबै हात जहांको तहीं रोकियो । तर सानीको अगाडि सनक देखा पन्यो । अनि, उसले दुबै हातले सानीको गला समात्न अ उंदै करायो “तं धोखे होस् । तैले मल्लाई धोखा दिइस् । तं विधवा रहिक्षम । तेरो साथमा छोरा पनि । अब तंलाई म संगको धोखाको बदना यसै गरी दिन्छु” भन्दै नगिचै आइपुग्यो । सानी एकदम डराएर सशक्ति नेत्रले यताउति हर्न थालो । यसैवल्लत सानीको मनले जवाक दियो “सानो ! तैले धम र समाजलाई त धोखा दिइसकिस्, सनक सग प्रेम गरेर । धर्म र समाजले त तंलाई नीच ठहराइ सक्यो । अब सनक लाई पनि धोखा दिएर आफ्नो जोवन नगुमा । नारीको यौवन वरदान हो, अभिशाप हाइन । तर, यो बालकसंगका तेरो यौवन अभिशापनै हो ! त्यसैले तैले यो अवस्थामा आत्मा जलाएर, छटपटाएर अनि, रोएर बाँच्नु पनि मर्नु हो !” सानीका दुबै हात तल भदै गएर बालकको दुबै तिर को गलामा गएर अडिए । अनि विस्तारै थिच्दै गई... । बालकको धाँटी बाट एकपटक “च्यां” भन्ने आवाज साथसाथै सानीका दुबै हात काँप्दै आफ्ना दुई आँखा छोप्न पुगे । सानी एकदम चिन्याएर रोई । पल्लो घरकी बुढो हतपत त्यहां पुगदा सानी मुर्छा परिसकेकी थिई ।

X

X

X

सानीको जिन्दगी अहिले सनकसंग हंसी खुशी र रमाईलोमा बित्दै थियो । लोग्नेलाई त उसले विलकुलै विर्सिसकेकी थिई । छोराको मृत्युपनि विर्सन भन कोशिस गर्थी । तर किन किन लाख प्रयत्न गर्दा पनि छोरालाई विर्सन सक्दैनथी त्यसदिन, जुनदिन उसको आँखा अगाडि उसको

“अरुपि”

झोराको मृत्यु भयो ! यत्तिकैमा एकदिन सानीको नाममा एक चिठो आयो । सानीले हडबडाउदै चिठी खोली र एकै सासमा बांचिसकीः—

मेरी सानी,

धेरै धेरै सम्भना र आशिर्वाद

सानी, तिमीलाई थाहै होला जीवन एउटा नाममात्र हो जसलाई जो कोही पनि जान्दछन् । तर जावनको रूप जान्न धेरै मुस्तिल छ । जीवन को रूप त्यो हो जो आकाश भन्दा विशाल छ अनि सानुमा सुदूम भन्दा पान सुक्ष्म जसको अस्तित्वनै हुदैन । जीवनको रूप धेरै डर लाग्दो छ अनि, प्रेमपूर्ण । उच्चमा अहान उच्च अनि नीचमा पनि नोच जुन नीचताले गर्दा जीवन भन्ने नाम सम्म पनि विलुप्त हुन्छ । यी सब जीवनहरूको आधार एउटै छ “कर्तव्य र धैर्य...!” त्यसैले सानी ! म जीवित छुँ। तिमी कति दिन मुझ्मा परिहौली मेरो मत्युको खवर सुन्दा ! मेरो लाश बेपत्ता भएको थिएन । तर मलाई बैरीहरूले समाती लुकाइराखेका थिए । अब म बैरोहरूको पञ्जाबाट फुटिकइ सकें र यहाको गोलमाल पनि शान्त भइसक्यो । अब म चाँडै आउने छुँ । सानी ! आज म कति खुशी हुँ तिमोलाई यो पत्र लेख्दा ! मेरो मन कति हर्षित छ तिमीलाई र, तिम्रो मेरो शरीरको दुक्रो त्यस बालकको मुग्ध अनुहार हेर्न ... ! शायद पखेटा भइ दिएको भए अहिले नै तिम्रो त्यो कोमल कोमल गाला समात्न आइ-पुग्ये हुँला । सानी, अब त हाम्रो छोरो हात खुट्टा फालेर हांसी-हांसी उफ्रने गर्न थालिसक्यो होला हँगि ? कि बामे सरेर हिडन थालिसक्यो ? उसक्को तिमीलाई “मुमा मुमा” भन्दै जहिले पनि दुख दिइराखेको र तिमी मर्किएको बी सब रमाइला हश्य हेर्न चाँडैनै आउदै छुँ । बितेको जिन्दगी खाई सम्मेर कत्ति विस्मात नगर ।

सदा माया गर्ने,
मरेको लोग्ने

“मरेको लोग्ने”

सानी रोइन, नत विचलितनै भई । उसले मरेको लोग्नेको चिठीमा लेखेको दुई हरफ धेरै पलट दोहच्याइरही— “जोवनको रूप नीचमा पनि महान नाच जुन नो चताले गदाँ गदाँ जीवन भन्ने नाम सम्म पनि बिलुप्त हुन्छ .. अनि, जोवन रूपको आधार ‘कतैब्य र धैर्य’... ।” त्यसै-दिन राती सानी सनकको घरबाट कसौले पनि थाहा नपाउने गरेर निस्की र एकातिर लागी । गल्खीका भुस्याहा कुकुरहरुले सानीलाई केही पर सम्म लखेटे । सानी भाग्दै हिंडी र ऊ त्यसपाँच कता लागी अहिलेसम्म पत्तो छैन.... ।

“हमानी” मा प्रकाशित

रचनाकालः—
अज्ञात

“सांचिष म राम्रोछुं त ठूलनानी ?” भीमेले ठूलनानीतर्फ कौतुहल आँखाले हेदैं प्रश्न गर्छ ।

“मलाई विश्वास गदैनौ र तिबो ?” उनले हाँस्दै उसलाई विश्वास दिलाउन खोजिछन् ।

भीमेको कल्पना मूल कता कता चड्हा आकाशिदै गएभैं अक्काशिन थालछ । ऊ फेरि ठूलनानीकी अह प्रश्नसा पाउन पर्खिन्छ । उसलाई ठूलनानीको शिर देखि पाइसम्म खार आँखा ढौडाउन मन लाग्छ । तर उसलाई उनको अनुहारमा एक पटक पुलुक्क हेन्सम्म पनि लाङ जस्तो लागेर आउँछ । उसलाई विश्वास त भेसकेको हुन्छ कि उसले ठूलनानीलाई जति हेरे पनि उनी केही भन्दिनन् । भएपनि ऊ अब त्यसरी हेरिरहन सक्दैन ।

भीमे केही बेर भुइं कोट्य इ रहन्छ । त्यसपछि नजिकैको ऐनालाई द्वातमा लिएर आफ्नो टाउको मुसादै एकोहोरो भक्ष्याउन थालछ “हो ठूलनानी म सम्फन्न्छुं”, मेगो बज्यैले मलाई खूब राम्रो भनेर भन्नुहुन्थ्यो अनि टाउको मुसादै भन्नुहुन्थ्यो “यो मेरो नाती भाग्यमानी छ । यस्को टाउको त पगरी गुण्डे जस्तै छ” भनेर । तर यो कान चाहिं मलाई अलि ठूलो र नमिलेको लाग्य्यो । यसमा पनि बज्यैले मलाई गाली गर्नुहुन्थ्यो पञ्चारको वर्षसम्म, जब म घर गएको बेलामा यो कुरा सुनाउथै । कान ठूलो भएको त मन लच्छिन रे । अहिले बज्यै मरेकी पनि ढेढ वर्ष भइ-सक्यो । वास्तवमा बज्यैले भनेको अनुसार त मिल्नै पर्ने हो । किनभने मेरो गाउंको अह मानिसहरुको यस्तै कुराको विचार गरेर मिलाई दिनुहुन्थ्यो । तर खोइ आफूलाई त”

दूलनानी भीमेतर्फ हेरेर हाँसिरहन्छिन् । उनो त्यसरो हाँसेकोमा ऊ पनि मस्तिशक्तिएर हाँसछ । त्यसपछि उसले भखंरैका दूलनानीको शब्द “मलाई विश्वास गर्दैनौर तिमो ?” मा मनलाई भुलाउदै एउटा नयां आनन्दको अनुभव लिन थाल्छः — “होतनी ! मैले दूलनानी जस्तोलाई विश्वास नगरे अरु कसलाई गर्न सक्छु” ! ठिकै त भनेकी हुन् उनले !”

भीमे जनि जति यी शब्दहरूमा गहिरिदै जान्छ ऊ अफूलाई नै भुल्छ । उसले त भन अहिले दूलनानीतर्फ आँखा उठाउन सम्प सक्दैन नत दूलनानोले नै ऊ सांग केहो प्रश्न गर्दिन । भामे अन्यमनस्क भावले साहस गरेर एक पटक उनी तफे हेर्च । दूलनानी किताब पढिरहेकी हुन्छिन् । उनी ले आफू तफ नहेरेकोमा उसलाई उनीलाई हेनै साहस बढै जान्छ । ऊ हेरिरहन्छ दूलनानीका पुष्टीएका यौवनपूर्ण अङ्गमा मानौं उसलाई यस ससारमा अब कुनौं कुराको पनि वास्ता छैन ! उसको दूलनानी प्रतिको इच्छा शक्ति प्रवल हुदै जान्छ । ऊ केही भन्न स्वोज्ञ दूलनानीलाई । तर “कसरी र के” भन्ने संभन्न सक्दैन । कोठा बाहिरबाट खस्याकक आवाज आए जस्तो सुन्दा उसको सातोपुत्लो उड्छ, जुन किसिमको ढर आज भन्दा अधि कहिल्यै लागेको थिएन । ऊ ढोका तफे हेर्च । दूलनानीले सोच्छिन् “को भीमेदाई, बुवा अहिले काहां जानु भयो ?”

यस प्रश्नको भीमेले एकै स्वासमा जवाफ दिन्छ “खोई कुन्निको हो एकजना बोलाउन आएका थिए । आज अलि अबेला हुन्छ कि भनी बक्सन्धौ ।”

“अ, सान्नानो काहां नि ?”

“उहाँ कता सवारी भयो थाहा छैन । केटाकेटीहरु तल चोकमा खेल्दैछन र मुमा पनि अहिले हाईबक्सन्न ।” एक प्रश्नको लागि यतिका जवाफ एकैचोटि दिदा भीमेको बोलामा थरथराहट र असजिलोपन मल्कन्छ । त्यसपछि ऊ अर्धैर्य भैं देखिन्छ । उसलाई त्यस कोठाभित्र ‘के

“अरूपि”

गर्ने कसो गर्ने” जस्तो छटपटी लागिरहन्छ । ठूलनानाले किताबबाट आँखा हटाएर आफू अगाडि कोठाको भित्तामा एकछिन हेर्छिन र भीमेलाई आफू नगिच बोलाउछिन् । भीमेको मनको डर भन दोब्बर भएर बढ़छ । उसले सम्भन्ध “यदि कोठामा कोही आइपुग्यो भने !” कोठाबाट निस्कन पनि उसलाई हमेशा आंट आउँदैन, ठूलनानीको डर लाग्छ ।

भीमेका भखर सम्मका सम्पूर्ण इच्छाहरू शिथिल हुँदै जान्छन् । उसलाई ठूलनानो नगिच जाने साइस नै अउँदैन । उसले सम्भन्ध--धेरै चोटि नै ठूलनानीले उसलाई यसरी नगिचमा ढाकेर के के को हुन् रोमियो जुलियट, लैजा मजू अनि राम सिताको प्रेम कथाहरू सुनाएको । तर उसले आफूलाई धेरैधेरै नै तक्क देख्छ जुन कुरो पाउनाको लागि उसले कल्पना सम्म पनि गर्न सक्दैन । आर्को तिर, ठूलनानीको उस प्रतिको ढशवहारलाई ऊ त्यसै लत्याउन पनि सक्दैन । जे होस, ऊ आफू पनि बाईस वर्षको राम्रो युवकमा गनिन्छ । हो उसलाई पहिले त आफू त्यति राम्रो र लायक लाग्दैनथ्यो तापनि, ठूलनानोको वचनले उसलाई पूरा सान्त्वना मिलेको पार्छ ।

ठूलनानीले उसलाई केरि ढाकिछन । भीमेको पाइला विन्तारै उनीतिर बढ़दै जान्छ । ढोकामा केरि “घप्याकक” आवाज आउँछ । उसको पाइला जहांको तहीं रोकिन्छ र ठूलनानीतर्फ हेँ अबुरो संकेत दिन्छ “ढोका..... ।”

“वतासले होला” ठूलनानीले लापरवाहीसाथ ढोका उधारै रहन दिन आंटेकोमा भीमेको सारा इन्द्रियहरू थरथर कांप्न थाल्छन् । ठूलनानी हातमा रहेको किताबलाई पल्टाएर सिरान नजिक राखिदिन्छन् । भीमे ठूलनानी नजिकै पुग्छ । उनले उसलाई अझ बर आउने संकेत गर्छिन । यसैबखत बाहिरबाट सान्नानीले भीमे जाई चिन्याउँदै बोलाउछिन् । भीमे खल्याम्म खुलुँस्मै हुन्छ । ऊ हतपतले बाहिर जान लाग्दा ठूलनानीले

उसलाई बोलाउंदै भन्दिन्- “ए भीमेदाई त्यो मेरो तस्वीर अलि राम्री झुण्ड्यापर जाउन । के त्यसै कुदैको ?” तर भीमे एकै पाइलोमा बाहिर पुगिसक्छ ।

“को को छन् दिदीको कोठामा अहिले ?” सान्नानीले खाउ ला भन्यामै गरेर भोमेलाई सोछिन् । भोमे केहो बोल्नै सक्दैन । उसले खुट्टा कमाउ दै भन्न खोज्छ “मत कुचो लगाउन गएको थिए” सान्नानी, तर हजुरकै दिदो ।”

भोमेलाई यो कुरा भन्न मन लाग्दैन । ऊ ठूल्नानीको बारेमा यस्तो कुरो भनेर समाजको नजरमा तल खसाउन् खोज्दैन । ऊ ठूल्नानी लाई महान देवो सम्मन्त्र आफ्नो जीवनको । ऊ ऊ धोषका गरादिन्छ ठूल्नानीले उसलाई सुनाएको कथा जस्तै कि “हामो रोमियो जुलियट, लेला मञ्जू ह राम सीता भन्दा कम छैनौ ॥” ऊ आफ्नो सीतालाई दुष्ट राबणको हातमा पार्न चाह्दैन । ऊ लडाकू राम जस्तै बनेर सीताको निमित्त । अनि ऊ मञ्जू जस्तै अनन्त मध्यभूमिमा पनि लैलालाई भेटाउन जिन्दगीमा कठोर दुख र यातना सहन परेपनि कर्त्ता हडवडाउदैन । भीमे सम्मन्त्र- ऊ ठूल्नानी प्रति राम जस्तो अविश्वसी पनि बन्दैन । अविश्वासमा प्रेम कहिल्ये अमर बन्दैन ! यस्को लागि चाहिन्छ विश्वास । त्यसैले ऊ रामको सीतामाथिको प्रेमलाई पनि हाँक दिन चाह्न्छ ।

कोठाको विजुनी बत्ती पनि भीमेलाई अघि पछिको भन्दा सधुरहे लाग्छ । ठूल्नानीको फाटोलाई ऊ काहले बत्ती नजिक लगेर, कहिले आफ्नो आँखै नेर अनि, कहिले भित्तामा टांसेर धेरै बेरसम्म हेरिरह्न्छ । ऊ ठूल्नानीलाई इजिएट को बिश्व प्रख्यात सुन्दरी लिक्वोपेट्रा भन्दा कम राम्री मान्दैन अनि, आफूलाई जुलियस सिजार । लिक्वोपेट्राको सुन्दरताको लागि रोमनहरू त्यसै त्यसै मदथे । फज्ञस्वरूप जुलियस सिजारलाई षड्यन्त्रले मारिन्छ । यस्तपछि लिक्वोपेट्रालाई मार्कआन्टोनीले विवाह गर्दै र उन्हेको

“अरुपि”

महत्त्वे रोमलाई आफ्नो एकलौटी पानें असफल प्रयत्न पछि लिक्वोपेट्रा को पाखुरा मा बाँधिएर मरे जस्तै, भीमेले बहु याइँ सबैलाई छोडन परेपनि ऊ ठूल्नानीकै काखमा मर्न चाहन्छ ।

भीमेको छाती हप्ते गदगद हुन्छ । कति दिनको इच्छापछि आज उसले ठूल्नानीको फोटोलाई यसरी हातमा लिएर म्वाई खान पाउँछ उसलाई भन्न त मनलाग्थ्यो ठूल्नानीसंग “एउटा फोटो दिनोस ठूल्नानी, म सुन्ने बेलामा सधै छातीमा टैसेर सुत्कु” तर भन्न सक्दैनथ्यो । आज उसले नमागिकन नै आफ्नो ओछ्यान्मा अकस्मात फोटो भेटाउंदा उसको खुशीको सिमा रहदैन । दिउंसो तल चोक सफा गर्दा गर्दै यस्सो माथि आफ्नो कोठातिर आँखा पुग्दा कोठाबाट एकजना आइमाई भुलुक्क निस्केको जस्तो लागेको थियो । तर ठूल्नानी र सान्नानीमा को हो छुट्याउन सकेको थिएन । भीमेले अहिले पो थाहा पाउँछ ठूल्नानीको चल ख्याइँ र, मनमनै अलि लज्जाएमै भन्छ “कस्तोविधि जानेकोनि यस्तो काम गर्न ! मलाई नै लाउ भनेर खुसुक्क दिएको भए भन खुशी भएर छिइ-हाल्थै नि !

भीमेलाई रातभरी निद्रा लाग्दैन । ऊ कल्पनामा झुब्न थाल्क्क-उसले केटाकेटीमा सुनेको स्वस्थानोको कथामा नवराजलाई हात्तीले माला लगाई दिएर त्यस देशको राजा बनाएको र उसको रानी चन्द्रावती अनि, आमा चाहिं गोमा जस्ते गरी जब ऊ ठूल्नानीलाई विवाह गरेर घर लान्छ, उस्को पनि जम्मा तीन जनाको परिवार त्यस्तै सुखी बन्नेछ ! गोमाले जस्तै उसको आमाले पनि उसको ज्ञागि मनमा कति कति आशा लिएर परदेश गएको छोराको बाटो हेरिरहेको होलिन ! पहाडको एक कुनामा खरको छानु भएको सानु छाप्रो जस्तो उसको घर ठूल्नानीको बाबु को यस घर भन्दा पनि अझ ठूलो एउटा दरवार जस्तै बन्ने छ ! अनि ऊ, नवराजले चन्द्रावतीलाई माइतोमा डाक्न पठाए जस्तै पहाडको घरबाट ठूल्नानीलाई लिन तामदान र ढोलेहरु पठाउने छ !

भोलिपल्ट जब उज्यालो हुने बेला हुन्छ भीमेलाई उज्यालो नै नभई देवोस् जस्तो लाग्छ । उज्यालोमा उसले खिहान देखि बेलुका सम्म घरधन्दा गनु पर्छ । त्यसैले उसलाई ठूल्नानोको फोटो हेने^१ मौका नै मिल्दैन । उसले त कसैले पनि नदेख्ने गरी ठूल्नानोलाई हेनु^२ पर्छ । ऊ आफ्नी ठूल्नानी कसैलाई पनि देखाउन चाह्दैन । एउटा पर्दाभित्र कसैले नदेख्ने गरेर ठूल्नानीसंग गाला जोडि रहेर बस्न मन लाग्छ उसलाई । ठूल्नानी आफ्नो घरबाट बाहिर वा कतै जान लागे पनि उसलाई चित बुझ्दैन । कहिले काही मालिकले उनलाई अलि चडका स्वरमा बोलाए पनि भीमेलाई असाध्यै रीस उठेर आउँछ । उसलाई तुरुन्तै गएर ठूल्नानी संग भन्न मन लाग्छ “ठूल्नानी ! अब यस घरमा यस्तो गाली र घुर्की सुनेर नवसौं । हिंडनोस्, चांडेनै भागिहात्तै । म तपाईलाई यस्तो ठाउमा लगेर राख्नु जहाँ तपाईलाई आँखो उठाएर हेन^३ सम्म कसैको तागत चल्दैन !”

उसजे ठूल्नाको फोटोलाई दिनभरी खलितमै राखिरहन्छ । बेला बेलामा फोटो हेर्न मन लाग्दा कामबाट फुर्सद पाएको जस्तै गरी आफ्नो कोठामा जान्छ र ठूल्नानीको निर्जिव फोटोको गाला र ओँठमा धेरै चोटि खाई रहन्छ । उसलाई ठूल्नानीको कोठामा सदाको र्ह कसिंगर लगाउन जान पनि असाध्यै लाज लागेर आउँछ । यसैबखत सानुभाई रवि आएर भन्छ “भीमेदाई ठूलदीज्यूले भनेको जाऊ ले ।”

भीमेलाई एकै न्यणमा चिटचिट पसीना आउँछ । उस्को अनुहार रातो र मुद्दमा ढुकढुकी बढन थाल्छ “छया किन बोलाउन परेको होला ! अलिखेर पछि आफै गइ हालथे नि !” ऊ त्यो बालक रवि देखि पनि शंकालु बन्छ र यताउति हेद ठूल्नानीको कोठामा पुगेर बाहिरबाट पुलुक्क च्याउँछ । ठूल्नानीले देखिन्न र भित्र बोलाउँदै सोछिन् “भीमे दाइ मेरो एउटा फोटो देख्यौ ?”

"अतृप्ति"

"भित्र पस्तै भीमेले साहस गरेर भन्छ "छया ! ठूल्नानी त कस्ती बाठी ! अर्कालाई ?"

"के त आर्कालाई, के भो ?" ठूल्नानी हाँसन थालिङ्गन्

"हत्तोरा कस्तो उत्ताडली वनी बँसेको ! बाहिर रवि छन् ! वरु अलि वारां ?" भीमे बाहिर निस्कन्छ ठूल्नानीको कुरै नसुनो । उस्को मुटु फन अहिले थामि नसक्नु संग धड्किन थाल्छ । उस्ले के भनेर कोठा बाट निस्केकोहोला सम्भदा नै जिउ सिरिग गर्छ ।

गज्हौं बिचार र ठूल्नानीको व्यवहार माथि खुशी हुँदै भीमे कुचो लिएर सान्नानोको कोठा भित्र पस्तै । सान्नाना ऊ संगसगै जस्तो कोठा भित्र पस्तै अकस्मात् रिसाउँदै सोधिङ्गन् "तिमीले दिनीको फोटो किन लगेको ? क्याहो चालामाला ? भन्दिच बुबा मुमालाई ?"

भीमेको हातको कुचो भइँमा खस्त । उस्को स्वासनै रोकियो जस्तो गरी केही नबोलिकन खसेको कुचो माथि क्वार क्वारती हेरी मात्र रहन्छ । सान्नानी केरि सुनाउँछिन् "एक एक थाहा छ मलाई । मैले बुमदै आइरहेकी छुं । यी, आज क्ति दिनमा मेरो कोठामा कुचो लाग्न लाग्यो !"

"संधै त लगाउँछुनि । के.....म जि�.....भ ... ए... को ?" भीमेले बडो कठिनसाथ जवाफ दिन्छ ।

"खोइत, म भएको बेलामा कहिले देखिदैन । नभएको बेलामा के गद्दौं, के गद्दैनौं के थाहा ?"

"हजुर वसी राखेको बेलामा पनि त लगाउन भएन नि ?"

"हुँन्छ केही पनि हुँदैन । अब त्यसै गनुँ ।" यसो भन्दै उनी बाहिर तिर निस्कन्छिन् ।

भीमेलाई सान्नानो प्रति गर्व उठाउ । ऊ सान्नानीले भनेको जति जस्तै कुरा कदापि मान्न सक्दैन । किनभने त्यस घरमा सबैले मानेर एक

किसिमले बाबुआमा देखि बाहेकको सम्पूर्ण परिवारको संरक्षिका भएर उसेकी ठूलनानाले उसलाई त्यसरो मान्दछन् र उनले भनेको कुरालाई कहिले काईं पूरा गर्न नसकेपनि उसले त्यस्तो गाली खान पढेन भने (तर ठूलनानीले भनेको कुनै कुरा टार्न पनि उसको हृदयले नै मान्दैन) सान्नानी, उनी त ठूलनानी कि बहिनो। दिदीले भनेको र मानेको कुरालाई उनीले मान्न करै लाग्छ। उनीले भी मेलाई मान्नुपर्छ दिदीकै नाताले पनि। ऊ त्यस घरको नोकर मात्र होइन। एक प्रकारले मालिक मालिकनीको सेखपछि आफै त्यस घरको संरक्षक बनेर सचैको हेरविचार गर्नु पर्न अवस्थामा आफूलाई सम्भन्ध। त्यसैले उमलाई अब कसैको ठाडो बोलोले नोकरलाई बोलाए जस्तै बोलाउँदा भीमे भित्रभित्रै त्यस्सै मुर्मुरिन्छ। जब ऊ मालिक मालिकनीले अन्हापको कुनै काम गर्न थाल्छ उसलाई असाध्यै असजिलो र आफै माथि घृणा जस्तो लागेर आउँछ। उसको हरेक गतिविधि र ऊ आफूलाई बाँधिएको पाउँछ आजकल र, घरका परिवारको बीचमा संघै अद्वसाथ व्यवहार गर्न खोज्छ।

एकदिन, अहाएको कुनै काममा भूल हुन जाँदा मालिकले भीमे-लाई गाली गर्न्छ। उसलाई सही नसक्नु हुन्छ। यस भन्दा अधि दशवर्ष सम्म त्यस घरमा बस्दा उसले कति कति गाली र दुई चार थप्पड समेत खाएकोमा उसलाई पर्वाह हुँदैन, आफ्नो कर्मलाई दोष दिएर सहन्छ। तर आज उसलाई यस प्रकारको गालीले भित्रैसम्म कहिल्यै चिरिन नसक्ने जस्तो गरी घोच्छ। उसले पनि ज्वाफ त फर्काउन लागेको थियो तर ठूलनानीले माथिवाट उसलाई हेर्न्छ। ठूलनानीको लागि उसले मालिकलाई मनमनै माफि दिन्छ र बाँकी कामनै नगरी कोठामा आएर बस्छ। त्यसबखत, आफूलाई मालिकले यस्तो व्यवहार गरेकोमा उसले ठूलनानीको अनुहारमा ज्यादै गहीरो दुःखको छाप परेको पाउँछ। त्यस अवस्थामा ऊ आफूलाई नै रुन भन लाग्छ। तर फेरि ठूलनानी कै निम्ति ऊ रुन

“अतृप्ति”

सक्रदैन। आफू रोएर उनीलाई भन दुःखित तुल्याउन ऊ चाहेदैन। त्यसैले आफ्नो कोठामा ठूल्नानीले नदेख्ने गरी उनको अनुहार सम्भेर भीमे पीढाको अनुभव गडै रुन थाल्छ।

जति जति दिन छुब्दै जान्छ उति उति भीमेको मन हङ्कवडाउदै जान्छ। ऊ बस्न सक्रदैन यस घरमा यसरी अवहेलन बनेर! ठूल्नानीलाई पनि राख्न चाहेन आफूचाट छुरुच्याएर। त्यसैले ऊ भाग्छ आज राती ठूल्नानीलाई लिएर। आफ्नू र ठूल्नानाका जीवनमा ऊ कसैलाई अविकार जमाउन दिँदैन बाहेक उस्को लागि ठूल्नानी र ठूल्नानीको लागि ऊ आफै। त्यसकारण, भीमे भाग्ने दाउमा अफ्ना भएभग्का लुगाहरूको एउटै पोको पार्छ र जननसाथ एउटा कुनामा छुट्टै राख्छ। अनि ऊ पलपलक्काई घन्टौं घन्टौको अनुभवमा सबजना भस्त निन्द्रामा परेको समय लाई पर्खिरहन्छ। घटाघरल बाहु हिर्वाउँछ, भीमेको मुदु चौंबस पटक थर्कन्छ। त्यसपाँच ऊ विस्तार आफ्नो कोठाचाट चाल मारेर निस्कन्छ। उस्ले लुगाको पोको लिँदैन। किनभने ठूल्नानीको कोठाको भयालचाट भाग्न असजिलो पनें उस्ले सम्भन्ध र ठूल्नानीलाई व्युंभाई पहिले आफूकैमा ल्याउने निश्चयले ऊ ठूल्नानीको कोठातर लाग्छ। माथिल्लो तला, जहां ठूल्नानीको कोठाछ, त्यहाँ पुग्न भीमे सास नफेरी भन्याङ्ग उक्लन्छ। ठूल्नानीको कोठाको ढोकामा पुगेर टाउको अङ्गाई एक चोटि लामो सास लिन्छ उस्को सास भन् भन् बढ्न थाल्छ। ठूल्नानीलाई बोलाउन खोजदा ऊ एकचोटि निसासिन्छ। भूँइनै थक्ने गरी कासेको आफ्ना दुवै खुट्टालाई बल गरेर रोक्न खोजदे उस्ले ढोकाको प्वालमा मुख लगाएर विस्तारै ठूल्नानीलाई बोलाउँछ।

“को हं?” यस्को उत्तारमा भीमेले ढोका ढकढक्याउँदै बोल्छ
“ठू-...ल्ना नी.... चाँडै उठनोस् म- म...त...”

“किन? के भो भीमेदाई, यसबेला माथि किन आएको?” अलि परको दोओ कोठाको ढोका उघाउँसान्नानी सोध्छन्।

“हं ... हं ... हं ... हं द .. द .. द .. दो - लाई .. ”

बाक्य पूरा नगदै भोमे एके फट्का मा आफना कोठभित्र पस्त पुरछ ।

आफनू सब योजनाइक असफल भएकोमा भीमेलाई सारै दिक्कदारी लाग्छ । ऊ रातभरी त्यसै टोलहापर बसिरहन्छ । त्यसमन्दा पनि सान्नानीले मालिक माल्कनीलाई कुरा लगाई दिएमा आफू र ठूलनानी माथि के कस्तो अवस्था आइपर्ने हो ऊ सोच्नै सक्दैन । खास गरेर त उसलाई ठूलनानो माथिकै पीरछ । तर जे होस, ठूलनानीलाई त उसले अवश्यनै पाउँछ ! यदि घरमा थाहा नै पाएमा पनि उसले ठूलनानोलाई भन चाँडै आफ्नो सदाको जीवन साथी बनाएर निर्धक्कसग बस्त पाउँछ । भोमे यही कुरो सम्भन्ध र मनलाई सान्त्वना दिएर बाँझी रात कटाउछ ।

त्यस घटनाको भोलिपलट-विहान भातखाने बेज्ञामा एक पटक चिवाय भीमेले दिउँसो भरी ठूलनानोलाई देस्तदेन । उसले कसैलाई सोध्न पनि सक्दैन । उसले विचार गर्छ-रातको घटना सान्नानीले थाहा पाउँदा ठूलनानीले ढर र लाजले अनुहार देखाउन नसझी भित्रै बसिराखेको होलिन ! यसैने ऊ यन नलागा नलागी दैनक काय गरिरहन्छ । **बेलुका** अन्दाजा तीन बजे सान्नानी बाहिरबाट दगुँदै आएर भीमेलाई भन्छन् “थाहाशायौ भोमेदाई आज दिदाङ्गुको काम कुरो छिन्ने दिन ? यो काम सिध्याएर चाँडै भित्र बाहिर सफा गर । बुवा आउँदै हुनुडुन्दू ।”

काम गर्दागदैको भीमेको हात रोकिन्छ र सान्नानीको अनुहारसा एक पटक पुलुक्क हेछे ।

“के नपत्याको भैं हेरेको ? अब त थाहा पायौं ? चाँडै गर, मान्छे आउने बेला भयो ।” उनो नहीरो अँ बाजे भासेतर्फ हेदै र हाँ-दै भित्रतिर लाग्छन् ।

सान्नानीको यस कुरामा भिमेलाई विश्वास लाग्दैन नत कुनै प्रकारको त्यस्तो नरम्भो चोटनै पर्दछ । उस्को मतमा कतै अलिकति पनि छैन

“अत्रूप्ति”

दूल्नानीले उसलाई यस्तो धेखा देखिन् भन्ने । ऊ केरि काम गर्न थाल्छ । तर उसलाई भित्र अन्तस्करणमा कताकरा “होकि” भनेमै डर लागेर आउँछ । ऊ एकोहोरो काम गर्न सक्दैन । उसलाई दूल्नानी काहाँ जाउँ जाउँ लाग्छ । ऊ मनमा शंका लिई लिई दूल्नानीको कोठातिर बढ्छ ।

दूल्नानीको कपाल कोरिदिई राखेकी सान्नानीले भोमेलाई ढोका बाहिर उभिइरहेको देखेर बोलाउँछिन् । दूल्नानीले पनि उसलाई डाक्दै भन्छिन् “भीमेदाई ! बैठक कोठा राम्ररी सफा गरेर कुसीर कौचहरु मिकाएर राख है चाँडै ? मुझाले तरकारी वनाउन लागेको ठाउँमा गएर पनि महत गरिदेऊ ।”

धेरै बेरसम्म भीमेको केही चालचुल थाहा नपाउदा दूल्नानीले ढोका तर्फ हेर्छिन् । भीमे अनुहार नदेखाई ढोकैको छेउमा निर्जिब काठको मुटो मैं उभिइरहेको हुन्छ । उनीले हाँस्दै भन्छिन् “ला ! यी मान्छे त अझै यहीं रहेछन । थाहा पाथौ हगि, अब धेरै दिन छैन तिमोले मैले भनेको मान्नु पर्ने ? म जाने बेलामा तिमीलाई बुबाले दिएको भन्दा बेगलै एउटा राम्रो कमिज र पाइन्ट हालि दिउला है ?” भीमेकेही नबोली बैठक कोठातिर लाग्छ ।

भीमेले आफ्नो कोठाको सानु आँखिभयालबाट दूल्नानीको काम कुरो छिन्न आएका मानिसहरु आएको गएको सबै एकपक गरी हेरिरहन्छ । बेलुकिपख ऊ, आफूले अघिल्लो दिन ठिक पारिराखेको लुगाको पोको लिएर मालिकको घरबाट निस्कन्छ । जाने बेलामा उसले दूल्नानीको फ्रेम बिनाको कोटोलाई आफ्नो ओछानमाथि एउटा किलोमा भुँडयाई दिन्छ । घरबाट निस्केपछि भीमेले मालिकको वातर्है १५ पटह रहेकोपनि पनि हेर्दैन । सान्नानी, माथि कौसिमा गई टाढासम्म भीमेलाई हेरिरहन्छिन् । अब ऊ देखिन छाड्छ फक्तेर आफ्नो कोठामा आउँदा उनका दुबै गाला आंशुले भिजिसकेका हुन्छन् ।

“मुकुट”मा प्रकाशित

रचनाकालः—
०२२ साल फाल्गुण

विभ्रान्ति

चन्द्र शशेरको पालामा बनेको यो ठूलो दरवार। यसको एउटा ठूलै कोठा। यो कोठा शृङ्गारिएको छ। तर आज यसै कोठाको भित्तामा टांगिएका अनेकन पोष्टरहरू, क्यालेन्डर र यसै टांगिएर पनि च्यातिइ-सकेर स्थालि टाटे पाटे अवस्थामा रहेका यी सब कुराहरूले गर्दा उनको उनान्तास वर्षको राज्यकालका स्मृतिहरू प्राय यस कोठाबाट बिलकुलै मेटिइ सकेका छन्। यस ठाडमा आहले सरकारी अड्डाहरू बसेको छ। यसै अड्डाहरू मध्येको म पनि एउटा मामुली कर्मचारी छुं। विहान दश बजे जब म अड्डामा आएर आफ्नो कुर्सीमा बस्छुं, अगाडि डेस्क माथिको ड्लाइनबोडमा रहेको क्यालेन्डरको तारेख, बार र महिनालाई मेरै हात-ले मिलाउँछु। यसदेखि मत्ताई लाग्छ मैले मेरो आफ्नै जीवनको पानालाई चाँडैनै अन्त गन लागिरहेछु। यी पन्नाहरू चालीखाली पल्टिदैछन। यसभित्र जति मेरा जीवनका इतिहासहरु कोरिएका छन् त्यही पनि धमिलिएर असपष्ट हुँदै चन्द्र शशेरले बनाएको यो कोठा वरिपरि लिपिएको रङ्गमा शहर्स धर्का र छायारुटा बनाए जस्तै अनुभव गर्छु।

यही क्रम.....अब त सबकुराको हद पुगिसक्यो। निरर्थक सोचाइमा घन्टौं काटि दन्तुं खोई केहो कामनै गर्न मन लाग्दैन। यो अलस्य पनि कति लाग्न सकेको ! सारा जीउनै त्यसै त्यसै फत्रक्क गल्छ। विहान भात स्थाने चित्तिकैको लामो बाटो हिडेर आपको थकाइ मात्र होइन, जब कुर्सीमा बस्छुं मेरो जीवनको वर्तमान ने भारी भएर मेरो टाउकोमा बोकिन आइपुग्छ। चुरोट सल्काउँछु। मेरो विचार धाराहरू त्यहो चुरोटको धुवां जस्तै बनेर रङ्गमङ्गिन थाल्छन्। छणमा अरु कुनै कुरालाई सोचेर विचार गर्छु भने, छणमा अड्डा कोठाको वरिपरिका पोष्टरहरूलाई

“अतृप्ति”

हेनै थालछु’। वास्तवपा यी पोष्टरहरु मात्र होइन यस कोठाका प्रत्येक दूलिनहरू, यसका आकार प्रकार इत्यादि सब कुरा मलाई कन्ठै छ। यस कोठाको बोच भा ना लगाइएनो चाक तो गाढो र यसको दुइपट्टि गुम्बजको आकारले ढलान गरिएका ठूल ठूना ढोका यसको विशेषता नै के छ ? मलाई आश्चर्य लाग्छ।

घोरिएर सोच्नुनै मेरो विशेषता भइसकेको छ। कसै संग बोल्नै मन लाग्दैन। यो अफिसका सब कर्मचारीहरू मानौं भर्खरै चिडियाखानावाट फुक्केर आएका पशुहरु जस्तै लाग्छन्। कहिलेकाहीं त्यस्तै मनपरेका एकदुई साथीसंग गफ गरेर मन बहलाउँछु। त्यदी पनि खुजस्त हुँदैन। कहिलेकाहीं मोपांसाका कथाहरु हेनै गल्छु त्यो पनि एकदुई पन्ना पढदा नै बाकह लागेर आउँछ। ६ महिना पछि अस्ति मात्र बल्लबल्ल एउटा कथा लेखें। तर जुन विषयमा लेख्न भनेर शुरु गरेथैं त्यो हुन सकेन। यसैले त्यो कथामा मलाई सन्तोष मिलेको छैन। जब ज्योदै पञ्चार लगेर आउँछ जुहुङ्क उठाउँ र नजिकै भयान्कको ठूनाठूला फलामे ढन्डीमा अडेप लागेर चाहिरतिर हेल्छु। त्यसबेला ब हिर चाक माथिको आकों पट्टिको छानु र बरन्डामा बसेका मन्दिराका बथानलाई देख्दा मेरो मनमा रमाइलो लगेर आउँछ। आजकल किन किन मेरो मन बहलाउका साधन नै यही परेवाहरु भइरहेक्छन्। बढ्ता आश्चर्य त यस कुरामा लग्छ कि कहिलेकाहीं बाहेक धेरैजसो बेला त्यहां जातिबटा परेवा भएपनि जोडोनै देख्छु। मधेरै बेरसम्म तिनीहरुको खेल हेरिरहन्छु। त्यसबेला मलाई ज्योदै आनन्द लागेर आउँछ। ती जोडोहरुमा पनि खास गरेर दुई दुई बटा भएर (शायद आफ्ना आफ्ना बोडीहरु होलान) अलि फरक फरकमा बस्छन्। यस घटनाले गर्दा मलाई रोमान्चित तुल्याउँछ। म तिनीहरु बारे अनेकन विचार गन थाल्छु।

जति जति म ती परेत्रा परेवाहरुका स्वतन्त्रता र प्रन्तोषी जावन-

लाई लिएर गहिरएर सोच्दै जान्छुं मलाइ लाग्छ-हामी मानिस रे ! सृष्टिमा सबभन्दा बलियो, बुधिमान र सभ्य ! तर पनि हाम्रो जीवनमा सन्तोष कहिल्यै आएन । हामी बांधिएका छौं । एकले अर्हो माथि थिचिएका छौं, मिचिएका छौं । त्यसैले हामो ढोरीलाई पनि सर्पे ठानेर ढराउँछौं । “दोष……” वास्तवमा हामीले यसलाई जन्मजात लिएर आएर होइनौं । जब हामी जन्मन्छौं हाम्रो समाज, धर्म र अन्धावश्व स यसेको हावाले नै हामोलाई मन्त्र पुवि दिन्छ र त्यही मन्त्रले हामी बांधिन्छौं । याहां सम्झाकि कुनै काम हामीले नचाहेर पान गर्नै पछ र चाहेर पनि कुनै काम गर्नै सक्दैनौं । किनभने हामीमा आत्मसंयम र साहस नहुनुको यसको मुख्य कारण हुनसक्छ । जसरी स्वयम् प्रकृतिनै परिवर्तन हुन्छ भने हामी, (जसको समुदायलाई समाज भनिन्छ) यसले कुनै बखत आफ्नो भलाई र अगतिको लागि कुनै नियम बनाएथ्यो, आज केयौं वर्ष पाँच त्यही समाजको नियमले हाम्रो भलाई हुनसक्छ भनेर कसरी भन्ने……?

परेवाहरु एक एक गरेर यक्तत्र लग्दैन् । मलाई नमज्जा लाग्छ । अब त्यो भयालमा बस्नु पनि माने हुँदैन । कोठामा यताउति गर्दै परेवाहरुको निर्देष कृयाकलापलाई सोचिन्नै राख्नु । त्यसैबखत मेरो अफिसकी एक उना तरुनी स्वास्तीमान्छे कोठाभित्र पस्तैन् । उनो आउनासाथ म उनी-लाई आदरसाथ आफूनेर बस्ने आग्रह गर्नु । तर तिनी कुर्सिलाई म भन्दा अल्लि पर सारेर बस्तैन् र केही शंकालु आन लज्जालु आंखाले मसित कुरा गैन थालिन् । मलाई मनमनै हांसो उठै “कसले समातेर ता नहाल्छ र ?” कहिलेकाहीं त मलाई उनको व्यवहारमाथि रीस उठेर आउँछ र यहीनै बोक्य बोलिदिन्छु । यसो भन्दा उनो झन लज्जालु बनेर गालालाई राता पादै बाहिर ढोकातफ हेर्निन् । त्यसबखत म सम्भन्नु-हामीलाई समाजमा कर्ति तल खसालि दिएको छ ! यदि हामीमा यर्ति सारो बन्धन नहुँ दोहोत न मैले उनको हावामा मार्नै पर्नि आनन्द मान्नु पर्यो नत, मेरो त्यस-

“अत्रुप्ति”

बोलीले उनको शरीरमा रोमान्चनै पैदा गर्ने सम्यो। त्यसब्बत हाम्रो शरीर आपसमा टाँसिसएर नै रहेपनि हामी त्यति उत्तेजित हुँदैनथियौं जति अहिले एक स्पर्शमा नै परलन्छौं... .। भनुं, यस्ते कुनै अवस्थामा उनको र मेरो बीचमा यौन सम्बन्ध भयो रे ? त्यसबेला के हामीलाई समाजले भ्रष्टाचारको सज्जा दिने त ?” मलाई आश्चर्य लाग्छ। अनि म यस कुरालाई पनि नसोचिरहन सकिदैन कि “यौनचर्या ! जसलाई नारी र पुरुषको बीचमा प्राकृतिक क्रियाको प्रमुख साधन मानिन्छ, भने यसरी जब हामीमा बाहिरी वाताबरणको जाति अनावश्यकीय रोक लगाइन्छ त्यतिनै हामी त्यस कुरामा बढी उत्तेजक र उत्सुक दब्बौं। फलस्वरूप, समाजमा यस्ता गोप्य कारबाईका संख्या बढ्दै जान्छन्।” जे. होस, यसब्बत म तरुनीको शरीरको द्वेरेक भागमा पालैपालो हेरिरहन्छुं। मेरो यस हराईमा उनी “के हेरेको ?” भन्दै आफ्नो साडोलाई छातीतिर तहलाउन थालिङ्ग र मसित कुनै विषयमा करा गर्ने उद्देश्यले अनुरोध गरिन्दैन। किनभने उनी पठे गुनेकी भएपनि राम्ररी कुरा गर्न जान्दिनन्। एक किसिमले उनी एक “सभ्य जंगली” भने पनि हुन्छ। मलाई “के स्वोज्ञस् काना आंखो” भइहाल्छ। म यस्तै तरुना तरुनीको बीचको सम्बन्धलाई लिएर कुरा गरिदिन्छुं। उनी चाख मानेर सुन्दूर। खास गरेर उनी विवाह सम्बन्धको कुरा कोट्याउँछिन्। किनकि उनको उमेर विवाह योग्य भइ सकेको छ। उनी जे भन्दिन उनको कुरामा सहमति दिन मलाई त्यसबेला करनै लाग्छ। उनी मसंग बसुन्दियाल मेरो जीउनै केही हलुका भएजस्तो भान हुन्छ। उनको आफ्नू व्यक्तिगत जस्तोसुकै बानी भए पनि दिनभरीनै संगसंगे कुरा गरेर बसी राखूं जस्तो लाग्छ। तर यसो हुन सक्दैन। केहो बेरपछि उनी जान्दिन्। उनी जानलाग्दा उनको साढी र पछाडि पाट्टको कपालको चुल्ठो देख्दैनै मलाई केही केही आनन्दको आभाष मिल्छ। त्यसैलाई भएपनि कुर्सीबाट देखुन्दियाल हेनै गछुँ। यिनीदेखि बाहेक अर्को एकजना मोटो

बालको तनी पनि बाहिर बान्डामा बारम्बार ओहोरदोहोर गरीरह-
निछ्न। तिनको शरारको बनोट नै गजवको छ। उनी म कहां त आडनन्।
तर कुनैव खत जव हामी दुई जनाको आम्नो साम्ने हुन्छ उनी सारा जीवनै
लच्चक उंदै मसक्क मस्किन्छन्। मेरो सम्पूर्ण शरीर पके फेरा सननन भएर
आउछ।

पांच बज्ञ। म अफिसको बाहिरो ढोकामा उभिएर त्यसै अलमझ
पछुँ। “अब काहां जाने ?” मेरो दिमागमा यही प्रश्न अनिमेष दोहोरन
थाल्छ। सांचिचन आफिसबाट निस्केपछि मलाई काहां गएर बांकि दिन
र रात कटाउ जस्तो हुन्छ। घर पान के जानु त्यति टाढाभूम्म ! पुग्दा
खेरी चुथोमा सात वजा हाल्छ। बायो सुत्यो केरि भाजिपल्ट विहान अफिस
आउन बेर भइहाल्यो। अब लाग्छ कुनै एक न्तको गुफामा गएर दुई चार
माहन नै कटाउकि भन्ने पनि। “तर शान्ति मिल्न सक्लार ?”
यसमा पनि विश्वास लाग्दैन। करवलल घरको बाटा सोभयाउँछु। घर पुग्दा
थकाइले एकदम अस्तव्यस्त पार्छ र लुगा पनि नफुकालिकन म त्यसै
आछान्यानमा काठको मुढा भै ढल्छुँ। काठले नै बारेको त्यो सानो काठाभित्र
म आफूलाई त्यसबेला जन्म जन्मको कैदी ठानेर त्यहीभित्र मेरो जोवन
कुहन लागेको अनुभव गर्छुँ। म आफूलाई एकदम अधिकारमा पाउँछु।
मेरा मस्तिष्कका कल्पना र सोचाइहरु एकैचोटो औइरे लागेर म छटपटिन
थाल्छुँ। तर मेरा ती सोचाइहरुमा पनि नून न भएको तिहुन जस्तो खल्लो
ठान्छुँ। यो बखतमा मेरो साच्चाइपामात्र हाइन तर मेरो जीवनमानै केही
कुराको अभाव छ जस्तो लाग्छ। घरमा सब पारिवारको बीचमा माया
काएर र मलाई अरु कुनै कुराको दुःख न भएतापानि मलाई मेरो छातीभित्र
दुनियाभीरीको दुःख बोकेर बांचिराखेको अवस्थामा पाउँछु। म आफूलाई
यस संसारैभा एकलो देख्छुँ। मेरो कोठा जेल त बनेको छ अभूत्यसमन्दा बढी
त्यो कोठानै एउटा मसान बनेर आफू त्यही जल्न लागेको अनुभव गर्न पुर्छुँ।

“अतृप्ति”

म यति शून्य हुँ शून्य हुँ कि मेरो जीवनको महत्वनै मलाई त्यो शून्य भन्दा-
पनि अझ शून्य लाग्छ । कोठाको चारैतिर आँखा घुम्छ । मुन्डिएका
लुगाहरु, टांगिएका तस्वीरहरु र भूइंमा फालिएका किताबहरुले गर्दा कोठा-
भित्र अङ्ग कुनै कुरापनि नअटाउने अवस्थामा रहेर यथावत् भएर पनि
त्याहाँ के के हराए जस्तो लाग्छ । “मेरो कोठामा अवश्य कुनै कुराको कमि
छ !” मलाई मझल्को लागिरहन्छ । एकेछिनमा भयाल उघाछुँ । भयाल पनि
स्यतिनै सानो छ । तो दुई खापको अन्तरबाट बाहिर हेर्दा आकाश पनि
त्यसेँको परिमाणमा एउटा सानो गुम्बज जस्तै भएर मेरो सामुन्ने आउँछ ।
त्यसमुनि अध्यारोको एउटा ढिस्को तल जमीननै देखि उठुदै गएर त्यही
गुम्बजको सिमानामा ॥ पर अन्त्य हुन्छ । म त्यो अध्यारोलाई हेरिरहन्छुँ ।
यसबखत म पनि गहिरेर जान्छुँ कि मेरो जीवननै त्यस्तै एउटा प्राणहीन
ढिस्को भएर यस पृथ्वीको एउटा कुनामा उभिइरहेको छ ! त्यसैले पनि
मलाई उज्यालो भन्दा एकदम गाढा अध्यारो नै उथाहा मन पछौ । हेर्दा हेर्दै
म त्यहीं अध्यारोभित्र अफूलाई विलीन गराउन खोज्छुँ । मलाई खूब आनन्द
आउँछ । यति सम्मकि त्यसबेला भैले आफूलाई नै बिर्सिन सक्छुँ ।

भयाल बन्द गछुँ । त्यसपछि “के गरुँ के गरुँ” जस्तो लाग्छ ।
ओळ्यान नजिक छ रिझरहेका किताब र पत्रपत्रिकाहरु पालै पालो हातमा ॥ लिन्छु
पढैनै मन लाग्दैन । खालि पाना पल्टाएर मात्रै छाडिदन्छुँ । विरलै हो
म्योकिस्तम गोकीको कथा पढ्छुँ, त्यो पनि मन नलागी नलागा । त्यसपछि
रेडियो खोल्छुँ । मेरो घरनै मानौं एउटा रेडियो र कोठा चाहिं रेडियो
भित्रको लाउडस्पिकर भएर मेरो कानको जालिनै पुट्लाभै हुन्छ । रेडियो
त्रिबाट बजेका गीतहरुनै साज संगित बिनाका खालि एउटा धोत्रो
आवाज कुनै पाहाडको खोको गुफा भित्र गुन्जिएजस्तै लाग्छ । त्यो धनि सुन्न
मन लाग्दैन । संधै कति सुन्नु ! अब त यस रेडियोले पनि मलाई शान्ति
दिन छाडि सक्यो । केही नलागि जब सुत्खुँ यो मन काहाँ काहाँ पुरछ ।

मेरो मनलाई म नियन्त्रणनै गर्न सकिन र मबाट उछिद्विएर जान्छ । त्यसबबत ओहथान माथिको मेरो शरीरनै एउटा जिउँदो लास बन्छ । धेरै बेरसम्म निन्द्रा ल ग्दैन । क्षण क्षणका विकृत सोचाइहरुले म छटपटिइ-रहन्छु । मलाई चिपनैमा ढर लागेर आउ र । फेरि रेडियो खोल्छु । त्यही रेडियोको आवाजमा विस्तारै मेरो मन केनाकेटीलाई पापा दिएर फकाए जस्तै हुन्छ र अलिअलि गरी निन्हा लाग्छ । किले त म रातभरी भने जस्तै निदाउनै सकिन । निन्द्रामा पनि म शान्त पाउँदिन । रातभरीनै के के सपना देखिरहन्छु । म भन्छु मेरो जातिकै सपना देख्ने मानिस याहां विरल होलान् । कहिले सपनामा कुनै कुरादेख ढराउँदै चिच्याउँछु भने कहिले देखेका सरनाले मलाई दुइ चार दिनसम्मनै खुशी लागिरहन्छ । यसैले राती म एकलै सुत्न सकिन । म जुनसुकै बबतया पनि एकोहोरो “ह ---- ह - ” आवाजले कराउन थाल्छु । तर आज्ञकल के भएर हो सपनाभित्रका कुनै कुगत बाहिरै उच्चारण हुन थालेका छन् । त्यसबबत मलाई कसैले घ बघच्याएर बिउँभाइदिएनन् भने असाध्यै गाहो हुन्छ । यसैले पनि म मेरो भाईलाई आफूपंगै सुताउने ग्लू । मेरो भाई मलाई यस विषयमा सोध्ने र कहिले त गालो पनि गर्दै । तर त्यो सानु नै छ । बिचरालाई मेरो अवस्था याहानै छैन । उसलाई केही कुरा चाहिएर भनेको बबतमा ल्याइ-दिएन भने “तिमी यत्रो मान्छे भएर मलाई यत्ति पनि ल्याइदिन नसक्ने ?” भन्दै धुर्की लगाएर कोठामा चारचोटी फन्किन्छ, बस यत्ति हो उसको काम ।

बिहानहुन्छ । यस्तै त्रास, रोमान्च, संयोग, वियोगका धमिला स्मृतिहरू लिएर म बिउँभन्छु । भर्खरै सम्म मेरो साथमा रहेको कुनै साथी-लाई मले गुपाए जस्त लाग्छ । म फेरि कोठामा आफूलाई एकलै पाउँछु । असाध्यै नरमाइलो लाग्छ । त्यतिबेलाका मेरा दुई आंखा मेरो ओहथानको ठिक अगाडि राष्ट्रि समुन्ने भित्तामा झुन्ड्याएको एउटा क्यालेन्डरकी तरुनी

“अनृप्ति”

माथि गएर अडिरहेका हुन्छन् । त्यो तस्नी भयाम्म परेको एउटा फूलको रुखको हाँगाहरुको बीचमा फेलिएर आफूमा एउटा अनुभव गरिरहेकी मुद्रामा छे । उसको बाटुलो अनुहार, चौंडा निधारमाथिको वाकलो कालो कपाल, नशा लागे जन्तै आंचा र गुलाकि ओँठले मलाई निकै आकषण गर्दै । म त्यसलाई हेरिरहन्छु । यसबद्धत मेरो कोठामा हराइराखेको कुनै नौलो वर्तु पाए जस्तै लाग्छ । मेरा सब सोचाइहरु त्यतिबेला त्यही तरुनीको शरीरको दौवनपूण भागमा गएर केन्द्रिभूत बन्दन र त्यहानै तिनीहरुको अन्त्य हुन्छ । म उसको शरीरको हरेक भागमा खूब ध्यान दिन्छु । यसरीम, कोठाभित्र पस्नासाथ मलाई सताउने अनेकन तत्त्वहरूलाई उसको थाप्लोमा लगेर बजारिदिन्छु र उसलाई हेरुन्नयाल मालाई शान्ति मिल्छ । त्यसैले म त्यो क्यालेन्डरलाई संधै बडो हिकाजतसाथ राख्ने गर्छु । उसको अनुहारमा नजानिंदो तरिकाले खिलेको त्यो मधुर मुस्कान ते मलाई केहो प्रेरणा दिन्छ । कहिले बेलुका कोठाभित्र पम्दा म त्याहां क्यालेन्डर देखिदन । भाईले त्यसलाई अन्त कतै झुन्ड्याइ दिएको हुन्छ । मलाई उस-देखि रीस उठेर अउछ । फेरि तुम्है आफ्नै हातले उसलाई त्यही ठाउंमा ल्याएर झुन्ड्याउछु । जब म कोठाभित्र हुन्छु धेरै जसो बेला मैले उमलाई नै हेरिरहेर उसको वरेमा अनेक तर्क निकाल्छु । कसो कसो हेर्दाहिँ त्यो निर्जिब फोटोमा पनि प्राण भरिए आएन्तत त्यही फूलको लहराभित्र उसलाई सलबलाए मै देख्छु । मलाई भन भन खुशीलग्छ । यसप्रकार म वर्षेनी यस्तै किसिमका वेरजा वेगले विशेषता भएका एउटी न एउटी तरुनी गएको क्यालेन्डर ल्याई कोठामा झुन्ड्याउछु । त्यसवेता मेरो कोठाको बातावरण नै एउटा अनौठो र रमाईजो बन्द ।

कहिले काहीं मेरो द मेरो कोठामा आउनुहुन्छ । मेरो कोठाको एकएक अवस्थालाई निरीक्षण गरिसकेपाइ त्यही मेरो ओछथान अगाडि पट्टिको क्यालेन्डरमा गएर उहांको आखां गाडिन्छन् । त्यसपछि म तफ हेर्दै

“दिव्यान्ति”

मलाई व्यंग छेडनु हुन्छ । मलाई लाज लाग्छ । उहाँ कोठाबाट निस्केर जानुभए पछि छहाँका शब्दहरूले मलाई विचलित तुल्याउन्छ । मलाई केटाकेटी रोप जस्तै क्वां क्वां रुन मन लाग्छ । हुनपनि म आफूलाई अहिलेसम्म केटाकेटीनै सम्भन्धु । उता गाउँलेहरु भने मेरो विषयमा अनेक तर्क काट्छन् रे । मेरो अमाले मलाई यी सब कुरा सुनाएर रुला भन्याभैं गर्नु हुन्छ । म उहाँलाई आश्वासन दिंदे भन्धु “जसले जेसुकै भनुन, हो भनि दिनु । दुनियाले के भन्धन, के भन्दन र सबको कुरा सुनेर काहां सकिन्छ र ?” इत्यादि ।

मलाई थाहा छ यसबखत मेरो जीवनमा केही आनन्द दिन सक्ने साधनहरु यो सब ज्ञानिक छन् । यसबाट मले जीवनको कटु अनुभव सिवाय अरु केही पनि पाउन सकिन्दैन । वास्तविक अनुभवको निम्नि त मैले आफूलाई दृढ तुल्याएर स्थायी बाटो पैल्याउनु पर्छ । यो बखत नै मेरो भविष्यलाई सोच्ने मौका छ । सोच्नु ! सोच्नु !! कति सोच्नु ? केकेन गरु जस्तो लाग्छ कुनैपनि सोचाईलाई कार्यान्वित गर्नै नसकी यतिका वर्षहरु बिति सके । अबत ठान्धु मेरो एकान्तपना र सोचाई भनी अथवा, कल्पनाले मलाई एकदिन नराम्रो गरी खानेछ ! त्यो दिन पनि धेरै टाढा छैन । या वरपरका पाहाड, जंगल, आकाश, बादल र, यो माथिको सुन्य वायुमन्डलमा हेर्दा हेर्दै मेरा आँखानै फुटला जस्ता भईसके । मेरो मानसिक स्थिति नराम्रो गरी विघ्यसकेको छ । कहिले दुईचार दिन सम्म त्यसै पनि मेरो मन किन किन एकदम प्रकृति भएर चन्द्रलोक नै जितुला जस्तो बन्ध भने कहिले बिना कुनौ कारण नै म आफूलाई यति सानु, यति कमजोर, र यस्तो निराशमा पाउछु कि मध्य दिनको घाममा पनि मेरो चारैतिरको बाक्लो, काक्लो अन्धकारले मलाई पुरिदिन्छ र मलाई जीवनसंग केही मार्याँ रहेदैन । कसैलाई आफ्नो सब कुरा भनेर उसको निर्देशनमा चलुँ भने पनि त्यस्तो मान्छेनै भेटाउन सकिन्दैन । कसैलाई

“अनुष्ठित”

मनी हाले पनि एउटा कथा जस्तै ठानेर भनुन्ज्याल केही चाख लिएर सुन्छन् त्यसपछि त्यसै उडाईदिन्छन् । त्यसैले, कसैमाथि विश्वास नै गर्न सकिन्दैन । मेरो एकजना साथी छ जसले मलाई बुमेको छ, मेरो भावना लाई संमेको छ, मेरो अभिलाषाहरूलाई टेवा दिएर मलाई बाटो देखाउन खोज्छ । तर ऊ पनि मेरो नै जस्तो दशामा छ, आफूलाई सम्हाल्नै सक्दैन । उसको पनि के भर गनुँ ? यसले गर्दा दुई वर्ष अगाडिको एउटा घटना याद आउँछ । त्यसै कुरा सम्मेर पनि कहिले काहीं मन बुझाउन खोज्छु । एकजना हातको रेखा हेनै मानिसले भनेका थिए “उनान्तीस वर्ष नपुगी मेरो जीवनको रेखा नै शुरु हुँदैन रे । अहिलेलाई मेरो आफ्नो भन्नु नै कोही छैनन् । त्यतिन्ज्याल मैले यसरी नै छटपटिएर अन्धकारको जीवन बिताउन पछ्छ ।” तर साँच्चैनै यस कुराको विश्वास लागेको छ । यदि त्यसै हो भने अमा मलाई तीन वर्ष कुनूँ पर्दछ । त्यसबखत सम्म मेरो यदी अवस्था रहन्दा कुन हालतमा पुग्ने हु म भन्न सकिन्दैन !

कुनै सोचेको कुरालाई गरो हाले पनि जताततै लथालिंग हुन्छ । खोई, एउटा कुनै सजिलै काम आँटे पनि परिबन्दले त्यसलाई पाहाड भन्दा पनि ढूलो बनाइ दिन्छ । त्यसैले गर्दा आजकाल म “संयोग” भन्दा पनि “भाग्य” भन्ने कुरालाड स्थान दिन जागिरहेछु । यो मेरो कमजोरी भनौं या वास्तविकता नै ! कहिले कहीं त मलाई पागल बन्ने पनि रहर जागेर आउँछ । यस कुरालाई जब म ज्यादा केहीबेर सम्म सोच रहन्छु कसैलाई कोपरुंकि चिथरुंकि अनि त्यसै त्यसै चिन्यापर सडक मा कुंदि हालु जस्तो पनि सन्का चढेर आउँछ । कहिले काहीं मलाई यस्तो पनि हुन्दै । तर चानचुने पगल बन्दिन म । पागल बन्न परे पछि एउटा ढूलै बुधिजिवी पागल बनेर यो भ्रष्टाचारी समाजको भन्डाफोर गरी आकै नयां समाजको सृष्टी गर्नै विचार उठाउ । तर यो ज्यादै हांसो उठ्दो कुरा छ । भन्दैमा काहीं यस्तो पागल बन्न सकिन्छ र ! योत एउटा

खालि आपनो विकृतपना मात्रै सम्मेर भनमनै हाँस्छु। अब त मेरो मानसिक साथै शारीरिक अवस्था पनि भन कमजोर हुँदै गैरहेछ। साथीहरु भन्नैन “तं किन यसरी दुच्छाइस ?” उनीहरुको यस प्रश्नमा एकएक अडकल लगाइ दिन्छु। म किन आपनो रहस्यलाई सबको सामुझै प्रकट गावै हिँडुँ ? धेरै महिना भयो मेरो छाती दुख्न थालिरहेछ। कहिले त नराम्रो संग यस्सो निहुरिनै नहुने गरी दुख्छ। कहिले दायां तिर दुख्छ भने कहिले बायां तिर। म आफू राम्ररी जान्नत सकिदून तर हाडमा दुखेको जस्तो लाग्छ। पहिलेनै एकजना डाक्टरलाई देखाएथे। उनले मलाई गली गावै “केही पनि भएको छैन” भने। “नराम्रै रोग हो कि” भन्ने शंकै शंकाले धेरै सतायो। दुइ चार महिना पछि दुख्न छाड्यो। म त्यसबखत काठमाडौं-बाट बाहिर गएको थिए। त्यसबारे मलाई केहि शंके रहेन। अहिले केरि मलाई त्यही पहिलेको जस्तै गरी दुख्न थालिरहेछ। थाहा त छ यो मेरो शारीरिक कमजोरीको परिणाम हो। केरि कुनै डाक्टरलाई देखाएर यसबारे के उपचार गनुँ पर्ने हो गरेकै छैन। वास्तवमा मैले आपनो शरीरको लागि केही वास्ता नै राखिदून। रुधार खोकीत मलाई, म जात्तिकै पुरानो उमेरको भइसक्यो। कुनैदिन यस रोगले पनि मलाई ढालिदिनेछ। रुधा खोकीको कारणले उमेर अलि गएपछि दमको ब्यथा ल्याउँछ क्यारे। मेरो घर नजिकका एकजना मानिस पनि यस्तै ब्यथाले नै मरेका थिए। यो सम्फदा पनि मलाई डर लागेर आउँछ। त्यसबखत मैले आपनो जवानीको बैवास्ता पनालाई संमेर धेरै नै पछुताउनु पर्ने छ ! शायद यो छाती दुख्नु पनि यसैको नतिजा हुन सक्छ। मेरो शरीरको सुरक्षा बारे मेरो बा आमालाई जात्ति पीर छ मलाई त छैदै छैन भने पनि हुन्छ। दिनको एकचोटि मेरो बा ले मलाई यस विषयमा कुरा नगरेको दिनै छैन। उहाँहरुले मलाई किन यति माया गनुँ हुन्छ म भन्नै सकिदून। “मैले उहाँहरु प्रति के ऋण चुकाउन सकुलार !” मलाई आफैमाथि घृणा र द्वेष उठेर आउँछ।

“अरुप्ति”

“जन्मेदेखि म आफू, आफ्नै खुदामा टेकेर बाँचनको लागि किन संघर्ष गनु^१ परेन ?” मलाई ज्यादै पछुतो लाभ्य। जब यी सबै कुराहरु एकै-चोटि सम्झनामा आउँछ जीवननै अभिशाप बन्छ। “बाँचनु कस्को लागि ? आफ्नो लागि त अब नैराश्यले नै जितिसकेको छ।” तर मनु^२ देखि डर लागेर आउँछ। “आशा.....” यसको न कहिल्यै अन्त हुन्छ मत, कसैले यसबाट सुख पाएको छ ! यही आशाले जीवनको लहरोलाई भुन्ड्याइदिन्छ। भोलिपल्ट केरि अकिस आउँछु। र, उसै गरी भयालमा अडेस लागेर परेवाका जोडीहरुलाई हेरिरहन्छु ।

‘रूपरेखा’ मा प्रकाशित

रचनाकालः—
२०२३ आश्विन १३
काठमाडौं ।

अतृप्ति

भन्डै महिना दिन जति हुन लाग्यो, उसले कुनै तरहीलाई पनि केला पार्न नसके छो । भन् नौ दस दिन देखि परिरहेको लगातारको भरी र वर्षाने उसलाई निके नै जाडोको अनुभव भएर आइरहेछ । वर्षाकै कारणले ऊ घर बाहिर कतै स्वच्छन्दले धुम्न जान पनि सक्दैन । उसलाई बेलाबेलामा घरैमा भेट्न आउने लाखेचा बुढी नआएकी पनि महिना दिन भइसक्यो । कसैलाई खबरसम्म पठाउन पाउँदैन उसले । आफूसंग पनि भेट हुँदैन ।

“यो लाखेचा ! कहिले भने छ सातवटी उसकी बजैहरूको नाम एकै चोटिमा कन्ठ पारेर अउँछे र भट्याउन थाल्छे, ‘काझीलाई कुन चाहिं मन पर्ने हो ?’ भनेर । कहां मरी खोई त्यो अहिले ?”

ऊ मुठीमा मुठी ठोक्दै आफूसंगै रिसाउँछ । भयालबाट बाहिरहेछ । पानी अझै परिरहेको हुन्छ । गल्लीमा फाटफुट हिंडिरहेका मानिस पनि अनुहार नै चिन्न नसकिने अवस्थामा छाता, वर्षादी आदिले आफूलाई ढाकेर छिटोछिटो पाइला चालिरहेका हुन्करन् । घर अगाडि पट्टिको अलिक-पर घरको माथि बुँगलको भयालबाट एउटी अधबंसे मोटोमोटी स्वास्नी-मान्छेले खाकक खोक्छे । तर उसलाई मन काग्दैन ।

स्वास्नीमान्छे अझै गालामा गहीरो खाडल पादै उसलाई हेरेर हाँसिरहन्छे । ऊ, उसलाई राम्रो बास्ता नर्गारक्न नै आपनो ओछूयानमा गएर सुतिदिन्छ । ऊ धैरै बेर त्यसरी सुतिरहन सक्दैन । पानी परिरहेको याममा वहेको हावाको चिखो स्याँठ भयालबाट भित्र आई उसको पैताला-देखि सदै जान्छ र शरीरका रौहरू ठाडा ठाडा हुँदै जान्छन् । उसलाई ओढ्ने पनि ओढ्न मन लाग्दैन । न्याँनो ओढ्नेले पनि उसको शरीरलाई

न्यानो दिन सकदैन। किनकि उसलाई त त्यस अवस्थामा कुनै भनेकी जस्ती तरुनीको शरीर नै साथैमा पलिटरहेको चाहिन्छ। तर ऊ यसबेला कसैलाई पाउन असमर्थ छ। पानी भन भन जोडले वर्षन्छ। हावाको हुच्याईले बाहिर परेका पानीका छिटाहरु भयालको डन्डीहरुमा ठक्कर खाँदै उसको शरीरभरि पर्न पुग्छन्। यसले गर्दा इसको शरीरका प्रत्येक भाग खुच्चै चाँदै जान्छन्। तर उसको यसबखतको चाहनाले भरिएको मरितष्कको गहीरो सोचाई भित्रभित्रै सञ्चार हुँदै जान्छ र एकै ठाउंमा गई उसको सम्पूर्ण सोचाईको भन्डार बन्छ। त्यसबखत उसलाई कामवासनाले अत्यधिक उत्तेजित तुल्याउँछ।

ऊ कोठामा भौतारिन थाल्छ। उसलाई त्यस कोठामा हरेक चीजबीजहरुदेखि रीस उठेर आउँछ। कुनै प्वाल परेको वस्तु देखदा ऊ त्यसैमा एकछिन खूब गढेर हेरिरहन्छ र अनेक तकै निकाल्छ। केरि बाहिर-तिर हेर्छ। सांझ पर्न आँटेको बेला। त्यसमाथि पानीका धाराहरुबाट फुल्किदै आएका गल्लीका घरहरुको घन्तीको धमिला राता प्रकाशहरु देखदा उसलाई विरक्त लागेर आउँछ। उसले भवाटू सम्फन्छ-काठमाडौंको गल्ली र सङ्कहरुमा अनेक किसिमका नक्कली गहनाले शोभित भएर निशारभरि चिपिच्याल्ल तेल चुहाउँदै रात, सांझ, दिउंसो र बिहान भरि एक रूपिएं प्राहक खोज्दै लरखराइरहने लाटी तरुनीलाई, (तरुनी त असि नभनौं तर स्वास्नीमान्छे !) जसको बारे उसलाई चार वर्ष अगाडी बागबजारको दुकुचा पुलनेर फुटपाथको घटना याद आउँछ। त्यस्त्रिय ऊ मध्य दिनको धाममा फुटपाथमा रुँदै लाहिबुढी गाँदै चारैतिर घेरिएर बसेका दर्शकहरु-लाई खुलेयाम हातको इसाराले सम्बोधन गाँदै भन्दी-एकजना सिपाही दाईले पांच रूपियां दिन्छु भनेर आफ्नो काम सिध्याएपछि एक पैसा पनि नदिइकन हिँड्यो।”

“पांच रूपियां होइन पन्थ्र दिन्छु” उसलाई जोश चलेर आउँछ।

“अतृप्ति”

“अतृप्ति”

त्यो स्वास्नीमान्देलाई उसले, डेरामुनिको गल्लीबाट कहिले काहीं यस्तै पानी परिरहेको बेलामा नै निथाचूर्ण भिजेर हिंडिरहेकी अवस्थामा देख्याथ्यो । “तर खोई ऊ पनि आज देखिंदन ।” मनमनै हाँस्छ ऊ आफ्नो यस प्रकारको सोचाइमा ।

उत्तेजनालाई शान्त पार्न बाथहमभिन्न जाने पनि विचार गर्दै उसले । तर त्यो ज्ञाणिक अवस्थाबाट उसलाई तृप्ति मिल्न सक्दैन । उसलाई त चाहिन्छ विरोधी लिंग (Opposite sex) को सहवास दुई चार घन्टा नै । अभ, रातभरि अथवा दिनभरि नै जसबाट, दुवैजनाको निमित्त बढीभन्दा बढी सन्तोष मिल्न सकोस् ! जससंग उसको सहवास हुन्छ त्यस स्वास्नी-मान्देको प्रत्येक भागको मासुको गन्ध र, प्रत्येक ज्ञानको श्वास प्रश्वास-लाई ऊ पूरासंग जम्म खोज्छ । असरी बच्चाहरूले अप्नो खेलौनालाई दूमाईरमाई गिजल्नु, पछानु र मिल्काउनु गरेर आन्द किन्छन्, त्यसरी ऊ पनि जिन्दगीको आन्दको साधन नै यही क्रम सम्भन्ध । बच्चाहरू र उसको खेलौनाको बीचमा अंतर कति छ भने जुन साधनलाई ऊ एकपलट भन्दा दोओ चोटि काखमा राखेर खेलाउनु र म्वाई खानु गर्न चाहँदैन । ऊ फयांकिदिन्छ त्यो चीजलाई, जबसम्म उसको सामर्थ्यले अकों किन्न सक्छ । त्यसैले ऊ, किनिस्तको कुनै पनि वस्तुलाई आफूले सकेसम्म पारख नगरी र पूरा आनन्द नजिई मिल्काउन पनि चाहँदैन ।

यी निरस सम्भानाहरूले उसको घाँटी मुख एकदमै सुकेर आउन्छ । उसलाई चिया पिउने इच्छा लाग्छ । “तर कसलाई पैसा दिएर चिया किन्च पठाउने ?” आफैसंग प्रश्न गर्दै । घरपट्टि आमाकी छोरोलाई उसले सम्भन्ध । पहिले पहिले त यस्तो मन लागेको बेलामा उसैलाई बोलाई पैसा र थर्मस दिई पठाउन्थ्यो । तर त्यसबाबत ऊ, उसलाई बोलाउन सक्दैन । घरपट्टि आमा पनि भाधि बसिरहेका छिन भन्ने उसलाई थाहा छ । घरपट्टि आमा-को त उसलाई डर थिएन । तर उनकी छोरी नै बोलाए पनि अउन्न भन्ने

उसलाई थाहा छ । एक किसिमले घरपटि आमाकी छोरी उसको अगाड़ी राम्ररी मुन्टो उठाउन पनि सकिदैन, लाजको कारणले । किनभने पिटयुटरीले (नारी शरीरमा हुने एक प्रथी विशेष) राम्रो काम दिने अवस्था नभइकन नै उसले उसको भिल्लो फुटाइदिएको छ । त्यसदिनपछिको अवस्था उसले सम्भन्ध घरपटि आमाकी छोरीको । ऊ राम्री नभए पनि अलि अलि गर्दै बैंस चढ़दै आएकोले राम्री जस्ती देखिन थालेकी छ भन्ने महशुश गर्दै उसले ।

चिया पितृने इच्छा उसलाई असाध्यै बढेर आउँछ । ऊ जुरूकक उठछ र ओङ्कार नजिकको एउटा सानो ढेस्कको घराचाट पैसा मिक्कन खोज्छ । तर त्यहाँ एक पैसा पनि हुँदैन । त्यताचाट उठेर कोटपाइन्टको खल्तो सब छान्छ । पाँच रुपियांको एउटा खिंगो नोट बाहेक केही फेला पदैन । उसले त्यही भए पनि मिक्क र घरपटि आम्राकी आर्की सानी छोरीलाई बोलाउने चिचारमा केरि ओङ्कार र ढेस्क वरिपरि हैँच्छ । चुरोट सलाई केही थिएन । सिर्फ आधा अमलका चुरोटका ठुगाहरु र कोरिएका सलाईका कांटोहरुले कोठाभरो फोहोर भइराखेको हुन्छ ।

“चुरोट सलाई पनि त किन्न पठाउनै पँगो !” उसलाई चुरोटानपिएकै दुई तीन घटा वितिसकेको कुरा याद आउँछ र चियासाथै चुरोटको तलतलले पनि छोपेर ल्याउँछ । “चिया पान एक कर्जे कहाँ पुम्ने हो र !” तनतनी जिभ्रो पोल्दाषोल्दै पनि घुट्कयाउन मन लाग्छ उसलाई । त्यसमाथि घरपटि आमालाई पनि ढाक्ने पर्छ । नत्र भने बेला मौकामा छोरीलाई नपठाउलिन् भन्ने पनि सम्भन्ध उसले । कहिले काहीं अन्न कुनै कुरामा भूले पनि आफुले रक्सी खाएको दिनमा उमलाई आफूमा सरिक गराएन भने भोलिपल्ट देखि त्यसै पनि घरपटि आमा बोल्न छाडिन्छन् । यी सब कुराले गर्दा उसलाई घरपटि आमादेखि साफ रीस पनि उठेर आउँछ । तर पनि सब सहनै पर्छ ।

पाँच रुपियांको नोट बढादै ढोकातर्फ बढ़क ऊ । उसले भयाल र

“अनुग्रह”

दुकी भुइंमा खस्छ । त्यसपछि घरभित्र चूक पोखे जस्तै अंध्यारो र त्वहाँ
एक कुनाको चिसो भुइंमा लाखेचाको बुढो शरीर विस्तृन थाल्छ।

“रूप रेखा” मा प्रकाशित

रचनाकाल:-

०२३ असोज

Sorry: Pages Missing

मेरी स्वास्नी

मलाई आश्चर्य कागन थालेको छ दुई चार महिना अगाडिको भन्दा। अहिलेकी मेरी स्वास्नीको ओंठ र गालामा भन भन रङ्ग चढौ आइरहेछ। उसको व्यक्तिगत आफ्नो शरीरकी रूपमा अहिले जति भिन्नता आएको छ अर्कोतिर, उसै गरी हामो दुईको बीचमा पनि एकदम भिन्नता आएको छ। पहिले पहिले उसको पूर्ण आत्म स्वीकृति बिनानै म उसलाई अधिकारको प्रयोग गर्थे। तर आजकल भने मैले भुक्तिकपर उसलाई छुन परेको पडांग साधारण कृयामा पनि ऊ त्यसै त्यसै परिलएकी जस्ती मलाई अनुभव हुन्छ। तापनि, म उसप्रति कुनै प्रकारको प्रतिकृथा नै देखाउन चाहांदिन। कुनैबखत जव ऊ “मारे पाप पाले पुण्डय” भनेभै मैले नचाहांदा नचाहांदै मेरो कालमा सुतिदिन्छे र मलाई उसमाथि बेस्कन घोप्छ्या— चन खोच्छे त्यसबखत मैले जतिसुकै आत्मनियन्त्रण गर्न खोजेर पनि असम्भव हुन आउंछ। मैले उसको इच्छालाई बुझेर उसलाई सुमसुम्यादन आल्छु। तर पनि कसो कसो मेरोमन त्यसै पनि मरेर आउंछ। उसको सारा शरीररनै, एउटा खंबडग सुकि सकेको धेरै वर्ष पुरानो रुखको मुढो-माथि मेरो शरीर पछारिन पुगे जस्तै गरी दरफन्याउंछ। उसको ओंठमा लिएको चुम्बनमा त्यति माधुर्य पाउनै सकिदन जति पहिले गालाको चुम्बनमा नै पाउथे। खोई बिन हो बिन म, मेरी स्वास्नी र मेरो जवानी-को मध्यस्थतामा केही रसनै पाउन सकिदन मानौं, बेला पुगि सकेर माहुरोले बनाएको महको चाकाभिन्न भएको रस जति सब निखिलसके जस्तै म मेरी स्वास्नीको जवानीलाई पनि त्यस्तै रस बिनाको खाली एउटा खोक्रो चाका सिवाय केही सम्भन्न। यसबखत मलाई उसको जवानीको बिनोहसं। ढर लागेर आउंछ कि, मेरी स्वास्नीले कतै उसको र मेरो

बीचको रहस्यलाई खुला र पैमा कसैको अगाडि नभनिदेवोस् !

मलाई थाहा छ दिनप्रतिदिन ऊ भित्रको बिट्रोहले उसलाई नराम्रो गरी छटपटाइ दिएको छ। म उसको लोम्ने, उसलाई पन प्रष्ट थाहा छ, म बिना नै ऊ आफूलाई “म कसैकी स्वास्नीहू” भन्ने कुरामा हिचकि-चाउंदीहोकी !

जे सुकै भएपनि र जसले जे सुकै भनेपनि म मेरी स्वास्नीलाई माया नै गर्दिन। मैले खाली उसलाई बाहिरी माया मात्र दिन खोजेर के काम लाग्छ ? यसले गर्दा भन उसको जिन्दगीमा नराम्रो बोखा हुन जान्छ। जसरी म उसलाई स्वास्नी ठानेर राम्ररीने स्वास्नी बनाउन संकिदन अने चारबमाले देखदा म उसको लोग्नै किन बनिराखु ? तर मैले उसको अगाडि खुब्बा ढपमा कहिल्यै विरोध दर्शाएको छैन। त्यसेले उसले पनि मेरो सामुन्नै उस प्रतिको कार्यविधि बारे केही भन्ने आंट गरेकी छैन। बरू मैले देखेको छु बेलुका घर फकेदा कहिलेकाहीं, ऊ कोठाको कुनामा अडेस लागेर सेइरहेकी हुन्छे र, पनि म कोठाभित्र पस्नासाथ हत्तनपत्त साढीको साङ्कोची आंशु पुछदै वास्तविकतालाई मबाट लुकाउन खोजेर मुस्काउदै मेरी अगाडि आइपु छे। यस घटनाले मलाई झन उसको कमजोरा माथि असैहथ धूणा उठेर आउँछ। उसले बोल्न खोजेर पनि म उससंग धेरै कुरा गर्न चाहन्न। उसको बोली सुन्दा नै मलाई केरी कुनै रुख्को तोड्को फुटेको भान हुन्छ। ऊ चुप छे, म चुपछु। मेरो चुपलाग्नु र गम्भीरतामा मेरो रहस्यलाई बुझन ऊ अझ गम्भीर देखिन्छे। कहिले त भन्दै मेरो अगाडि मुदुमा भक्कानो पादैं रोइदिन्छे ऊ। मलाई केरि असाध्यै रीस उठेर आउँछ। मलाई यस्तो अनुभव हुन्छ- मेरो सम्पूर्ण दुःख र नैरास्यताको मुह ननै त्यही मेरी स्वास्नी हो ! म मेरो जीवनको घटनाक्रमसंग कसरी बांधिएको छु ! मेरो प्रत्येक ज्ञानहरू र त्यसै साथ चल्ने पाइलाहरूमा मेरो स्वास्नीको सम्भाना नै नेला, हृथकही भएर म जन्म जन्मको कैदी बन्दै हिड्नु परेको छ जस्तो लाग्छ।

“मेरी स्वास्नी”

वास्तवमा भन्ने हो भने मेरी स्वास्नीले आफूसंगनै के त्यति बिद्रोह गनुँ परेको छ, जति मैले गरेको छु । “उसमा पाउने कुरोनै पो के छ र.....?” जस्तो लाग्छ । “सितैमा यतिका दिनहरु व्यर्थ व्यर्थ गुमाएकु !”

अब त मेरी स्वास्नी म माथि भयंकरको शंका पो गर्न थालेकी छ । ओहो ! कति शंकालु बन्धन यी स्वास्ने मान्छे पनि ! एउटा साधारण तरिकाबाट थाहा पाउन सकिने मेरो कुरालाई किन यति ठूलो देख्चे मलाई हाँसी उठेर आउंछ । एकदिन, म मस्त निन्द्रामा परेको थिए । मेरी स्वास्नी ओछ्यानबाट उठिछ र मैले लगाएर सुतेको स्लिपिंग सुटको पाइ-जामाको ईजार फुकाईछ । पाइजामा भित्र लगाएको अन्डरवेर समेतलाई उसले तल तिघ्रासम्म सारिदिई सकेकी रहिछ । मैले पत्तो नै पाइन । म, निन्द्रा र विपन्नाको दोधारमा मेरा आँखा त्यस्तै लोलाए जस्तो भयो । मलाई लाग्यो- मेरो नाइटो मुनि तिघ्रा भन्दा माथिको भागको बरिपरिनै कसैको स्पर्शको चिसो अनुभव पाएको छु । त्यसपराई सदैँ जान्छ यताउति । त्यसबस्तु म रान्नरी नै बिडंभन्छु र हतारमा जुरुकक उठ्छु । म दैख्छु- मेरी स्वास्नी मेरो अगाडि निहुरीरहेकी हुन्छे । मैले आवेगमा आएर उसलाई समात्दै सोध्छु, “तिमीले यो गरेकी ?” ऊ बोल्दै नबोली भवाट फुत्कएर कोठाको पल्लो छेउमा पुग्छे ।

भोलिपल्ट म कोठामा बसिरहेको हुन्छु बितेको रातलाई सम्मेर । मेरी स्वास्नीले आपनो ट्रक र दराजबाट भएभरका लुगा र अरु सामान-हरु एक एक गरी भिक्दै कोठाभित्र छ्वें । म चूप लागेर हेरिहन्छु । उसले आङ्गको लुगा फुकालेर आर्को फेर्क्के । धेरै बेर लगाएर श्रृङ्खार पार्क्के । त्यसपछि फेरि कोठाको सब सामानलाई रान्नरी मिलाएर यथा यथा स्थानमा सुरक्षित साथ राख्छे । अन्त्यमा मेरो अगाडि आउँदै एकछिन त्यसै उभिहरहेपछि भन्छे “मलाई बिदा दिनोसम म माइत जान्छु ?”

उसको यस प्रकारको आकस्मिक घटनाले म भस्कन्छु र छोटो

प्रश्न गढ़ “किन ?”

“म याहां बसेर के काम छ र ?” उसने जवाफ दिल्ले।

यो समय नै मेरो परीक्षाको अन्तिम समय थियो। मैले मेरो स्वास्नीसंग जुनकै अबस्थामा हुद्दिन खोजे पनि त्यो त सांच्चनै विढोड़ को समय थियो हुन सक्छ, त्यसपछि ऊ केरि मेरो घरमा फक्तेर पनि नआउली ? मैले उसलाई एकपटक स्वास्नीको नाताले आफ्नो सम्पूर्ण आस्थालाई उसीको जिम्मामा छोडिदिई सकेपछि त्यसलाई फिर्ता लिन प्रक्तने सामर्थ्य पनि त ममा यथेष्ट थिएन। यस अबस्थामा मेरो हृदय एकै चोटिमा हड्डबढाउछ र सोध्नु “होइन, तिमी यसरी किन जान जागेकी ?”

मैले यो प्रश्न गर्नु त उस्को निर्मित आगोमा घिउ हाले जस्तो भएछ अथवा, घाउमा नुन खोसानीको धूलो जस्तै बनेछ। ऊ अकस्मात रुदै भन्दै “यस संसारमा मेरो कोही छ भने तपाईं हुनुहुन्छ। आखिर तपाईंको जो बनमा के घटना घटयो र मलाई यसरी छोडनु भएको कि, म बाट नै तपाईं माथि यस्तो कुरा भयो जसले गर्दा तपाईंले मेरो अनुहारमा हेव सम्म पनि घृणा लागेर आउछ ?”

उसको मुखबाट यो शब्दहरू यसरी निस्किन्छन् कि मैले सहनै सकिदैन। मैले भन्दू “होइन, मलाई केही भएको छैन। तिमीले पनि मलाई केही गरेकी छैनौ। तिमी जस्तो स्वास्नी पाउनु नै मेरो अहोभाग्य हो। केरि मैले तिमीलाई के त्यस्तो घृणा गरेर यसरी छाडेको भन्नु सुहाउछ ?”

“घृणाको मतलाय योहोसकि तपाईंले मलाई प्रष्टै रूपमा बहिष्कार गर्नु पर्छ ? अनि, मलाई छोडनु भन्नु पनि त तपाईं र म एक अर्कालाई नभेटने नै गरी हुटीनु होइननी ! म सोध्नु के यातनै नाताले तपाईंले मलाई स्वास्नी मानेर राख्न सक्नुहुन्छ ?”

“मेरी स्वास्नो”

मैले जानें मेरी स्वास्नीले यी कुरा बोलेकी थिइन। ओ ऊ भित्रकी स्वास्नीमान्छे बोलेकी थिई, उसको मत्रतिको चिद्रोह फुटेकी थियो, मलाई बग्ल्याउन। तर अझ म पग्लन सफिदनयो । ममा त बस्तो अवस्था आइ सकेको थियो, त्यो स्वास्नीमान्छे अथवा आइमाई, मैले विवाहको पहिलो रातमा उसको सम्पूर्ण जीवनसित मेरो जीवनको न्यौछावर गरेको आइबा नै होइन, बिल्कुल फरक। अबत म चाहन्छु- सर्वोच्च न्यायालयमा गए। पारबाचुके दिना पनि घबको सामुन्ने प्रमाण दिन खक्कु कि “यो मेरी स्वास्नीचै होइन जसलाई मैले विवाह भन्दा पहिले र विवाहको दिन स्वास्नी बनाउन चाहेको थिए।” तर पनि म केही बेर ढडबडिन्छु मेरी स्वास्नीलाई देखदा। त्योबेला यस्तो थियो, मेरी स्वास्नी यसरी शृङ्गारिएकी थिई, मेरो अगाडी उभिहरहेकी त्यो स्वास्नीमान्छे न दुइ वर्षसम्म नैले माने। राखेकी मेरी विवाहिता स्वास्नी हो नत, अहिलेकी प्रतिकुल। उब सोड शृङ्गारले शृङ्गारिएकी भर्खर खिलदो जबानीचे चरिपूर्ण भएकी, नौलो अनुख अपर मेरो स्वास्नी बन्न खोजिरहेकी थिई। नैले उससंग आखिरी प्रश्न ग “तिमीले मलाई छाडी माइतमा गएर एकलै कतिन्ज्याला बसन सकछ्यो ?

मेरो खोधाईमा उसले नहिँचिककन जबाक दिन्छे “नैले तपाईं अनुहार हेरेर बस्नु मात्रनै हो भने याहाँ र उहाँ बस्नुमा के फरक छ र त्यसले तपाईंको एउटा तस्वीर लादैछु !”

मैले उसको अनुहारमा हेर्न पुग्छु। ऊ दुबै हातले आंशुलाई पुछू आँखा माडिरहेकी दुन्छे। यमा दोश्रो कुरो बोल्ने चाहस आउँदैन र स्वीकृतिसूचक टाउको हस्ताइदिन्छु। तर उसले देखिन। कोठाबाट निस्को बेलामा उसले भन्छे “कुनैहिन मेरो आवश्यक परेमा ढाक्नु, होला म आउने कु !”

“हिमानी” मा प्रकाशित

रघुनाथकाली:-
२०२३ फाल्गुण

अष्टाब्दि

विश्वनाथ चतुर्वेदी

१८८५

प्रकाशित्याकृतः— आर. डॉ. पद्माला